

Braun, Wernher von

แวร์เนอร์ ฟอน เบราน์ เป็นวิศวกรชาวเยอรมัน ผู้ริเริ่มการพัฒนาจรวดสำหรับการสงครามและการสำรวจทางอากาศ เขาเกิดที่เมืองเวียร์ซิทซ์ (Wirsitz) ประเทศเยอรมนีเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๒ ในวัยเยาว์เขาสนใจการบินอวกาศและการเดินทางระหว่างดาวเคราะห์ ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้เขาได้รับแรงบันดาลใจจากสถาบันเทคโนโลยีต่าง ๆ ในเมืองซูริก (Zurich) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์และกรุงเบอร์ลิน เขาได้รับปริญญาตรีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเบอร์ลินใน ค.ศ. ๑๙๓๔

ใน ค.ศ. ๑๙๓๐ เบราน์เริ่มทำการทดลองเกี่ยวกับจรวด โดยความอุปถัมภ์ของสมาคมจรวดแห่งเยอรมนี (the German Rocket Society) ซึ่งเขาเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้งคนหนึ่ง และใน ค.ศ. ๑๙๓๒ กองทัพอากาศจ้างให้เขาทำงานในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญทางด้านจรวด ซึ่งใช้เชื้อเพลิงเหลวประจำสถานีทดลองจรวดของกองทัพที่เมืองคুমเมอร์สดอร์ฟ (Kummersdorf) ใน ค.ศ. ๑๙๓๗ เมื่อสถานีทดลองย้ายไปอยู่ที่หมู่บ้านเพเนมึนเดอ (Peenemünde) บนชายฝั่งทะเลบอลติก เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการฝ่ายเทคนิค ที่นั่นเอง ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ เขาและผู้ร่วมงานได้ปล่อยจรวดซึ่งมีรัศมีการยิง ๑๗.๗ กิโลเมตรเป็นผลสำเร็จ นับว่าเขาเป็นผู้บุกเบิกที่แท้จริงของจรวดวี ๒ (V2) ซึ่งใช้โจมตีอังกฤษเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๔

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ เมื่อกองทัพรัสเซียเคลื่อนเข้าไปใกล้จะถึงหมู่บ้านเพเนมึนเดอ เบราน์กับเจ้าหน้าที่ของเขาอีกหลายคนเดินทางไปยัง**บาวาเรีย (Bavaria)*** ณ ที่นั่น พวกเขายอมจำนนต่อกองทัพอเมริกันและได้ทำสัญญากับกองทัพอเมริกัน จึงได้รับมอบหมายให้ไปประจำสถานีทดลองที่เรียกว่า ไวต์ แซนด์ส, เอ็นแมกซ์ (White Sands, N. Mex.) ในฐานะที่ปรึกษาทางเทคนิคและที่ป้อมบลิสส์ (Fort Bliss) แห่งมลรัฐเทกซัส ในฐานะผู้อำนวยการฝ่ายเทคนิคควบคุมโครงการจรวดของสถานีเหล่านี้ใน ค.ศ. ๑๙๕๐ เมื่อมีการย้ายโครงการนี้ไปที่คลังสรรพาวุธเรดสโตน (Redstone Arsenal) ใกล้กับเมืองฮันต์สวิลล์ (Huntsville) ในมลรัฐแอละแบมา เบราน์ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าคลังสรรพาวุธเรดสโตนแผนกพัฒนาจรวดนำวิถี

Brazzaville Conference

ใน ค.ศ. ๑๙๕๖ เขาได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการแผนกปฏิบัติการพัฒนาขององค์การขีปนาวุธของกองทัพบก (The Army Ballistic Missile Agency) ที่ฮันต์สวิลล์ เบราน์และคณะวิทยาศาสตร์ที่เรดสโตนต้องรับผิดชอบในการพัฒนาจรวดซึ่งมีรัศมีการยิง ๓๒๐ กิโลเมตร และจรวดอื่น ๆ จากโครงการใหม่ ๆ เช่น จรวดจูปีเตอร์ (Jupiter) ซึ่งเป็นจรวดพิสัยกลาง การประกอบจรวดจูปีเตอร์-ซี (Jupiter-C) จรวดจูโนทู (Juno II) และจรวดแซเทิร์น (Saturn) ขนาดยักษ์ ซึ่งจะใช้ในการปล่อยยานอวกาศพอลลโล (Apollo)

ใน ค.ศ. ๑๙๖๐ เบราน์ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการศูนย์การบินอวกาศมาร์แชลล์ (Marshall Space Flight Center) ขององค์การบริหารอวกาศและการบินแห่งชาติหรือนาซา (the National Aeronautics and Space Administration - NASA) ที่ฮันต์สวิลล์ เขายังคงทำงานกับองค์การนาซา จนกระทั่ง ค.ศ. ๑๙๗๒ จึงลาออกไปเป็นรองประธานบริษัทอุตสาหกรรมแฟร์ชิลด์ (Fairchild Industries, Inc.) ซึ่งเป็นบริษัทเกี่ยวกับการบินอวกาศ

เบราน์ได้เปลี่ยนสัญชาติเป็นชาวอเมริกันใน ค.ศ. ๑๙๕๕ เขาเป็นนักเขียนและผู้ร่วมแต่งหนังสือหลายเล่ม รวมทั้งหนังสือเรื่อง **Conquest of the Moon** (ค.ศ. ๑๙๕๓) **The Exploration of Mars** (ค.ศ. ๑๙๕๖) **History of Rocketry and Space-Travel** (ค.ศ. ๑๙๖๘) และเรื่อง **Space Frontier** (ค.ศ. ๑๙๗๑)

แวร์เนอร์ ฟอน เบราน์ถึงแก่กรรมใน ค.ศ. ๑๙๗๗ ขณะอายุ ๖๕ ปี.

(เพ็ญศรี ตึก)

Brazzaville Conference (1944) : การประชุมที่บราซซาวิลล์ (พ.ศ. ๒๔๘๗)

Brazzaville Conference

การประชุมที่บราซซาวิล เป็นการประชุมเกี่ยวกับอนาคตของดินแดนแอฟริกาในปกครองของฝรั่งเศส ซึ่งมีขึ้นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่เมืองบราซซาวิล เมืองหลวงของแอฟริกาในแถบเส้นศูนย์สูตร ระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม ถึงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๔ ความมุ่งหมายของการประชุมครั้งนี้เพื่อกำหนดนโยบายใหม่เกี่ยวกับการปกครองเมืองขึ้นของฝรั่งเศส และกำหนดโครงสร้างการปกครองดินแดนเหล่านี้เพื่อเตรียมรับมือกับประชาชนที่จะลุกฮือขึ้นต่อต้านลัทธิจักรวรรดินิยมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เจ้าภาพของการประชุมที่บราซซาวิลคือ รัฐบุรุษชาวแอฟริกาผู้มีชื่อเสียง ได้แก่ เฟลิกซ์ เอบูเอ (Félix Eboué) ผู้สำเร็จราชการของแอฟริกาในแถบเส้นศูนย์สูตรในปกครองของฝรั่งเศส ผู้เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ได้แก่ข้าหลวงใหญ่ผู้ควบคุมอาณานิคมของฝรั่งเศสคือ เรอเน เปลวอง (René Pléven)

การประชุมครั้งนี้มีนายพลชาร์ล เดอ โกล (Charles de Gaulle)* เป็นประธาน ที่ประชุมปฏิเสธความคิดที่จะมอบอำนาจการปกครองตนเองให้แก่บรรดาอาณานิคม แต่จะตั้งสหพันธ์ซึ่งรวมดินแดนที่มีคนพูดภาษาฝรั่งเศสทั้งหมดเข้าด้วยกันโดยใช้วิถีกลืนชาติอย่างเร่งรัด และได้วางแผนต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้านเพื่ออนาคตของแอฟริกาในปกครองของฝรั่งเศส เช่น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ที่ประชุมเห็นพ้องกับความปรารถนาของฝรั่งเศสที่จะรวบรวมจักรวรรดิทั้งหมดของฝรั่งเศสเข้าเป็นเครือจักรภพฝรั่งเศส เพื่อปลดปล่อยประชาชนให้เป็นอิสระ และเพื่อนำมาตรการการกระจายอำนาจการปกครองมาใช้ แต่โครงการนี้มาบรรลุผลใน ค.ศ. ๑๙๕๘ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะในที่ประชุมบราซซาวิลได้เป็นพื้นฐานต่อมาในการปฏิรูปอาณานิคมซึ่งภายหลังฝรั่งเศสก็ได้นำไปใช้กับดินแดนแอฟริกาใต้ การปกครองฝรั่งเศสแห่งอื่น ๆ อีกด้วย แต่ในที่สุดนโยบายนี้ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ.

(เพ็ญศรี ตึก)

Brest-Litovsk, Treaty of

Brest-Litovsk, Treaty of (3 March 1918) : สนธิสัญญาเบเรสต์-ลิตอฟสค์ (๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๑)

สนธิสัญญาเบเรสต์-ลิตอฟสค์เป็นสนธิสัญญาลัทธิจักรวรรดิระหว่างมหาอำนาจกลาง (Central Powers)* กับพรรคบอลเชวิค (Bolsheviks)* ของรัสเซีย ประเทศที่เข้าร่วมลงนามในสนธิสัญญานี้ คือ เยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการี บัลแกเรีย และตุรกีฝ่ายหนึ่ง กับสหภาพโซเวียตอีกฝ่ายหนึ่ง ลงนามกันเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ที่เมืองเบเรสต์ลิตอฟสค์ในภาคตะวันออกของโปแลนด์ สนธิสัญญานี้จึงมีชื่อตามเมืองที่เป็นที่ตั้งของสถานที่ที่ลงนามตามสนธิสัญญาฉบับนี้ รัสเซียถอนตัวออกจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* จึงทำให้เยอรมนีมีอำนาจสูงสุดในยุโรปตะวันออกและไม่ต้องทำศึกสองด้าน

ก่อนการลงนามในสนธิสัญญาฉบับดังกล่าว เลออน ตรอตสกี (Leon Trotsky)* ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนรัสเซีย ไม่ยอมรับข้อเสนอของเยอรมนีเกี่ยวกับเรื่องดินแดนเพราะเป็นการทำลายบูรณภาพอาณาเขตของรัสเซีย ตรอตสกีจึงประวิงการลงนามในสนธิสัญญาสงบศึกเป็นเวลา ๔ สัปดาห์ โดยหวังว่าการปฏิวัติจะขยายตัวเข้าไปยังเยอรมนี และออสเตรียในไม่ช้า วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๑๘ เยอรมนีซึ่งขุ่นเคืองความพยายามของรัสเซียที่หลีกเลี่ยงการลงนามในสนธิสัญญาสงบศึกกับตน จึงส่งกองทัพบุกเข้าไปในรัสเซีย ในที่สุด วลาดีมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin)* จำต้องมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ให้คณะผู้แทนรัสเซียยอมรับข้อเสนอของเยอรมนีอีก ๓ วันต่อมาคณะผู้แทนรัสเซียจึงยินยอมลงนามในสนธิสัญญาเบเรสต์-ลิตอฟสค์

ตามสนธิสัญญาฉบับนี้ รัสเซียต้องรับรองเอกราชของแคว้นยูเครน (Ukraine) และสลละสิทธิของตนเหนือดินแดนต่อไปนี้คือ โปแลนด์ ฟินแลนด์และดินแดนบนชายฝั่งทะเลบอลติก เช่น แคว้นเอสโตเนีย (Estonia) ลัตเวีย (Latvia)

Brezhnev Doctrine

Brezhnev Doctrine

การลงนามในสนธิสัญญาเบอร์สต-ลิตอฟสค์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ ณ เมืองเบอร์สต-ลิตอฟสค์

และลิทัวเนีย (Lithuania) พร้อมกันนี้ รัสเซียต้องยกดินแดนต่อไปนี้ให้แก่ตุรกีคือ เมืองคาร์ส (Kars) เมืองอาร์ดาฮัน (Ardahan) และเมืองบาตุม (Batumi)

ต่อมา สนธิสัญญาฉบับนี้เป็นโมฆะ เนื่องจากเยอรมนีเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และต้องลงนามในสนธิสัญญาสงบศึกกับฝ่ายสัมพันธมิตรเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๘ ฝ่ายสัมพันธมิตรบังคับให้เยอรมนีประกาศยกเลิกสนธิสัญญาฉบับดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ แล้ว โปแลนด์ ฟินแลนด์ เอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนีย ก็ได้รับเอกราชเช่นเดียวกับยูโกสลาเวีย (Yugoslavia - เปลี่ยนชื่อเป็นเซอร์เบียและมอนเตเนโกร) และเชโกสโลวาเกีย (Czechoslovakia).

(เพชรี สุมิตร, เพ็ญศรี ตู่ก)

Brezhnev Doctrine : หลักการ เบรจเนฟ

หลักการเบรจเนฟเป็นแนวคิดพื้นฐานของนโยบายต่างประเทศของสหภาพโซเวียตที่มีต่อกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก หรือรัฐบริวารโซเวียต (Soviet Bloc) ระหว่างปลายทศวรรษ ๑๙๖๐ ถึงทศวรรษ ๑๙๘๐ ประธานาธิบดี เลโอนิด อิลยิช เบรจเนฟ (Leonid Illyich Brezhnev ค.ศ. ๑๙๐๖-๑๙๘๒)* ผู้นำสหภาพโซเวียตประกาศหลักการดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๘ โดยเน้นความมีอธิปไตยจำกัด (limited sovereignty) ของประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันออก และการยืนยันสิทธิและพันธะหน้าที่ของสหภาพโซเวียตและกลุ่มสมาชิกองค์การสนธิสัญญาวอร์ซอ (Warsaw Treaty Organization - WTO)* ที่จะเข้าแทรกแซงทางการทหารในกิจการภายในของประเทศยุโรปตะวันออกเพื่อปราบปรามศัตรูที่คุกคามความเป็นเอกภาพและความมั่นคงของประเทศใน “จักรภพสังคมนิยม” (Socialist Commonwealth) ทั้งหมด หลักการเบรจเนฟจึงไม่เพียงเป็นการประกาศเจตคติของสหภาพโซเวียตเท่านั้น แต่ยังเป็นมาตรการควบคุมการแยกตัวของประเทศยุโรปตะวันออกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสหภาพโซเวียต และทำให้การแบ่งแยกยุโรปตะวันตกกับยุโรปตะวันออกเป็นที่ยอมรับกันอย่างเป็นทางการมากขึ้น

Brezhnev Doctrine

การประกาศใช้หลักการเบรจเนฟเป็นผลสืบเนื่องจากการปฏิรูปทางการเมืองและสังคมในเชโกสโลวาเกีย (Czechoslovakia)* ใน ค.ศ. ๑๙๖๘ อะเล็กซานเดอร์ ดูบเชก (Alexander Dubček ค.ศ. ๑๙๒๒-๑๙๙๒)* ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์เชโกสโลวาเกียซึ่งสืบทอดอำนาจจากอันโตนิโน นอวอตนี่ (Antonin Novotny ค.ศ. ๑๙๐๕-๑๙๗๕)* ได้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตยทางด้านต่าง ๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อปรับระบบสังคมนิยมให้มีมนุษยธรรมมากขึ้น (Socialism with a human face) การปฏิรูปประเทศดังกล่าวซึ่งดำเนินไปได้เกือบ ๘ เดือน เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ “ฤดูใบไม้ผลิแห่งกรุงปราก” (Prague Spring)* บรรยากาศเสรีในเชโกสโลวาเกียทำให้ประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ โดยเฉพาะโปแลนด์และเยอรมนีตะวันออกเริ่มเคลื่อนไหวเพื่อปฏิรูปประเทศด้วย สหภาพโซเวียตจึงเรียกร้องให้เชโกสโลวาเกียยุตินโยบายการปฏิรูปโดยเบรจเนฟพยายามเจรจาหรือกับดูบเชกหลายครั้งเพื่อขอให้เขาล้มเลิกมาตรการปฏิรูป และให้ถอดถอนผู้นำที่มีหัวปฏิรูปหลายคนออก แต่ดูบเชกปฏิเสธและยืนยันที่จะดำเนินการปฏิรูปต่อไป โดยอ้างว่าการปฏิรูปของเขาเป็นกิจการภายในประเทศที่ไม่มีจุดมุ่งหมายจะทำลายระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์แต่ประการใด ทั้งไม่ใช่เป็นการแสดงความกระด้างกระเดื่องหรือต่อต้านสหภาพโซเวียตด้วย

ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม กองทัพขององค์การสนธิสัญญาวอร์ซอระดมกำลังและจัดล้อมรบในดินแดนของเชโกสโลวาเกีย หลังการล้อมรบสิ้นสุดลง กองกำลังส่วนหนึ่งก็ยังคงตั้งมั่น อยู่ ณ บริเวณพรมแดนของประเทศ นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกองค์การสนธิสัญญาวอร์ซอที่ส่งจดหมายเปิดผนึกที่เรียกกันว่า “จดหมายวอร์ซอ” (Warsaw Letter) เรียกร้องเชโกสโลวาเกียให้คำนึงถึงความ เป็นปีกแผ่นของระบอบสังคมนิยมและเตือนดูบเชกถึงเหตุการณ์การลุกฮือของชาวฮังการี (Hungarian Uprising)* ค.ศ. ๑๙๕๖ ซึ่งสหภาพโซเวียตถือว่าเป็นการเคลื่อนไหวของฝ่าย “ปฏิปักษ์ปฏิวัติ” (counter-revolution) แต่ดูบเชก ก็เพิกเฉยต่อการข่มขู่คุกคามดังกล่าว สหภาพโซเวียตและประเทศพันธมิตรยกเว้นประธานาธิบดีนิโคลาสเซสคู (Nicolae Ceausescu ค.ศ. ๑๙๑๘-๑๙๘๙)*

Brezhnev Doctrine

แห่งโรมาเนีย จึงตัดสินใจส่งกองทัพองค์การสนธิสัญญา วอร์ซอเข้าปราบปรามขบวนการประชาธิปไตยในเชโก สโลวาเกียเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๘ ดูบเชกถูก ปลดออกจากตำแหน่งผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์และกุสทาบ ฮูซาค (Gustav Husak ค.ศ. ๑๙๑๓-๑๙๙๑)* ซึ่ง สนับสนุนการร่วมมือกับสหภาพโซเวียตได้รับเลือกให้ดำรง ตำแหน่งสืบแทน ฮูซาคจึงหันกลับไปดำเนินนโยบายควบคุม ทางสังคมและการเมืองที่เรียกว่า “การคืนสู่ภาวะปกติ” (normalization) เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกับสหภาพ โซเวียต

หลังวิกฤตการณ์ทางการเมืองในเชโกสโลวาเกีย คลี่คลายลง ประธานาธิบดีเบรจเนฟได้ให้เหตุผลของการ บุกเชโกสโลวาเกียในบทความซึ่งพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ Pravda ของพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๘ สารสำคัญของบทความดังกล่าว ยอมรับสิทธิของประเทศยุโรปตะวันออกแต่ละประเทศที่จะ พัฒนาระบอบสังคมนิยมของตนเองที่แตกต่างจากสหภาพ โซเวียตแต่การพัฒนาดังกล่าวต้องไม่ทำลาย “ระบอบ สังคมนิยม” ภายในประเทศหรือคุกคาม “ผลประโยชน์ พื้นฐาน” ของประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ ตลอดจนขบวนการ สังคมนิยมสากล พรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตไม่เพียงมีหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อพลเมืองของตนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประชาคมสังคมนิยมทุกประเทศตลอดจนขบวนการ คอมมิวนิสต์ทั้งหมดด้วย ประเทศสังคมนิยมใดที่เพิกเฉย ต่อหลักการดังกล่าวถือว่าเป็นฝ่ายปฏิปักษ์ปฏิวัติ ประเทศ ตะวันตกเห็นว่าแนวความคิดดังกล่าวเป็นการตอบโต้ภัยที่ คุกคามระบอบการปกครองคอมมิวนิสต์ และเปรียบเทียบ ได้กับการประกาศหลักการทรูแมน (Truman Doctrine) ของ ประธานาธิบดีทรูแมนแห่งสหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. ๑๙๔๗ เพื่อตอบโต้ภัยที่คุกคามระบอบประชาธิปไตยในเหตุการณ์ สงครามกลางเมืองกรีซ (Greek Civil War ค.ศ. ๑๙๔๕-๑๙๔๙)* แนวความคิดดังกล่าวจึงเป็นที่รู้จักใน เวลาต่อมาว่า “หลักการเบรจเนฟ”

ในการประชุมใหญ่ครั้งที่ ๕ ของพรรคสหแรงงาน โปแลนด์ (Polish United Worker's Party) หรือพรรคคอมมิวนิสต์ โปแลนด์ที่กรุงวอร์ซอ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๖๘ เบรจเนฟซึ่งเข้าร่วมประชุมด้วยได้ประกาศเน้นแนวนโยบาย

Brezhnev Doctrine

ของสหภาพโซเวียตต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในยุโรปตะวันออก เขาให้เหตุผลและความจำเป็นในการบุกเชโกสโลวะเกียและความชอบธรรมของการแทรกแซง เบริจเนฟย้ำหลักการที่ได้เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ **Pravda** เกี่ยวกับความมีอิสระในขอบเขตจำกัดของประเทศยุโรปตะวันออกในการดำเนินนโยบายทางการเมือง สหภาพโซเวียตและกลุ่มประเทศจักรภพสังคมนิยมมีหน้าที่แทรกแซงในดินแดนของประเทศสมาชิกในกรณีที่เกิด “พลังต่อต้านสังคมนิยม” ซึ่งคุกคามความเป็นเอกภาพและความมั่นคงของระบอบสังคมนิยมตลอดจนการพัฒนาของระบอบสังคมนิยม หลักการบริจเนฟจึงเป็นการเตือนประเทศสมาชิกองค์การสนธิสัญญาออร์ซอให้ตระหนักถึงความเป็นไปได้ของการจะเกิดการแทรกแซงขึ้นได้อีก ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๗๙ สหภาพโซเวียตส่งกองทัพเข้าไปในอัฟกานิสถานเพื่อช่วยเหลือรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์ให้ครองอำนาจทางการเมือง ผู้นำอัฟกานิสถานกล่าวว่าปฏิบัติการทางทหารของสหภาพโซเวียตเป็นการยึดหลักการบริจเนฟเพื่อปกป้องชนชั้นกรรมาชีพระหว่างประเทศ

เมื่อเกิดวิกฤตการณ์โปแลนด์ขึ้น ใน ค.ศ. ๑๙๘๑ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเคลื่อนไหวทางการเมืองของสหภาพแรงงานเสรี (Solidarity) ซึ่งมี **เลค วาเวซา (Lech Walesa ค.ศ. ๑๙๔๓-)*** เป็นผู้นำสหภาพโซเวียตได้แสดงท่าทีให้เห็นว่าอาจจะใช้กำลังทัพขององค์การสนธิสัญญาออร์ซอบุกเข้าปราบปราม นายพลโวซีช จารูเซลสกี (Wojciech Jaruzelski) ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์พยายามเจรจากับสหภาพโซเวียตและหาทางออกเพื่อหลีกเลี่ยงการแทรกแซงของสหภาพโซเวียตด้วยการประกาศกฎอัยการศึกขึ้นเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๑ จารูเซลสกีสั่งให้กองทัพเข้าปราบปรามสหภาพแรงงานเสรีและจับกุมผู้นำขบวนการตลอดจนประกาศยุบเลิกสหภาพแรงงานเสรี นโยบายดังกล่าวมีส่วนทำให้สหภาพโซเวียตไม่สามารถนำหลักการบริจเนฟมาใช้ได้ และเป็นการหลีกเลี่ยงการนองเลือดจากการลุกฮือของชาวโปแลนด์ในการต่อต้านสหภาพโซเวียต

ในทศวรรษ ๑๙๘๐ เมื่อประธานาธิบดีมีฮาอิล เชียร์เกเยวิช กอร์บาชอฟ (Mikhail Sergeyevich Gorbachev ค.ศ. ๑๙๓๑-)* แห่งสหภาพโซเวียตดำเนิน

Brezhnev, Leonid Ilyich

นโยบาย “เปิด-ปรับ” หรือ “กลาสโนสต์-เปเรสตรอยกา” (Glasnost-Perestroika) เพื่อปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ ประเทศยุโรปตะวันออกจึงเห็นเป็นโอกาสใช้เงื่อนไขของนโยบายเปิด-ปรับปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตยและเริ่มเคลื่อนไหวแยกตัวออกจากสหภาพโซเวียตด้วย ตลอดช่วง ค.ศ. ๑๙๘๙ กอร์บาชอฟสนับสนุนกลุ่มคอมมิวนิสต์ฝ่ายปฏิรูปในประเทศยุโรปตะวันออกให้มีบทบาทและอำนาจทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้ขบวนการปฏิรูปทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้ เขายังเสนอแนวความคิดเรื่อง “บ้านของชาวยุโรปร่วมกัน” (Common European Home) เพื่อเน้นการสร้างความร่วมมือกันของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปแทนการเผชิญหน้ากันด้วยกำลังอาวุธ ในฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ. ๑๙๘๙ เขาประกาศอนุญาตให้ประเทศยุโรปตะวันออกแต่ละประเทศเลือกรูปแบบการปกครองตนเองโดยสหภาพโซเวียต จะไม่ขัดขวางหรือเข้าแทรกแซงทางการเมือง ทั้งยอมให้มีการเลือกตั้งอย่างเสรีตามระบอบประชาธิปไตย แนวความคิดการร่วมมือกันและการประกาศดังกล่าวจึงมีผลให้หลักการบริจเนฟสิ้นสุดลงอย่างเป็นทางการและนำไปสู่การเกิดการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๙๘๙ (Revolution of 1989)* ในยุโรปตะวันออก ซึ่งทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ในเยอรมนีตะวันออก โปแลนด์ ฮังการี และเชโกสโลวะเกียสิ้นสุดอำนาจลง นอกจากนี้ ในเวลาต่อมา กำแพงเบอร์ลิน (Berlin Wall)* ก็ถูกทำลายลงด้วย เสรีภาพและความเป็นประชาธิปไตยที่ขยายตัวไปทั่วประเทศยุโรปตะวันออกใน ค.ศ. ๑๙๙๐ ยังส่งผลให้องค์การโคเมคอน (Comecon)* หรือคณะมนตรีว่าด้วยความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจระหว่างกัน และองค์การสนธิสัญญาออร์ซอต้องยุบเลิกลงโดยปริยายใน ค.ศ. ๑๙๙๑.

(สัญญา สุวังบุตร)

Brezhnev, Leonid Ilyich
(1906–1982) : นายเลโอนิด อิลยิช
บริจเนฟ (พ.ศ. ๒๔๔๙–๒๕๒๕)

Brezhnev, Leonid Ilyich

เลโอนิด อิลยิช เบรจเนฟ

เลโอนิด อิลยิช เบรจเนฟเป็นผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสาธารณรัฐมอลเดเวีย (Moldavia) ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๐-๑๙๕๒ และประธานคณะผู้บริหารสูงสุดของรัฐสภาโซเวียตแห่งสหภาพโซเวียต (Presidium of the Supreme Soviet of the USSR) ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๖๔ เป็นเลขาธิการใหญ่คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๔-๑๙๘๒ ซึ่งทำให้เขามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานทางการเมืองในระดับสูงของโซเวียตจนนำไปสู่การกำหนดนโยบายการผ่อนคลายความตึงเครียด (Détente)* ในทศวรรษ ๑๙๗๐ สมัยของเบรจเนฟเป็นช่วงเวลาที่ยุทธศาสตร์โซเวียตมีเสถียรภาพทางการเมืองอันมั่นคงและยาวนานเป็นอันดับสองรองจากสมัยการปกครองของโจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin ค.ศ. ๑๙๒๔-๑๙๕๓)*

เบรจเนฟเกิดในครอบครัวกรรมกรเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๐๖ ที่เมืองคาเมนสโกเย (Kamenskoye) ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นดเนโปรดเซียร์จินสค์ (Dneprodzerzhinsk) เมืองนี้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมเหล็กขนาดใหญ่ในสาธารณรัฐยูเครน (Ukraine) ครอบครัวของเขาทำงานในโรงงานถลุงเหล็กมาหลายชั่วคน และเบรจเนฟขณะอายุ

Brezhnev, Leonid Ilyich

๑๑ ปี ก็ได้เริ่มทำงานเป็นกรรมกรถลุงเหล็กในโรงงานที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกันกับครอบครัว

ใน ค.ศ. ๑๙๒๓ เบรจเนฟในวัย ๑๗ ปี เข้าเป็นสมาชิกองค์การสันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์ (Communist Youth League)* และอีก ๘ ปีต่อมาก็ได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ ในระหว่างที่ทำงาน เบรจเนฟได้ศึกษาหาความรู้ไปพร้อมๆ กัน เขาสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเทคนิคด้านการจัดการและพื้นที่ดินใน ค.ศ. ๑๙๒๗ และไปทำงานที่อูราล พร้อมกับเรียนหนังสือที่สถาบันโลหศาสตร์จนสำเร็จใน ค.ศ. ๑๙๓๕ อีก ๔ ปีต่อมาเขาได้รับเลือกเป็นเลขาธิการคณะกรรมการกลางพรรคคนที่ ๑ ประจำภาคดเนโปรเปโตรฟสค์ (Dnepropetrovsk) ซึ่งเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๘-๑๙๔๑ และระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๔๕)* เขาดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการพรรคประจำภาคฝ่ายอุตสาหกรรมป้องกันประเทศซึ่งมีหน้าที่รักษาโรงงานผลิตยุทธปัจจัยต่างๆ และเพื่อควบคุมโรงงานเหล่านี้ให้ผลิตอุปกรณ์สนองความต้องการของแนวหน้า และใน ค.ศ. ๑๙๔๔ เขาได้รับยศนายพันเอกประจำกองทัพที่ ๑๘ แห่งสหภาพโซเวียต ควบคุมการรบแถบคอเคซัส (Caucasus) ตอนเหนือและบริเวณริมฝั่งทะเลดำ นายทหารได้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานที่ใกล้ชิดเขาให้ความเห็นว่าเบรจเนฟเป็นนักจัดตั้งชั้นเยี่ยมทั้งในด้านการเมือง ด้านทฤษฎี และด้านการศึกษาของพรรคและมีความรู้ลึกซึ้งในด้านการทหารด้วย

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เบรจเนฟได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนพรรคท้องถิ่นประจำซาโปโรเจีย (Zaporozhye) และประจำภาคดเนโปรเปโตรฟสค์ในยูเครน โดยรับผิดชอบด้านการบูรณะอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของทั้ง ๒ เขต ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเขตที่ได้รับความเสียหายจากสงครามอย่างร้ายแรงที่สุด ความสำเร็จของการดำเนินงานดังกล่าวทำให้เขาได้รับเลือกเป็นผู้แทนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสาธารณรัฐมอลเดเวียระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๐-๑๙๕๒ และตำแหน่งดังกล่าวเปิดโอกาสให้เขาได้เข้าเป็นสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ใน ค.ศ. ๑๙๕๑ ความสามารถของเขาทำให้โจเซฟ สตาลิน ผู้นำพรรคสนับสนุนเบรจเนฟให้มีบทบาทสำคัญทางการเมืองแทนสมาชิกพรรครุ่นเก่าที่สตาลิน

Brezhnev, Leonid Ilyich

ต้องการกำจัด และใน ค.ศ. ๑๙๕๒ เขาก็เป็นสมาชิกรัฐสภาโซเวียตด้วย นอกไปจากการดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ทางการเมืองแล้ว ในช่วงก่อนสตาลินจะเสียชีวิต เบรจเนฟได้รับมอบหมายจากพรรคให้รับผิดชอบโครงการดินแดนดิบบ (Virgin Lands) ซึ่งเป็นโครงการนำร่องเพื่อบุกเบิกดินแดนรกร้างทางภาคตะวันออกของสาธารณรัฐคาซัคสถาน (Kazakhstan) ให้พัฒนาเป็นเขตเกษตรกรรม ความสำเร็จของการดำเนินงานในโครงการดังกล่าวทำให้หน้าที่การงานของเบรจเนฟก้าวหน้ามากขึ้นและยังนำไปสู่การบุกเบิกและพัฒนาดินแดนในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศด้วย

หลังอสังกรรมของสตาลิน ใน ค.ศ. ๑๙๕๓ **นีกิตา ครุชชอฟ (Nikita Khrushchev)*** ผู้นำคนใหม่ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับเบรจเนฟมาก่อนได้สนับสนุนเขาให้กลับมามีงานในกรุงมอสโก ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๕๖ เบรจเนฟได้รับเลือกเป็นเลขาธิการคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ และใน ค.ศ. ๑๙๕๗ ก็ได้รับเลือกเป็นสมาชิกคณะผู้บริหารสูงสุด (Presidium) อันเป็นองค์การบริหารสูงสุดของพรรคระหว่างสมัยประชุมคณะกรรมการกลางเต็มคณะ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๖๖ องค์การดังกล่าวได้ปรับปรุงและเปลี่ยนชื่อเป็นโปลิตบูโร (Politburo) ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๖๕ เบรจเนฟยังดำรงตำแหน่งประธานคณะผู้บริหารสูงสุดของรัฐสภาโซเวียตแห่งสหภาพโซเวียตด้วย เบรจเนฟได้ใช้ตำแหน่งดังกล่าวให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองด้วยการเดินทางไปเยี่ยมเยือนประเทศต่าง ๆ เพื่อหาประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก นอกจากนี้ การที่เบรจเนฟต้องปฏิบัติงานด้านการทูต ไม่ว่าจะเป็นการต้อนรับแขกเมือง การติดต่อกับต่างประเทศ และการลงนามให้สัตยาบันสนธิสัญญาที่สหภาพโซเวียตต้องทำกับประเทศต่าง ๆ ก็มีส่วนช่วยให้เขามีภูมิหลังที่ดีในด้านการต่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่รู้จักกันว่าการณ์ผ่อนคลายนความตึงเครียดในเวลาต่อมา

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ เบรจเนฟได้รับเลือกจากคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ให้เป็นเลขาธิการคนที่ ๑ สืบต่อจากนีกิตา ครุชชอฟที่ถูกปลดออกจากอำนาจ ใน ค.ศ. ๑๙๖๖ ตำแหน่งเลขาธิการคนที่ ๑ เปลี่ยนชื่อเป็นเลขาธิการใหญ่ (General Secretary) และเบรจเนฟก็เช่น

Brezhnev, Leonid Ilyich

เดียวกับสตาลินที่สามารถทำให้ตำแหน่งเลขาธิการเป็นศูนย์รวมแห่งอำนาจทางการเมืองและเขาได้ใช้ตำแหน่งดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ด้วยการเสริมอำนาจและบทบาทของตนในพรรคจนกลายเป็นผู้นำคนสำคัญที่สุดในกลุ่มผู้นำร่วม (collective leadership) แห่งสหภาพโซเวียต การบริหารประเทศโดยใช้ระบบผู้นำร่วมหรือที่เรียกว่าตรอยกา (Troika) นั้นเป็นการบริหารประเทศแบบคานอำนาจร่วมกัน ๓ คน คือ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีและเลขาธิการพรรคโดยต่างแบ่งงานหลักของรัฐบาลและพรรคมาบริหารร่วมกัน ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๔-๑๙๗๐ เป็นช่วงของการเสริมสร้างอำนาจและความมั่นคงภายในพรรค เบรจเนฟมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ประสานงานเพื่อประสานผลประโยชน์และลดความขัดแย้งภายในพรรค บทบาทดังกล่าวมีส่วนทำให้เขาได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ จนมีฐานอำนาจทางการเมืองที่มั่นคง ต่อมาเบรจเนฟจึงยกเลิกระบบผู้นำร่วมและใช้ตำแหน่งเลขาธิการใหญ่เป็นศูนย์รวมแห่งอำนาจแทนและเขายังดำรงตำแหน่งเป็นทั้งประธานาธิบดีและผู้นำของประเทศเพียงคนเดียวด้วย

ใน ค.ศ. ๑๙๖๘ **อะเล็กซานเดอร์ ดูบเชก (Alexander Dubček)*** ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์เชโกสโลวะเกีย ดำเนินการปฏิรูปประเทศตามแนวทางประชาธิปไตย โดยมีจุดมุ่งหมายจะสร้างระบอบสังคมนิยมให้มีมนุษยธรรมมากขึ้น (Socialism with a human face) บรียาการเสรีประชาธิปไตยในเชโกสโลวะเกีย (Czechoslovakia)* ดังกล่าว ได้นำไปสู่การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิเสรีภาพในประเทศยุโรปตะวันออกด้วยโดยเฉพาะในโปแลนด์และเยอรมนีตะวันออก สหภาพโซเวียตได้ส่งกองทัพขององค์การสนธิสัญญาออร์ซอ (Warsaw Treaty Organization - WTO)* บุกเข้าปราบปรามเชโกสโลวะเกียเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๘ และบังคับให้ดูบเชกและผู้นำคนอื่น ๆ ของเชโกสโลวะเกียยุติกระบวนการปฏิรูปลง ต่อมาเบรจเนฟก็ประกาศหลักการเบรจเนฟ (Brezhnev Doctrine)* เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน โดยย้ำความมีอธิปไตยจำกัด (Limited Sovereignty) ของประเทศสังคมนิยมและการยืนยันสิทธิและพันธะหน้าที่ของสหภาพโซเวียตที่จะพิทักษ์ปกป้องความมั่นคงของระบอบสังคมนิยมในประเทศยุโรปตะวันออกและการจะเข้าแทรกแซงทางทหารในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกเพื่อปราบปรามศัตรูของระบอบสังคมนิยมหลักการ

Brezhnev, Leonid Ilyich

เบรจเนฟไม่เพียงเป็นการประกาศเขตอิทธิพลของสหภาพโซเวียตเท่านั้น แต่ยังเป็นมาตรการควบคุมประเทศยุโรปตะวันออก เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้แก่สหภาพโซเวียตอีกด้วย บรรยากาศความตึงเครียดของสงครามเย็น (Cold War)* จึงกลับมาครอบงำวงการเมืองโลกอีกครั้งหนึ่ง ยิ่งเมื่อเบรจเนฟดำเนินนโยบายกอบกู้เกียรติ และชื่อเสียงของสตาลินโดยพิจารณาทบทวนปัญหาเรื่องลัทธิบูชาบุคคล (Cult of Personality)* อีกครั้งในปลายทศวรรษ ๑๙๖๐ และมีข้อสรุปว่าประเด็นความผิดของสตาลินที่เป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายการล้มล้างอิทธิพลสตาลิน (De-stalinization)* เป็นเพียงเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นในการบริหารประเทศและถือว่ามีความสำคัญน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับคุณูปการอันใหญ่หลวงที่สตาลินให้ไว้กับสหภาพโซเวียต บรรยากาศทางการเมืองและสังคมภายในก็ยิ่งตึงเครียดมากขึ้นเพราะเบรจเนฟได้ใช้มาตรการเข้มงวดควบคุมประชาชนเพื่อให้ยอมรับนโยบายการฟื้นฟูลัทธิสตาลิน (Stalinism)* ของเขา และสนับสนุนให้ยูรี วลาดิเมียร์วิช อันโดรปอฟ (Yuri Vladimirovich Andropov)* ประธานคณะกรรมการเพื่อการความมั่นคงแห่งรัฐหรือเคจีบี (Committee for State Security - KGB)* ใช้กำลังปราบปรามการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม ในต้นทศวรรษ ๑๙๗๐ เมื่อประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน (Richard Nixon) แห่งสหรัฐอเมริกาปรับเปลี่ยนแนวนโยบายต่างประเทศให้ยึดหยุ่นด้วยการเจรจาหรือและเสริมสร้างความร่วมมือกับสหภาพโซเวียตเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สงครามและอาวุธนิวเคลียร์เป็นเครื่องมือตัดสินปัญหาระหว่างประเทศ นโยบายดังกล่าวได้นำไปสู่การผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองและการจัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตหลายครั้ง เพื่อควบคุมการสะสมยุทธโศปกรณ์และการจำกัดอาวุธนิวเคลียร์จนมีการลงนามร่วมกันในข้อตกลงการเจรจาจำกัดอาวุธทางยุทธศาสตร์ครั้งที่ ๑ (The Strategic Arms Limitation Talks - SALT I)* ระหว่าง ๒ ประเทศอภิมหาอำนาจ ณ กรุงมอสโกเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๗๒ ความ

Brezhnev, Leonid Ilyich

สำเร็จของนโยบายการผ่อนคลายความตึงเครียดดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นเพราะสหภาพโซเวียตซึ่งมีปัญหาด้านภัยทางการเมืองกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมาตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๖๐ ไม่ต้องการให้สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นพันธมิตรกับสาธารณรัฐประชาชนจีนใช้ประโยชน์จากความขัดแย้งระหว่างโซเวียตกับจีนเพื่อให้สหรัฐอเมริกาได้เปรียบประเทศทั้งสองในทางการเมืองโลกอีกต่อไป ในขณะที่เดียวกันอันเดรย์ อันเดรเยวิช โกรมีโค (Andrei Andreyevich Gromyko)* รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของโซเวียตก็ยังให้ความสำคัญกับการปรับความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพโซเวียตกับประเทศยุโรปตะวันตกโดยเฉพาะเยอรมนีตะวันตก สหภาพโซเวียตกับเยอรมนีตะวันตกจึงสามารถตกลงกันได้ในปัญหาว่าด้วยสถานะภาพของนครเบอร์ลินและแนวเส้นพรมแดนระหว่างเยอรมนีตะวันตกกับโปแลนด์ ความตกลงดังกล่าวมีส่วนเอื้อต่อบรรยากาศอันดีระหว่างประเทศ และทำให้นโยบายมุ่งตะวันออก (Ostpolitik)* ของวิลลี บรันดท์ (Willy Brandt)* นายกรัฐมนตรีเยอรมนีตะวันตกที่ต้องการปรับความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศยุโรปตะวันออกดำเนินไปอย่างราบรื่นมากขึ้น ทั้งนำไปสู่การเปิดประชุมเจรจาครั้งสำคัญระหว่างสหภาพโซเวียตกับสหรัฐอเมริกาและประเทศยุโรปตะวันตกอื่นๆ ในการประชุมเพื่อความร่วมมือและความร่วมมือกันในยุโรปหรือซีเอสซีอี (Conference on Security and Cooperation in Europe - CSCE)* ใน ค.ศ. ๑๙๗๕

ความสำเร็จของการดำเนินนโยบายต่างประเทศของเบรจเนฟทำให้ที่ประชุมใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์ครั้งที่ ๒๕ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๗๖ มีมติยกย่องเขาเป็นผู้นำที่โดดเด่นทางสากลและแต่งตั้งเบรจเนฟเป็นจอมพลแห่งสหภาพโซเวียตเพื่อยกย่องปฏิบัติการอันดีเด่นของเขาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทั้งให้สร้างรูปปั้นเขาเป็นทองแดงครึ่งตัวประดิษฐานที่เมืองดเนโพรตสค์ซึ่งเป็นเมืองเกิดของเขา และให้เปลี่ยนเป็นชื่อเมืองเบรจเนฟรวมทั้งเปลี่ยนชื่อจัตุรัสหลายแห่งและถนนหลายสายทั่วประเทศเป็นชื่อเบรจเนฟด้วย ใน ค.ศ. ๑๙๗๗ เขายังได้รับอิสริยาภรณ์ทองคาร์ล มากซ์ ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดทางด้าน

Brezhnev, Leonid Ilyich

วิทยาศาสตร์ในฐานะผู้พัฒนาทฤษฎีลัทธิมากซ์-เลนินให้ก้าวหน้า ในปีต่อมา เขาได้รับอิสริยาภรณ์แห่งชัยชนะ (Order of Victory) ในฐานะวีรชนผู้พลีชีพอย่างกล้าหาญในระหว่างสงครามโลก ใน ค.ศ. ๑๙๗๙ เบรจเนฟยังได้รับรางวัลเลนินซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดด้านศิลปวัฒนธรรมสำหรับหนังสือชุดอัตชีวประวัติ ๓ เล่มเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของเขา ต่อมา ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๑ มีการจัดงานฉลองใหญ่โตในวาระครบรอบ ๗๕ ปีของเบรจเนฟและเขาได้รับเหรียญวีรชนและอิสริยาภรณ์สูงสุดจากผู้นำประเทศยุโรปตะวันออกในฐานะเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ของโลกสังคมนิยมและรัฐบุรุษที่เป็นแบบอย่างในการอุทิศตนเพื่อมาตุภูมิสังคมนิยมและเพื่อสันติภาพของโลก การโหมสตูดีเบรจเนฟเพื่อสร้างแนวคิดการบุขานุคคลดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นเพราะในช่วงปลายทศวรรษ ๑๙๗๐ เป็นต้นมา เบรจเนฟมีสุขภาพที่อ่อนแอลงและเริ่มสูญเสียอำนาจการควบคุมทางการเมืองภายในพรรค กลุ่มสนับสนุนเบรจเนฟ จึงสร้างแนวความคิดบูชาเบรจเนฟขึ้นเพื่อป้องกันการสูญเสียอำนาจ อย่างไรก็ตาม ในสมัยประธานาธิบดีมีฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev)* มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงว่าเบรจเนฟเป็นคนชอบการสรรเสริญเยินยอและหลงใหลในเหรียญตราต่าง ๆ เขาเสนอชื่อตนเองเป็นวีรบุรุษของโซเวียตเพื่อจะได้รับอิสริยาภรณ์สูงสุดของประเทศ ๔ ดวง และเคยฝ่าตัดขยายกล่ามเนื้อหาออกให้ฝั่งผ่ายขึ้นเพื่อจะสามารถติดอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสง่าผ่าเผย และมากดวงขึ้น เมื่อเบรจเนฟถึงแก่กรรม ขบวนแถวอิสริยาภรณ์ที่ตามหลังโลศพของเบรจเนฟมีความยาวมาก เพราะมีผู้ถืออิสริยาภรณ์กว่า ๒๐๐ สกุล ทั้งนี้ไม่รวมรางวัลเกียรติยศอื่น ๆ อีก ต่อมารัฐบาลโซเวียตได้ยึดอิสริยาภรณ์สูงสุด ๔ ดวงกลับคืน และมีมติให้เปลี่ยนชื่อถนนจัตุรัสและเมืองเกิดของเบรจเนฟกลับไปเป็นชื่อเดิมด้วย

ในปลายทศวรรษ ๑๙๗๐ บรรยากาศทางการเมืองโลกได้กลับไปสู่สถานะสงครามเย็นอีกครั้งหนึ่ง และสหภาพโซเวียตซึ่งต่อต้านนโยบายลัทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกา ก็หันมาควบคุมทางสังคมอย่างเข้มงวดอีกครั้งในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๗๙ สหภาพโซเวียตส่งกองทหารไปช่วยรัฐบาลอัฟกานิสถานปราบปรามกบฏ

Briand, Aristide

ภายในประเทศและในปีต่อมาก็สนับสนุนรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์โปแลนด์ให้ปราบปรามการเคลื่อนไหวของสหภาพแรงงานโซลิดาริตี (Solidarity Labor Union)* นานาชาติต่างประณามการดำเนินนโยบายของสหภาพโซเวียตและหลายประเทศต่อต้านด้วยการไม่เข้าร่วมแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ค.ศ. ๑๙๘๐ ที่สหภาพโซเวียตเป็นเจ้าภาพ สหรัฐอเมริกาก็ต่อต้านด้วยการไม่ให้สัตยาบันรับรองข้อตกลงการเจรจาจำกัดอาวุธทางยุทธศาสตร์ครั้งที่ ๒ (SALT II)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๘๑-๑๙๘๒ สุขภาพของเบรจเนฟที่เสื่อมทรุดมาหลายปีแล้วร่วงลงอีก และเขาแทบจะไม่ปรากฏตัวต่อสาธารณชน ก่อนหน้าวันเกิดครบรอบ ๗๖ ปีไม่กี่สัปดาห์ เลโอนิด อิลิช เบรจเนฟ ก็ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๒ ขณะอายุ ๗๖ ปี หลังการเสียชีวิตของเบรจเนฟไม่นานนัก บุตรชายและบุตรเขยของเบรจเนฟซึ่งดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคก็ถูกปลดและถูกดำเนินคดีด้วยข้อหาฉ้อฉลและรับสินบน บุตรสาวและญาติมิตรของครอบครัวตลอดจนกลุ่มผู้ใกล้ชิดกับเบรจเนฟก็ถูกบีบบังคับให้ออกจากงานและสูญเสียสถานภาพทางสังคมลงด้วย.

(สัญญาชัย สุวังบุตร)

Briand, Aristide (1862–1932) : นายอะริสตีดี บริยอง (พ.ศ. ๒๔๐๕–๒๔๗๕)

อะริสตีดี บริยองเป็นผู้นำทางการเมืองที่สำคัญคนหนึ่งของฝรั่งเศส เคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีฝรั่งเศสถึง ๑๑ ครั้ง และเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศที่อยู่ในตำแหน่งนานคนหนึ่งในประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ ๓ (Third French Republic) ได้ชื่อว่าเป็นผู้อุทิศตนเพื่อสันติภาพของโลกและส่งเสริมการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศโดยสันติวิธี

Briand, Aristide

อะริสตีด บรียอง

บรียองเกิดเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๖๒ ที่เมืองนองต์ (Nantes) ประเทศฝรั่งเศส ประกอบอาชีพเป็นทนายความและเป็นนักหนังสือพิมพ์ฝ่ายซ้ายโดยเผยแพร่เรื่องลัทธิแรงงานและหลักการของสังคมนิยมเกี่ยวกับ “การนัดหยุดงานทั่วไป” แนวความคิดทางสังคมนิยมของเขาทำให้เขาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ค.ศ. ๑๙๐๒ และได้รับเลือกตั้งติดต่อกันมาเป็นเวลา ๓๐ ปี งานสำคัญชิ้นแรกคือ การยกร่างกฎหมายแยกศาสนจักรออกจากอาณาจักร ซึ่งได้ประกาศใช้ใน ค.ศ. ๑๙๐๕ เขาให้การสนับสนุนและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับพวกที่มีหัวรุนแรง (Radicals) และกลุ่มปฏิรูปอื่น ๆ เขาเข้าร่วมคณะรัฐมนตรีใน ค.ศ. ๑๙๐๖ และถูกขับออกจากพรรคสังคมนิยมเพราะเข้าร่วมกับรัฐบาลผสมที่มีนโยบายก้าวร้าวและรุนแรงของ**ซอร์ซ เกลมองโซ (Georges Clémenceau)*** ใน ค.ศ. ๑๙๐๙ เขาถูกกล่าวหาว่าบังคับใช้กฎหมายควบคุมกิจกรรมของศาสนานิกายต่าง ๆ แม้เขาจะมีพื้นฐานเป็นคนต่อต้านศาสนจักร แต่เขาก็แสดงตนว่าเป็นคนมีเหตุผลและยึดสายกลางเป็นหลักในการดำเนินนโยบาย เมื่อบรียองเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรก (ค.ศ. ๑๙๐๙-๑๙๑๑) เขาสามารถยุติการนัดหยุดงานของกรรมกรรถไฟได้ใน ค.ศ. ๑๙๑๐ โดยใช้มาตรการรุนแรงเข้าปราบปรามรวมทั้งเกณฑ์พวกที่ร่วม

Briand, Aristide

นัดหยุดงานไปเป็นทหารด้วย ทำให้ผู้ที่เคยร่วมงานในกลุ่มแรงงานไม่พอใจเขา เขาได้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกใน ค.ศ. ๑๙๑๓ และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ จากเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๕ ถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ ด้วย ต่อมา ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๑-๑๙๒๒ ขณะที่เป็รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เขาได้เข้าร่วมประชุมการลดาอาวุธทางเรือที่กรุงวอชิงตัน และวิจารณ์ข้อตกลงอย่างรุนแรงว่าไม่ให้ความมั่นคงปลอดภัยแก่ฝรั่งเศสเพียงพอ

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๕-๑๙๓๒ เขายังคงเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในคณะรัฐมนตรีซึ่งมีนโยบายรุนแรงหลายชุด ส่วนใหญ่เขาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งรัฐบาลแต่ละครั้ง ระยะเวลานี้เป็นระยะรุ่งโรจน์ในชีวิตการทำงานของเขา กล่าวคือเขาดำเนินนโยบายสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดีกับเยอรมนี และรับผิดชอบในการเจรจาเพื่อทำ**สนธิสัญญาโลคาร์โน (Treaties of Locarno)*** ใน ค.ศ. ๑๙๒๕ สนธิสัญญาเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของความร่วมมือระหว่างชาติที่เคยเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ใน ค.ศ. ๑๙๒๖ เขาได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ อีก ๒ ปีต่อมา เขาเป็นผู้ริเริ่มประณามการใช้สงครามเป็นเครื่องมือในการตัดสินกรณีพิพาทระหว่างประเทศ ดังปรากฏในกติกาสัญญาบรียอง-เคลล็อกก์ (Briand-Kellogg Pact) และเป็นผู้ริเริ่มความคิดที่จะให้ทุกประเทศในยุโรปรวมกันเป็นสหรัฐยุโรป (United States of Europe) แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะในเวลานั้นแนวความคิดของบรียองดูจะเป็นเรื่องอุดมคติที่ยากจะปฏิบัติให้บรรลุผล เขาถูกโจมตีจากฝ่ายขวาในฝรั่งเศสว่า ดำเนินนโยบายประนีประนอมกับเยอรมนีมากเกินไป ความนิยมในตัวบรียองลดลงเมื่อปรากฏว่าแม้แต่ชาวเยอรมันเองก็ไม่ยอมรับนโยบายประนีประนอมของเขา ดังจะเห็นได้จาก**การที่พรรคแรงงานสังคมนิยมแห่งชาติเยอรมันหรือพรรคนาซี (National Socialist German Workers' Party - NSDAP; Nazi)** ซึ่งมีนโยบายรุนแรงและต่อต้าน**สนธิสัญญาแวร์ซาย (Treaty of Versailles)*** ได้รับความนิยมจากชาวเยอรมันมากขึ้นในการเลือกตั้งในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๓๐ เท่ากับพิสูจน์ให้เห็นความล้มเหลวของนโยบายประนีประนอมของบรียอง

Britain, Battle of

การลงนามในกติกาสัญญาบริยง-เคลลอกก์
ใน ค.ศ. ๑๙๒๘

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๓๑ บริยงฟายแพ้ว ปอล ดูแมร์ (Paul Doumer) ในการเลือกตั้งเพื่อชิงตำแหน่งประธานาธิบดี แม้ว่าเขาจะยังคงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศต่อมา แต่ก็ไม่มีบทบาทและอำนาจ สุขภาพของบริยงเสื่อมลงเรื่อยๆ และความหวังในการสร้างสรรค์สันติภาพของโลกของเขาถูกทำลายลง เมื่อการประชุมใหญ่เพื่อลดอาวุธที่เจนีวาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๒ ประสบความล้มเหลว ในเดือนมีนาคมของปีนั้นเอง บริยงก็ถึงแก่อนิจกรรมในลักษณะของผู้ที่ผิดหวัง ขณะอายุ ๗๐ ปี.

(เพชร สุมิตร)

Britain, Battle of (1940) : ยุทธการที่เกาะอังกฤษ (พ.ศ. ๒๔๘๓)

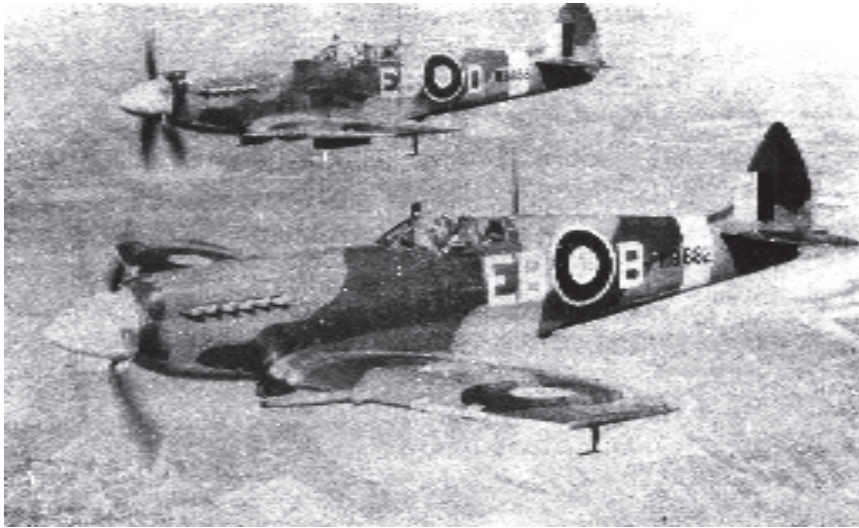
Britain, Battle of

ยุทธการที่เกาะอังกฤษเป็นการรบทางอากาศระหว่างกองทัพอากาศเยอรมัน (Luftwaffe) กับกองทัพอากาศอังกฤษ (British Royal Air Force) ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ระหว่างกลางเดือนกรกฎาคม ถึงกลางเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๐ เป็นการรบที่เยอรมนีมุ่งใช้กำลังกองทัพอากาศเพียงอย่างเดียว เพื่อโจมตีอังกฤษแบบสายฟ้าแลบ และมุ่งผลให้อังกฤษยอมจำนนภายในเวลาอันรวดเร็ว แต่การณ์กลับไม่ได้เป็นไปตามที่เยอรมนีคาดหวังไว้ กองทัพอากาศอังกฤษสามารถสกัดกั้นการโจมตีและป้องกันมิให้เยอรมนียึดครองอังกฤษได้ ทำให้เยอรมนีพลาดพลังและเสียหายอย่างหนักเป็นครั้งแรกในสงคราม

การรบทางอากาศแม้จะถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ โดยกองทัพอิตาลีได้เริ่มนำเครื่องบินทิ้งระเบิดในยุคแรกๆ มาใช้ระหว่างทำสงครามกับลิเบีย (Libya) เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๑ และหลังจากนั้นอังกฤษและเยอรมนียังได้ใช้เครื่องบินทิ้งระเบิดช่วยเหลือปฏิบัติการรบทางบกและทางทะเลเป็นครั้งแรกระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ นอกจากนี้ เยอรมนีและอิตาลีก็ยังใช้เครื่องบินที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมากช่วยฝ่ายสาธารณรัฐนิยมทำสงครามกลางเมืองในสเปนระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๖-๑๙๓๘ แต่ก็ไม่เคยมีครั้งใดในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาที่เครื่องบินจะถูกนำมาใช้ในปฏิบัติการรบเท่าที่เกิดขึ้นระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุทธการที่เกาะอังกฤษเป็นเหตุการณ์แรกที่เครื่องบินรบถูกนำมาใช้โดยลำพัง เป็นอิสระจากปฏิบัติการรบทางบกและทางทะเล ภายในช่วงระยะเวลาอันสั้น มนุษย์ได้เห็นการประดิษฐ์คิดค้น การทดลอง การฝึกอบรม การเตรียมการและการสู้รบเกิดขึ้นพร้อมๆ กันไป โดยเฉพาะเมื่อการรบทางอากาศต้องอาศัยทั้งเครื่องบินขับไล่ เครื่องบินทิ้งระเบิดและเครื่องบินคุ้มกันในขณะเดียวกัน

เมื่อเยอรมนีประสบชัยชนะในยุทธการที่ฝรั่งเศส (Battle of France)* ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๐ ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ผู้นำเยอรมนีได้ออกคำสั่งที่ ๑๖ (Directive No.16) เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ให้เตรียมการบุกเกาะอังกฤษโดยมุ่งใช้กำลังกองทัพอากาศเป็นหลักในการปฏิบัติการรบ โดยมีนายพล แฮร์มันน์ เกอริง (Hermann Göring)* เป็นผู้บัญชาการ ฮิตเลอร์เชื่อมั่นในขีดความสามารถของกำลังกองทัพอากาศ

Britain, Battle of

เครื่องบินต่อสู้อากาศยานแบบสปีดไฟร์ที่อังกฤษใช้ในการตั้งรับการโจมตีของกองทัพอากาศเยอรมันในยุทธการที่เกาะอังกฤษ

เยอรมันเหนือประเทศอื่นโดยเฉพาะอังกฤษในคำสั่งเขา จึงระบุไว้ชัดเจนว่าในการบุกเกาะอังกฤษนั้น ให้กองกำลังทางอากาศของเยอรมนีจู่โจมเกาะอังกฤษแบบสายฟ้าแลบ เพื่อไม่ให้อังกฤษมีโอกาสตอบโต้ได้ทันทั้งทางอากาศ ทางทะเล และทางบกโดยเฉพาะตามแนวชายฝั่งทะเลทั้งหมด โดยหวังว่าจะสามารถบีบให้อังกฤษยอมจำนน โดยไม่ต้องใช้ยุทธวิธีทางบกหรือทางทะเลเข้าช่วย

สงครามเริ่มด้วยฝ่ายเยอรมันจัดส่งเครื่องบินรบแบบมิสเซอร์ชมิทท์ (Messerschmitt - ME 109 และ ME 110) ไปโจมตีฐานทัพอากาศ ฐานทัพเรือ เส้นทางคมนาคม ทางเรือและทางบกที่สำคัญของอังกฤษ ฝ่ายอังกฤษก็ได้เตรียมป้องกันประเทศอย่างเข้มแข็งโดยแบ่งปฏิบัติการป้องกันทางอากาศให้กระจายเป็น ๔ เขต คือ เขตภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงใต้และภาคตะวันตกเฉียงใต้ โดยใช้เครื่องบินรบแบบแฮร์ริเคน (Herricans) และแบบสปีดไฟร์ (Spitfires) แม้กำลังรบของฝ่ายอังกฤษจะเทียบเท่ากับของเยอรมันไม่ได้ในระยะแรกทั้งจำนวนเครื่องบินและจำนวนนักบิน แต่ขวัญและกำลังใจของนักบินอังกฤษก็มีสูง เพราะถือว่าเป็นปฏิบัติการในบ้านที่มีข้อได้เปรียบฝ่ายเยอรมันหลายประการประกอบกับในระหว่างการรบ รัฐบาลอังกฤษได้เริ่มให้มีการผลิตเครื่องบินรบและอาวุธยุทธโปกรณ์ทั้งกลางวันและกลางคืน จึงปรากฏว่าภายในช่วงฤดูร้อน

ค.ศ. ๑๙๔๐ บริษัทวิกเกอร์และฮอว์เกอร์ (Vickers and Hawker) ของอังกฤษสามารถผลิตเครื่องบินรบแบบแฮร์ริเคนและสปีดไฟร์ได้เดือนละ ๕๐๐ ลำ ขณะที่ฝ่ายเยอรมันสามารถผลิต ME 109 ได้เพียง ๑๔๐ ลำ และ ME 110 ได้ ๙๐ ลำต่อเดือน นอกจากนั้น อังกฤษยังสามารถคิดค้นระบบการรับ-ส่งสัญญาณด้วยวิทยุและเรดาร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ยุทธการที่เกาะอังกฤษแบ่งได้เป็น ๕ ระยะ คือ ระยะแรก เรียกว่ายุทธการที่ช่องแคบอังกฤษ (Channel Battle) ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงต้นเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ระยะที่ ๒ ปฏิบัติการนกอินทรี (Operation Eagle) ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๔ สิงหาคม ระยะที่ ๓ ระยะเปลี่ยนแผนของกองทัพอากาศเยอรมัน (Luftwaffe's Switch) ระหว่างวันที่ ๑๙ สิงหาคม - ๖ กันยายน ระยะที่ ๔ ยุทธการที่ลอนดอน (Battle of London) ระหว่างวันที่ ๗-๓๐ กันยายน ระยะที่ ๕ เป็นระยะสุดท้ายของปฏิบัติการรบทางอากาศ ระหว่างเดือนตุลาคม - กลางเดือนพฤศจิกายน

ยุทธการที่ช่องแคบอังกฤษ เริ่มประปรายตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ก่อนที่ฮิตเลอร์จะมีคำสั่งที่ ๑๖ ทั้งนี้เพราะกองทัพอากาศของเยอรมันที่ปฏิบัติการรบอยู่ในเขตยุโรปตะวันตกอยู่แล้วได้ส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดจำนวน

Britain, Battle of

ระหว่าง ๒๐-๓๐ ลำข่มโจมตีและทิ้งระเบิดเมืองชายฝั่งทะเลด้านใต้ของเกาะอังกฤษ เช่นที่เมืองพลีมัท (Plymouth) เวย์มัท (Weymouth) ฟอลมัท (Falmouth) พอร์ตสมัท (Portsmouth) และโดเวอร์เป็นระยะ ๆ โดยหวังจะตัดทอนกำลังอังกฤษในการช่วยเหลือยุโรปตะวันตก หลังจากวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ปฏิบัติการแบบจู่โจมจึงเริ่มขึ้นและขยายขอบเขตไปถึงปากแม่น้ำเทมส์ใกล้กรุงลอนดอนภายในสิ้นเดือนกรกฎาคม ปรากฏว่าเยอรมนีต้องสูญเสียเครื่องบินรบไปจำนวนทั้งสิ้น ๑๘๐ ลำ ในจำนวนนี้เป็นเครื่องบินทิ้งระเบิด ๑๐๐ ลำ ขณะที่อังกฤษเสียเครื่องบินขับไล่จำนวน ๗๐ ลำ เป็นเหตุให้ฮิตเลอร์ไม่พอใจผลของปฏิบัติการกองทัพอากาศเยอรมันเป็นอย่างมาก ในวันที่ ๑ สิงหาคม เขาจึงได้ออกคำสั่งที่ ๑๗ (Directive No.17) เร่งรัดให้กองทัพอากาศเยอรมันทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเอื้อต่อการปฏิบัติการของอังกฤษให้ได้โดยเร็วที่สุด

ปฏิบัติการนกอินทรีเริ่มขึ้นในขณะที่ฮิตเลอร์และเกอริงยังคาดหวังในพลังความสามารถอันยิ่งใหญ่ของกองทัพอากาศเยอรมัน ขณะที่นายทหารบางคน เช่น นายพลเทโอดอร์ ออสเทอร์คัมพ์ (Theodore Osterkamp) และผู้ใต้บังคับบัญชาของเขาที่ผ่านการรบในยุทธการที่ช่องแคบมาแล้ว กลับมองเห็นความจริงว่าโอกาสที่เยอรมนีจะเอาชนะอังกฤษอย่างรวดเร็วนั้น คงเป็นไปได้ง่ายนักโดยเขาได้แสดงความเห็นไว้ระหว่างการประชุมวางแผนการรบที่กรุงเฮกว่า ขณะที่เขาไปทิ้งระเบิดบริเวณรอบ ๆ กรุงลอนดอน เขาได้เห็นเครื่องบินขับไล่ของอังกฤษแต่ละครั้ง ระหว่าง ๕๐๐-๗๐๐ ลำ และเมื่อสิ้นสุดยุทธการที่ช่องแคบก็มองเห็นได้ชัดว่าอังกฤษได้เพิ่มทั้งจำนวนและสมรรถนะของเครื่องบินเหล่านั้นขึ้นอีกมากโดยเฉพาะเครื่องบินแบบสปีดไฟร์ แต่เกอริงไม่รับฟังและยืนยันให้ปฏิบัติการตามแผนในวันที่ ๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ แต่เนื่องจากสภาพอากาศไม่อำนวยปฏิบัติการครั้งนี้จึงเลื่อนออกไปเป็นวันที่ ๑๓ สิงหาคม ได้มีการบุกทิ้งระเบิดฐานทัพและสนามบิน โรงงานผลิตเครื่องบินเมืองท่า อุตุ่อเรือ เส้นทางคมนาคมหลายแห่งในประเทศอังกฤษในแต่ละวันและบางครั้งในเวลากลางคืนด้วยอังกฤษได้รับความเสียหายอย่างหนักและสูญเสียเครื่องบินไปจำนวนมาก แต่เยอรมนีก็สูญเสียเครื่องบินจำนวนมากเช่นกันเมื่อเทียบกับอังกฤษ เช่น ในวันที่ ๑๓ สิงหาคมเพียง

Britain, Battle of

วันเดียว เยอรมนีสูญเสียเครื่องบินรบ ๔๕ ลำ ขณะที่อังกฤษสูญเสีย ๑๓ ลำ หรือวันที่ ๑๕ สิงหาคม เยอรมนีสูญเสีย ๗๕ ลำและอังกฤษ ๓๔ ลำทำให้เกอริงต้องตัดสินใจปรับแผนการรบครั้งใหญ่

การรบทางอากาศในระยะที่ ๓ มีการเปลี่ยนแปลงการรบและการเปลี่ยนตัวผู้บังคับการในแนวหน้า ซึ่งมีผลให้ปฏิบัติการโจมตีเกาะอังกฤษทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างหนักแก่อังกฤษยิ่งขึ้น เป้าหมายหลักคือแหล่งอุตสาหกรรมหนักและโรงงานผลิตเครื่องบินและอาวุธยุทโธปกรณ์ การบุกทิ้งระเบิดสถานที่สำคัญตามเป้าหมายกระทำอย่างต่อเนื่องและรุนแรง การปฏิบัติการบางครั้งมีการทิ้งระเบิดเป็นชุดติดต่อกันถึง ๖ ครั้งภายในเวลา ๓ วัน แต่อังกฤษก็ไม่ยอมจำนน กองกำลังทางอากาศของอังกฤษได้ปฏิบัติการต่อสู้ป้องกันเมืองใหญ่ ๆ ที่มีความสำคัญในแต่ละพื้นที่ไว้ได้โดยเฉพาะกรุงลอนดอน แม้อังกฤษจะสูญเสียเครื่องบินรบไปแล้วในครั้งนี้อันจำนวน ๒๕๐ ลำ แต่เยอรมนีก็สูญเสีย ๓๘๐ ลำ ในจำนวนนี้เป็นเครื่องบินขับไล่ประมาณครึ่งหนึ่ง

เพื่อเร่งเอาชนะอังกฤษอย่างรวดเร็วและโดยเด็ดขาด กองทัพอากาศเยอรมันจึงตัดสินใจใช้แผนบุกโจมตีกรุงลอนดอนเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๐ โดยนำฝูงบินขับไล่ ฝูงบินทิ้งระเบิดและฝูงบินคุ้มกันที่ทรงประสิทธิภาพจำนวนมากสละกรุงลอนดอนจากทุกทิศเพื่อหวังให้เมืองบนฝั่งแม่น้ำเทมส์ที่มีประชากร ๗ ล้านคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางชีวิตของอังกฤษแห่งนี้ต้องถูกล้อมทลายในพริบตา แต่กองทัพอากาศอังกฤษก็ตั้งรับอย่างไม่ย่อท้อ **จอมพลอากาศ เซอร์ฮิว คาสวอลล์ ทรีเมนเฮียร์ ดาวดิง (Sir Hugh Caswall Tremenheere Dowding)*** ผู้บัญชาการหน่วยรบร่วมได้ระดมหน่วยรบจากทุกเขตมาช่วยปฏิบัติการป้องกันกรุงลอนดอนในครั้งนี้ โดยยอมเสี่ยงที่จะปล่อยให้พื้นที่อื่น ๆ ขาดกำลังรบสำรองเพื่อป้องกันตนเอง แต่ก็เป็นการเสี่ยงที่คุ้มค่า ในวันที่ ๑๕ กันยายน เพียงวันเดียวที่กองทัพอากาศเยอรมันส่งเครื่องบินทิ้งระเบิดติดอาวุธหนักจำนวน ๒๐๐ ลำไปทิ้งระเบิดกรุงลอนดอนอย่างต่อเนื่อง เครื่องบินสปีดไฟร์และเฮอริเคนของอังกฤษจำนวน ๒๕๐ ลำ สามารถต้านทานการทิ้งระเบิดภาคตะวันออกเฉียงของกรุงลอนดอนไว้ได้ และภายใน

Britain, Battle of

สิ้นวันนั้นก็สามารถขับไล่ฝูงบินรบของเยอรมนีออกไปนอกพื้นที่กรุงลอนดอนเป็นผลสำเร็จ รวมทั้งสามารถทำลายเครื่องบินรบเยอรมันได้จำนวน ๖๐ ลำ ความพ่ายแพ้ของเยอรมนีในวันที่ ๑๕ กันยายนนั่นเองทำให้ฮิตเลอร์ต้องประกาศเลื่อนแผนปฏิบัติการซีไลออน (Operation Sea Lion) ในแนวรบด้านแอตแลนติกออกไปอย่างไม่มีกำหนด^๑ แต่กระนั้นยุทธการที่ลอนดอนก็คงดำเนินต่อไปอย่างหนัก แต่ก็ยังไม่สามารถสยบอังกฤษได้ ความหวังที่เหลืออยู่เพียงอย่างเดียวของเยอรมนี คือให้การโจมตีอย่างสม่ำเสมอเป็นแรงกดดันให้รัฐบาลอังกฤษยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขบางประการของเยอรมัน

ยุทธการที่เกาะอังกฤษดำเนินต่อมาจนถึงระยะที่ ๕ ซึ่งเป็นระยะที่เยอรมนีเน้นปฏิบัติการในช่วงกลางคืนมากขึ้น ทำให้เกาะอังกฤษถูกโจมตีทั้งกลางวันและกลางคืนตลอดเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ เพื่อหวังผลให้กองทัพอากาศอังกฤษหมดแรงต่อสู้ แต่ก็ยังไม่ได้ผล ในช่วงแรกของเดือนพฤศจิกายน กองทัพอากาศเยอรมันได้เพิ่มการทิ้งระเบิดในช่วงกลางคืนอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่กรุงลอนดอนและเมืองสำคัญในประเทศอังกฤษ การทิ้งระเบิดแต่ละครั้งเฉลี่ยได้ประมาณ ๒๐๐ ลูก ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน วันเดียว กรุงลอนดอนและเมืองใหญ่อีกหลายเมืองถูกทำลายอย่างหนัก โดยเฉพาะที่เมืองโคเวนทรี (Coventry) มหาวิหารที่สำคัญที่สุดของเมืองถูกทำลายโดยสิ้นเชิง มีผู้เสียชีวิต ๔๐๐ คน จุดมุ่งหมายของฮิตเลอร์ในช่วงนี้คือต้องการทำลายขวัญและกำลังใจในการต่อสู้ของชาวอังกฤษ ซึ่งได้พิสูจน์ตลอดเวลา ๔ เดือนว่า ไม่สามารถทำลายได้โดยเฉพาะขวัญและกำลังใจของคนจำนวนน้อยเพียง ๒,๕๐๐ คน คือเหล่านักบินรบของกองทัพอากาศอังกฤษที่ไม่ยอมแพ้ คนเหล่านี้ นอกจากชาวอังกฤษแล้ว มีจำนวนหนึ่งเป็นชาวแคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ พวกกล้าภัยชาวเช็กและโปแลนด์ รวมทั้งพวกอาสาสมัครไอริชและอเมริกันด้วย

ยุทธการที่เกาะอังกฤษสิ้นสุดลงหลังวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๐ เมื่อกองทัพอากาศเยอรมันสั่งยกเลิกปฏิบัติการแบบสายฟ้าแลบ และฮิตเลอร์สั่งให้ถอนกำลังส่วนใหญ่ของกองทัพอากาศเยอรมันไปปฏิบัติการใน

Britain, Battle of

เซอร์วินสตัน เชอร์ชิลล์ ที่ซากตึกสภาสามัญ
ภายหลังถูกกองทัพอากาศเยอรมันโจมตี
กรุงลอนดอนในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๐

แนวรบด้านตะวันออกโดยมุ่งที่รัสเซียเป็นหลัก แม้ปฏิบัติการทางอากาศเหนือเกาะอังกฤษจะยังมีอยู่จนถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ แต่ก็มีเพียงประปราย จึงเท่ากับอังกฤษเป็นฝ่ายมีชัยในยุทธการที่เกาะอังกฤษ ซึ่งแม้ประเทศอังกฤษจะต้องเสียหายอย่างหนัก ผู้คนพลเมืองจะต้องสูญเสียชีวิตจำนวนมาก แต่จำนวนเครื่องบินที่สูญเสียไปก็มีเพียง ๕๑๓ ลำ เมื่อเทียบกับที่เยอรมนีต้องสูญเสียเครื่องบินไปเป็นจำนวนถึง ๑,๗๓๓ ลำ และประการสำคัญอังกฤษสามารถรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติไว้ได้ในยามที่ยุโรปเกือบทั้งหมดต้องตกอยู่ภายใต้การยึดครองของเยอรมนี

ชัยชนะครั้งนี้เป็นความภูมิใจของชาวอังกฤษทั้งชาติ **เซอร์วินสตัน เลนเนิร์ต สเปนเซอร์ เชอร์ชิลล์ (Sir Winston Leonard Spencer Churchill)*** นายกรัฐมนตรีอังกฤษขณะนั้นได้กล่าวสุนทรพจน์สุดดีวีกรรมของคนจำนวนน้อย (นักบินอังกฤษ) ที่ทำหน้าที่ยืนหยัดปกป้องชาติให้พ้นจากการรุกรานของเยอรมนีไว้ว่า “ไม่เคยมีปรากฏในความขัดแย้งของมนุษยชาติครั้งใด ที่คนจำนวนมากต้อง

^๑ ภายหลังสงคราม รัฐบาลอังกฤษได้ประกาศให้วันที่ ๑๕ กันยายนของทุกปี เป็นวันยุทธการที่เกาะอังกฤษ (Battle of Britain Day)

British Broadcasting Corporation

เป็นหนี้บุญคุณอย่างใหญ่หลวงแก่คนจำนวนมากน้อยนิดตั้งเช่น
ในสงครามครั้งนี้” (“Never in the field of human conflict, was so much owed by so many to so few”).

(สุจิตรา วุฒิสถียร)

British Broadcasting Corporation - BBC : บริษัท กระจายเสียงแห่งอังกฤษ – บีบีซี

บริษัทกระจายเสียงแห่งอังกฤษหรือบีบีซี เป็น
หน่วยงานด้านสถานีวิทยุและโทรทัศน์ของอังกฤษที่ก่อตั้ง
ขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)*
โดยรัฐบาลสนับสนุนด้านงบประมาณการก่อตั้งและการ
ดำเนินงาน ก่อนที่อังกฤษจะอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานี
วิทยุและโทรทัศน์ด้วยนั้นรัฐบาลได้ให้สิทธิผูกขาดแก่บีบีซี
ในการจัดการกระจายเสียงทางวิทยุจนกระทั่ง ค.ศ. ๑๙๓๓
และทางโทรทัศน์จนกระทั่ง ค.ศ. ๑๙๕๔ แม้รัฐเป็นผู้
จัดสรรงบประมาณให้ แต่บีบีซียึดอุดมการณ์หลักคือการ
เสนอเรื่องราวตามที่เกิดขึ้นเป็นสำคัญ พยายามรักษาความ
เป็นกลางอย่างเคร่งครัดและละเว้นการแสดงทัศนคติต่อข่าว
ที่เกิดขึ้น ไม่มีนโยบายเข้าข้างรัฐบาลเพราะถือว่าการยึดถือ
ข้อเท็จจริงเป็นการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนซึ่งเป็น
ผู้เสียภาษีให้แก่รัฐ การจัดรายการต่าง ๆ ไม่มีจุดประสงค์
เชิงพาณิชย์ กล่าวคือ ไม่มีการรับโฆษณาหรือผู้สนับสนุน
รายการ นอกจากการจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ในประเทศ
แล้ว บีบีซียังแพร่ภาพรายการโทรทัศน์และจัดการกระจาย
เสียงทางวิทยุสำหรับผู้ชมและผู้ฟังนอกประเทศด้วย บีบีซี
ภาคบริการโลก (BBC World Service) นั้นได้รับความนิยม
สูงและมีชื่อเสียงมาก เพราะได้รับการยอมรับว่ามีความ
เป็นกลางและน่าเชื่อถือ เพราะโดยปกติข่าวที่จะนำออก

British Broadcasting Corporation

อากาศได้จะต้องมีแหล่งข่าวที่ให้ข้อมูลตรงกันอย่างน้อย ๒
แห่ง เว้นแต่เฉพาะในกรณีที่มีผู้สื่อข่าวได้ประสบพบเห็นเอง
เท่านั้น ทั้งบางครั้งบีบีซีก็ยังคงเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับ
เหตุการณ์ในบางประเทศ ซึ่งสื่อสารมวลชนของประเทศนั้น ๆ
ถูกปิดกั้นไม่ให้เสนอข่าวอีกด้วย

การก่อตั้งบีบีซีเริ่มจากการที่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม
การผลิตเครื่องรับวิทยุกลุ่มหนึ่งได้ร่วมกันก่อตั้งบริษัท
กระจายเสียงแห่งอังกฤษ (British Broadcasting Company)
ขึ้น โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไปรษณีย์
ให้ดำเนินการได้เป็นรายเดี่ยว นอกนั้นก็มีการจัดตั้งสถานี
วิทยุกระจายเสียงโดยมุ่งหวังว่าชาวอังกฤษจะได้สนใจซื้อ
เครื่องรับวิทยุมากขึ้น มีการทดลองกระจายเสียงครั้งแรก
ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๒๒ และได้รับความนิยม
อย่างมากจนทำให้รัฐบาลตระหนักว่าการกระจายเสียงทาง
วิทยุขึ้นเป็นการสื่อสารกับประชาชนที่มีประสิทธิภาพและ
เป็นเครื่องมือที่ทรงอิทธิพลทางการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม
ตลอดจนการใช้ภาษา ดังนั้น รัฐจึงควรเข้ามาดำเนินการเอง
มีการตั้งคณะกรรมการของรัฐสภาขึ้นชุดหนึ่งเพื่อศึกษา
เรื่องนี้ ผลของการศึกษาระบุว่าบริษัทกระจายเสียงแห่ง
อังกฤษควรจะเป็นบริษัทมหาชน (public corporation)
ที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ใน ค.ศ. ๑๙๒๗ บริษัทนี้จึงได้รับ
พระบรมราชานุญาต (royal charter) ให้เป็นหน่วยงาน
แห่งเดียวที่ดำเนินการด้านการกระจายเสียงทางวิทยุและ
โทรทัศน์ และเรียกว่า บริษัทกระจายเสียงแห่งอังกฤษ
หรือบีบีซีตั้งแต่นั้นมา โดยมีจอห์น ชาลส์ วอลแชม รีท (John
Charles Walsham Reith ค.ศ. ๑๘๘๙-๑๙๗๑) ซึ่งเคย
เป็นผู้จัดการใหญ่ของบริษัทกระจายเสียงแห่งอังกฤษ
เป็นผู้อำนวยการบีบีซีคนแรก (ค.ศ. ๑๙๒๗-๑๙๓๘)^๑
งบประมาณในการดำเนินการนั้นได้รับการจัดสรรจากอธิบดี
กรมบัญชีกลาง (Paymaster-General) ซึ่งดูแลการ
กระจายเสียงให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิทยุโทรเลข
ฉบับต่าง ๆ (Wireless Telegraphy Acts) แต่ต่อมาบีบีซีได้
เปลี่ยนมาอยู่ในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
และกรมวัฒนธรรมข่าวสารและกีฬาตามลำดับ

^๑ เขาเป็นผู้พัฒนาการกระจายเสียงวิทยุไปทั่วเกาะอังกฤษและริเริ่มการให้บริการกระจายเสียงโดยคลื่นสั้นไปดินแดนอาณานิคม
ทั้งรับผิดชอบการบริการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ที่เริ่มขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๓๖ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* นั้น จอห์น รีท เป็น
สมาชิกสภาสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงข่าวสาร กระทรวงขนส่ง และกระทรวงแรงงานตามลำดับ ต่อมาได้รับโปรดเกล้าฯ
ให้เป็นบารอนรีทที่ ๑

British Broadcasting Corporation

การมีสถานะเป็นบรรษัทมหาชนทำให้บีบีซีดำเนินงานเพื่อสังคม เป็นอิสระจากการก้าวท้าวหรือแทรกแซงจากรัฐบาลหรือนักการเมือง ไม่เป็นเครื่องมือหรือกระบอกเสียงของรัฐบาลชุดใด โดยถือว่าสาธารณชน หนังสือพิมพ์ รัฐสภา และองค์กรสาธารณะต่าง ๆ สามารถสังเกตและตรวจสอบการทำงานของบีบีซีได้ตลอดเวลา ในอดีตที่ผ่านมาเมื่อบีบีซีเสนอข้อมูลที่มีผู้ไม่เห็นด้วยกับหนังสือพิมพ์ก็จะวิพากษ์วิจารณ์หรือนักการเมืองนำไปกล่าวติเตียนในรัฐสภาทันที เช่น **กรณีวิกฤตการณ์คลองสุเอซ (Suez Crisis Affair)*** ใน ค.ศ. ๑๙๕๖ นั้น ชาวอังกฤษมีความคิดเห็นที่สนับสนุนและคัดค้านต่อการดำเนินนโยบายของแอนโทนี อีเดน (Anthony Eden ค.ศ. ๑๙๕๕-๑๙๕๗)* นายกรัฐมนตรี บีบีซีได้เสนอข่าวทั้ง ๒ ด้าน จนทำให้สมาชิกรัฐสภาบางคนไม่พอใจ และนำเรื่องไปกล่าวตำหนิบีบีซีในรัฐสภา และระบุว่ายังมีรายการข่าวสำหรับผู้ฟังนอกประเทศด้วยแล้วไม่ควรเสนอข่าวที่แสดงความขัดแย้งในหมู่ชาวอังกฤษเอง แต่กรณีนี้ เสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภาเห็นว่าการเสนอข่าวของบีบีซีตามเรื่องที่เกิดขึ้นนั้นเหมาะสมแล้ว หรือในต้นทศวรรษ ๑๙๘๐ ความขัดแย้งระหว่างบีบีซีกับรัฐบาลได้เกิดขึ้นอีก ในระหว่างสงครามหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ (Falkland Islands War)* ที่อังกฤษรบกับอาร์เจนตินา เพื่อรักษาหมู่เกาะฟอล์กแลนด์ (Falkland Islands) ที่เป็นฐานทัพสำคัญของอังกฤษในทวีปอเมริกาใต้ ในระยะแรกบีบีซีได้รายงานสถานการณ์รบที่สื่อให้เห็นถึงชัยชนะและความได้เปรียบในด้านยุทธศาสตร์ของอาร์เจนตินาที่มีต่ออังกฤษ แต่รัฐบาลของนางมาร์กาเรต แทตเชอร์ (Margaret Thatcher ค.ศ. ๑๙๗๙-๑๙๙๐)* ก็ได้วิพากษ์วิจารณ์การเสนอข่าวของบีบีซีว่าไม่เหมาะสมและถือเป็นการดวนสรูป ก่อให้เกิดความหวั่นวิตกแก่ประชาชนและทำให้ประชาชนหมดศรัทธาในการทำงานของรัฐบาล ซึ่งในขณะนั้นกำลังดำเนินแผนการรบที่จะพิชิตกองกำลังอาร์เจนตินาเพื่อยึดหมู่เกาะฟอล์กแลนด์คืน แม้บีบีซีจะมีความเป็นอิสระค่อนข้างมาก แต่ก็ถือว่าอยู่ ในการกำกับดูแลของรัฐบาลซึ่งมีอำนาจสั่งห้ามการดำเนินงานได้ เช่น ใน ค.ศ. ๑๙๘๘ รัฐบาลสั่งให้บีบีซีระงับการถ่ายทอดสดการถล่มข่าวของกองกำลังแห่งสาธารณรัฐไอร์แลนด์ หรือ ไออาร์เอ (Irish Republican Army - IRA)*

British Broadcasting Corporation

พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘

ทรงประกาศสละราชสมบัติทางสถานีวิทยุบีบีซี

การบริหารงานของบีบีซีนั้นมีคณะกรรมการชุดหนึ่งประกอบด้วยผู้ว่าการ (governor) ๑๒ คน ซึ่งรัฐบาลแต่งตั้งจากบุคคลหลายวงการเพื่อเป็นตัวแทนของผู้ชมและผู้ฟังที่มีความสนใจหลากหลาย ประธานผู้ว่าการจะได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยการแนะนำของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงมหาดไทย คณะผู้ว่าการจะแต่งตั้งผู้อำนวยการและคณะกรรมการดำเนินการ และคอยตรวจสอบไม่ให้บีบีซี ถูกแทรกแซงในการดำเนินงานหรือจัดรายการที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่วนผู้อำนวยการนั้นจะรับผิดชอบการบริหารงานในแต่ละวัน จึงมีสถานะเป็นบรรณาธิการใหญ่ (editor-in-chief) ด้วย

นับตั้งแต่ก่อตั้ง การดำเนินงานของบีบีซีก็พัฒนาไปด้วยดี จำนวนชาวอังกฤษที่เป็นเจ้าของเครื่องรับวิทยุได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ใน ค.ศ. ๑๙๓๒ พระเจ้าจอร์จที่ ๕ (George V ค.ศ. ๑๙๑๐-๑๙๓๖)* มีพระราชดำรัสและพระราชทานพรในโอกาสวันคริสต์มาสแก่ประชาชนชาวอังกฤษทางวิทยุเป็นครั้งแรก และ ๔ ปีต่อมา พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ (Edward VIII ค.ศ. ๑๙๓๖)* ก็ทรงประกาศสละราชสมบัติทางวิทยุบีบีซี การส่งกระจายเสียงของบีบีซีมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เพราะกรุงลอนดอนเป็นศูนย์กลางของรัฐบาลพลัดถิ่นของประเทศในยุโรป รายการวิทยุของบีบีซีเป็นเสียงแห่งความหวังถึงอิสรภาพในวันข้างหน้าของชาวยุโรปหลายล้านคนที่กำลังถูกผู้ปกครองนาซีกดขี่อยู่ หลายคนต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ฟังการแถลงข่าวจากผู้นำของตนซึ่งลี้ภัยอยู่ในอังกฤษที่กระจายเสียงจากกรุงลอนดอนและบางคนถึงกับต้องใช้วิธี

British Broadcasting Corporation

ลอบฟังใต้ผ้าหม่นนอน ยิ่งตอนปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ ข่าวดูจากการกระจายเสียงทางวิทยุของบีบีซีเป็นที่นิยมฟังกันมาก โดยเฉพาะในฝรั่งเศสเมื่อเกิดข่าวลือแพร่สะพัดและสับสนมากเกี่ยวกับนายพลชาร์ล เดอ โกล (Charles de Gaulle ค.ศ. ๑๘๙๐-๑๙๗๐)* ว่าจะกลับเข้าไปยึดอำนาจจากรัฐบาลหุ่นที่นาซีเยอรมันตั้งขึ้น ในประเทศฝรั่งเศสขณะนั้นมีการตรวจการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับอย่างเข้มงวด รวมทั้งการกระจายเสียงทางวิทยุด้วย ชาวฝรั่งเศสจึงต้องหันมาฟังการกระจายเสียงทางวิทยุของบีบีซีแทนเพื่อให้แน่ใจได้ว่าเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นแล้วและเหตุการณ์อะไรกำลังจะเกิดขึ้น

การกระจายเสียงทางวิทยุยุคสั้นสั้นสำหรับผู้ฟังนอกประเทศนั้น เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๒ โดยเรียกว่าภาคบริการจักรวรรดิ (Empire Service) เพราะขณะนั้นอังกฤษมีประชาชนของตนกระจัดกระจายอยู่ตามอาณานิคมหลายแห่งทั่วโลก ก่อนหน้านั้น ๒ ปี สหภาพโซเวียตเป็นประเทศแรกที่ดำเนินการออกอากาศไปทั่วโลกโดยออกอากาศทางวิทยุเป็นภาษาต่างๆ ถึง ๕๐ ภาษา บทบาทการให้บริการของบีบีซีสำหรับผู้ฟังนอกเกาะอังกฤษมีเพิ่มขึ้นมากเมื่อเยอรมนีได้ทุ่มเงินจำนวนมหาศาลจัดรายการออกอากาศทางวิทยุเป็นภาษาต่างๆ เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อลัทธินาซีและทำสงครามจิตวิทยา ขณะเดียวกันรัฐบาลฟาสซิสต์ (Fascist) ของ**เบนีโต มุสโสลินี (Benito Mussolini ค.ศ. ๑๘๗๒-๑๙๕๓)*** ก็เปิดสถานีวิทยุทางภาคใต้ของอิตาลีออกอากาศการโฆษณาชวนเชื่อเป็นภาษาอาหรับ รัฐบาลอังกฤษจึงตัดสินใจให้กระจายเสียงภาษาอาหรับจากประเทศอังกฤษตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม ค.ศ. ๑๙๓๘ นับเป็นภาษาต่างประเทศภาษาแรกที่บีบีซีออกอากาศ ๓ เดือนต่อมาจึงเริ่มออกอากาศภาษาสเปนและโปรตุเกสสำหรับผู้ฟังในลาตินอเมริกา บีบีซีภาคบริการจักรวรรดิจึงเปลี่ยนชื่อเป็นบีบีซีภาคบริการต่างแดน (BBC External Services)

British Broadcasting Corporation

เมื่อเยอรมนีระดมพลเตรียมการรุกรานประเทศใกล้เคียงซึ่งทำให้สถานการณ์ระหว่างประเทศตึงเครียดยิ่งขึ้น รัฐบาลอังกฤษจึงขอให้บีบีซีกระจายเสียงเป็นภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน และอิตาลี ซึ่งเริ่มพร้อมกันในวันที่ ๒๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๓๘ โดยออกอากาศแถลงการณ์ของ**เนวิลล์ เชมเบอร์เลน (Neville Chamberlain ค.ศ. ๑๙๓๗-๑๙๕๐)*** นายกรัฐมนตรีอังกฤษในขณะนั้น เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้น บีบีซีออกอากาศเป็นภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ อีก ๗ ภาษา โดยในช่วงแรกออกอากาศจากอาคาร Broadcasting House กลางกรุงลอนดอนซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีวิทยุบีบีซีภายในประเทศ ต่อมาอาคารดังกล่าวถูกเยอรมนีทิ้งระเบิดเสียหาย จึงย้ายสถานที่ส่งกระจายเสียงรายการภาคภาษาต่างประเทศไปอยู่ที่บิวเฮาส์ (Bush House) ถนนสแตรนด์ (Strand) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ และอาคารบิวเฮาส์ก็ยังคงเป็นสถานที่กระจายเสียงของบีบีซีภาคภาษาต่างประเทศจนทุกวันนี้ ในช่วงที่สงครามยังดำเนินอยู่ การกระจายเสียงภายในประเทศก็มีประสิทธิภาพมาก สถานีวิทยุบีบีซีเป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารติดต่อระหว่างรัฐบาลกับประชาชน การฟังรายการปฏิทินข่าวของบีบีซีกลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวอังกฤษทั่วไป ด้วยเหตุนี้ **เซอร์ วินสตัน สเปนเซอร์-เชอร์เชิลล์ (Sir Winston Leonard Spencer Churchill ค.ศ. ๑๙๔๐-๑๙๕๕, ค.ศ. ๑๙๕๑-๑๙๕๕)*** ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงเลือกที่จะปราศรัยทางวิทยุมากกว่าที่จะกล่าวในรัฐสภาอยู่หลายครั้ง เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขยายตัวสู่ทวีปเอเชีย บีบีซีก็เริ่มรายการออกอากาศเป็นภาษาฮินดี เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ และเป็นภาษาพม่าและภาษาเบงกาลี (Bengali) ในเดือนกันยายนและตุลาคมปีเดียวกัน ส่วนภาคภาษาไทย (BBC Thai Service) เริ่มกระจายเสียงตั้งแต่วันที่ ๒๗ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๑^๑ ตามมาด้วยภาษามลายูและภาษาจีน (ทั้งจีนกลางและจีนกวางตุ้ง) เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒

^๑ บีบีซีภาคภาษาไทยเกิดขึ้นจากการที่สถานทูตอังกฤษในกรุงเทพฯ มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ไปยังกรุงลอนดอนเรียกร้องให้มีการออกอากาศเป็นภาษาไทยจากกรุงลอนดอน กระทรวงข่าวสารและกระทรวงการต่างประเทศของอังกฤษได้ตอบตกลง โดยให้ออกอากาศเป็นภาษาไทยสัปดาห์ละครั้ง และส่งอะเล็ก แอดัมส์ (Alec Adams) เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศซึ่งเป็นอดีตเจ้าหน้าที่แผนกกงสุลประจำในประเทศไทย ผู้ถูกขอตัวไปช่วยราชการในกระทรวงข่าวสารไปประสานงานกับบีบีซีและพระมณูญเวทย์วิมลนาท เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอนเพื่อหาผู้ประกาศชาวไทย จึงได้นายเสนาะ ต้นบุญยืน จากทรินิตีคอลเลจ (Trinity College) และนายเสนาะ นิลกำแหง จากควีนส์คอลเลจ (Queens College) แห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์มาเป็นผู้ประกาศชาวไทย ๒ คนแรก ทั้งคู่ต้องเสี่ยงอันตรายผลัดกันเดินทางเข้ากรุงลอนดอนมาทำหน้าที่ เพราะอาคาร Broadcasting House เป็นเป้าหมายทางยุทธศาสตร์แห่งหนึ่งของเครื่องบินนาซี บีบีซีภาคภาษาไทยออก

British Broadcasting Corporation

บีบีซีส่งกระจายเสียงเป็นภาษาต่างๆ ถึง ๔๕ ภาษา รวม ๘๕๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จึงถือเป็นหน่วยกระจายเสียงระดับนานาชาติที่ใหญ่ที่สุดของโลก แม้ว่าบีบีซีจะเผชิญกับปัญหาเรื่องงบประมาณจนต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินงานขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยน การกระจายเสียงสำหรับผู้ฟังนอกประเทศอังกฤษก็ยังคงได้รับอนุญาตจากรัฐบาลให้ดำเนินต่อมาจนถึงทุกวันนี้ และใน ค.ศ. ๑๙๘๘ ได้เปลี่ยนชื่อจากบีบีซีภาคบริการต่างแดนมาเป็นบีบีซีภาคบริการโลก โดยออกอากาศเป็นภาษาต่างประเทศกว่า ๔๐ ภาษา รายการภาคภาษาอินเดียมียุโรปมากที่สุดคือประมาณ ๓๕ ล้านคน

สำหรับการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ของบีบีซีนั้น ใน ค.ศ. ๑๙๒๙ บีบีซีได้เริ่มทดลองแพร่ภาพเป็นครั้งแรก แต่การแพร่ภาพเพื่อให้บริการประจำสม่ำเสมอเริ่มขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๓๖ โดยส่งสัญญาณภาพจากอะเล็กซานดราแพเลซ (Alexandra Palace) ทางเหนือของกรุงลอนดอน แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๓๙ การส่งสัญญาณโทรทัศน์ก็ถูกสั่งให้ระงับชั่วคราวจนกระทั่งสงครามสิ้นสุดลง และเริ่มบริการใหม่อีกครั้งใน ค.ศ. ๑๙๔๖ ช่วงหลังสงครามจำนวนผู้ชมรายการทางโทรทัศน์ของบีบีซีได้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เพราะในระยะแรกๆ ที่มีการตั้ง

British Broadcasting Corporation

สถานีโทรทัศน์ของบีบีซีนั้น ชาวอังกฤษยังคงคุ้นเคยกับการฟังวิทยุ ส่วนใหญ่จึงปฏิเสธที่จะดูโทรทัศน์ และหลายคนเห็นว่าการดูโทรทัศน์เป็นเรื่องน่าดูถูกเหยียดหยาม แต่ในช่วงหลังสงครามบีบีซีถึงกับถ่ายทอดบางรายการไปนอกประเทศด้วย ประชาชนกว่า ๒๐ ล้านคนจากทั่วโลกจึงได้ชมการถ่ายทอดพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของ**สมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ (Elizabeth II ค.ศ. ๑๙๕๒-)*** ทางโทรทัศน์ใน ค.ศ. ๑๙๕๓ และต่อมาชาวโลกกว่า ๑๐๐ ล้านคนก็ได้ชมการแข่งขันฟุตบอลโลกรอบชิงชนะเลิศใน ค.ศ. ๑๙๖๖ คอนเสิร์ตไลฟ์เอ็ด (Live Aid) ที่จัดขึ้นที่อังกฤษใน ค.ศ. ๑๙๘๕ นั้นก็มีผู้ชมทั่วโลกกว่า ๑,๐๐๐ ล้านคน และพิธีศพไดอานา เจ้าหญิงแห่งเวลส์ (Diana, Princess of Wales ค.ศ. ๑๙๖๑-๑๙๙๗) ที่วิหารเวสต์มินสเตอร์ (Westminster Abbey) ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๙๗ ก็เป็นการร่วมมือกันถ่ายทอดรายการระหว่างสถานีโทรทัศน์บีบีซีและสถานีข่าวโทรทัศน์เสรีหรือไอทีเอ็น (Independent Television News - ITN) ซึ่งเป็นของเอกชน^๒ โดยแพร่ภาพไปยัง ๑๘๗ ประเทศ คาดว่ามีผู้ชมเหตุการณ์นี้ถึง ๒,๕๐๐ ล้านคน จนนับว่าเป็นเหตุการณ์ถ่ายทอดทางโทรทัศน์ครั้งสำคัญของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ที่เดียว

อ้างอิงต่อจากหน้า (๒๗๔)

อากาศ ๑ ครั้งต่อสัปดาห์เป็นเวลา ๑๕ นาที (เปลี่ยนชื่อเป็นภาคภาษาสยามในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๖-๑๙๔๘) ต่อมาได้ขยายเวลาเพิ่มขึ้นจนกระทั่งเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้เพิ่มเป็น ๑ ชั่วโมงต่อวัน แบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือภาคเช้าและภาคค่ำ โดยกระจายเสียงผ่านระบบสื่อสารดาวเทียมและในภาคคึกเป็นการรายงานข่าวสดทางโทรศัพท์ผ่านสถานีวิทยุช่อง ๙ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อสมท.) (มีการระงับการกระจายเสียงชั่วคราวในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๐-๑๙๖๒ เพราะปัญหางบประมาณและสถานะเศรษฐกิจฝืดเคืองในยุโรป) เนื้อหาของบีบีซีภาคภาษาไทยปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับเวลาและสภาพการณ์ มีทั้งข่าวทั่วไป เศรษฐกิจ กีฬา สารคดี บทสัมภาษณ์และบทสนทนาภาษาอังกฤษ อนึ่งในช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬของประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๙๒ ได้มีการขยายเวลาออกอากาศเพิ่มขึ้นวันละ ๑๕ นาทีเป็นพิเศษ เพราะความต้องการรับรู้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการรายงานอย่างอิสระและเป็นกลางนั้นเพิ่มขึ้นมาก ผู้ฟังในประเทศไทยได้อัดเทปรายงานข่าวเหตุการณ์ของบีบีซีภาคภาษาไทยแจกจ่าย ส่งต่อไปทั่วประเทศ เพราะรัฐบาลไทยขณะนั้นตรวจการเสนอข่าวของสื่อในประเทศอย่างเข้มงวด ใน ค.ศ. ๑๙๘๗ นายวิวรรณ์ ณ บ่อมเพชร เป็นคนไทยคนแรกที่บีบีซีทำสัญญาว่าจ้างให้เป็นเจ้าหน้าที่แบบเต็มเวลา โดยมีตำแหน่งเป็นบรรณาธิการภาคภาษาไทย (Thai Programmer Editor ขณะนั้นเรียกว่า บรรณาธิการภาคภาษาสยาม) ต่อมาเมื่อมีการปรับโครงสร้างของแผนกโดยมีหัวหน้าภาคภาษาไทย (Head of The Thai Section) เป็นผู้บริหารสูงสุดของแผนกนี้แล้วผู้ดำรงตำแหน่งภาคภาษาไทยก็เป็นชาวอังกฤษมาตลอด จนกระทั่ง ค.ศ. ๑๙๙๒ นายสมชัย สุวรรณบรรณ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนี้ เพลงประจำรายการ (signature tune) ของรายการภาคภาษาไทยเริ่มแรกคือ เพลง Crown Imperial ซึ่งเป็นทำนองเพลงมาร์ช ต่อมาเปลี่ยนเป็นเพลง Newsweek ซึ่งเป็นทำนองแจ๊สที่บรรณาธิการเป็นกันเองกับผู้ฟังมากกว่าเพลงมาร์ช แต่หลังจากมีการปรับผังรายการให้หลากหลายและทันต่อความเคลื่อนไหวต่างๆ ในโลกเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๗ ได้เปลี่ยนมาใช้เพลง Global Message แทน

^๒ มีการออกพระราชบัญญัติโทรทัศน์ (Television Act) ใน ค.ศ. ๑๙๕๔ ให้จัดตั้งสถานีโทรทัศน์เอกชนโดยอยู่ใต้การดูแลขององค์การกระจายเสียงเอกชน (Independent Broadcasting Authority - IBA) สถานีโทรทัศน์ของเอกชนจะขยายเวลาให้แก่บริษัทจัดรายการโทรทัศน์ต่างๆ ที่ดำเนินงานโดยอาศัยเงินทุนจากผู้อุปถัมภ์รายการหรือโฆษณา ดังนั้น การดำเนินงานจะต่างกับสถานีวิทยุโทรทัศน์ของบีบีซี และ ใน ค.ศ. ๑๙๘๒ มีการจัดตั้งสถานีช่อง ๔ (Channel 4) ในกำกับขององค์การกระจายเสียงเอกชนเพิ่มขึ้นอีกช่องหนึ่ง นอกเหนือจากช่องไอทีวี

British Broadcasting Corporation

ปัจจุบันบีบีซีภาคบริการภายในสหราชอาณาจักรประกอบด้วย สถานีโทรทัศน์คลุ่มข่ายทั่วประเทศ ๒ ช่อง คือ ช่อง ๑ (BBC-1) และช่อง ๒ (BBC-2) ซึ่งนอกจากจะต้องแข่งกับสถานีของเอกชน (ไอทีเอ็น และช่อง ๔) แล้วยังแข่งขันกันเองด้วย ช่อง ๑ นั้นเน้นรายการบันเทิงเบา ๆ ภาพยนตร์ และกีฬา ส่วนช่อง ๒ ซึ่งเริ่มแพร่ภาพใน ค.ศ. ๑๙๖๔ มีเนื้อหาสาระหนักกว่า เน้นสารคดีและเรื่องราวทางด้านวัฒนธรรม ทั้งมีรายการการศึกษาของมหาวิทยาลัยเปิด (Open University) ด้วย นอกจากนี้โทรทัศน์ ๒ ช่องแล้ว บีบีซีมีสถานีวิทยุ ๕ สถานี และสถานีวิทยุท้องถิ่นที่กระจายตามส่วนต่างๆ ของประเทศอีก ๒๒ สถานี รายการวิทยุของบีบีซีนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท แต่ละประเภทคำนึงถึงรสนิยมผู้ฟังที่มีความแตกต่างทางด้านอายุ พื้นฐานการศึกษา และอาชีพ ประเภทแรก (Home Service) เป็นข่าวและความรู้ทั่วไป ประเภทที่ ๒ (Light Programme) เป็นเพลงและรายการเบาสมอง ประเภทที่ ๓ (Third Programme) เป็นบทความ สารคดี หรือบทสัมภาษณ์ที่มีสาระหนัก และฟังยาก ถือเป็นลักษณะเด่นของรายการวิทยุบีบีซีที่มีอุดมการณ์ให้การศึกษแก่ผู้ฟังด้วยไม่ใช่เพียงให้ความบันเทิงหรือเสนอข่าวเท่านั้น รายการประเภทที่ ๓ นี้คำนึงถึงสาระหรือคุณภาพของรายการมากกว่าจำนวนผู้ฟัง

เนื่องจากการจัดรายการของบีบีซีไม่มีโฆษณาและผู้อุปถัมภ์รายการ ดังนั้น การดำเนินงานของบีบีซีทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศจึงได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ชมโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นการซื้อใบอนุญาตรับสัญญาณของบีบีซี กล่าวคือ ๓๒.๕๐ ปอนด์ต่อปีสำหรับโทรทัศน์ขาว-ดำ และ ๔๗.๕๐ ปอนด์ต่อปีสำหรับโทรทัศน์สี^๑ ซึ่งเริ่มแพร่ภาพตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๖๖ การติดต่อเรื่องนี้กระทำได้ที่ทำการไปรษณีย์ทั่วประเทศ แต่งบประมาณสำหรับการดำเนินงานของบีบีซีภาคบริการโลกนั้นยังคงต้องรับจากรัฐบาลอังกฤษ อย่างไรก็ตาม บีบีซีมีรายได้จากการจำหน่ายเทป แผ่นเสียง (บีบีซีมีวงออร์เคสตราของตนเอง ๖ วง) วิดีทัศน์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนิตยสาร **Radio Times**, **Listener** และ **BBC Handbook** โดยเฉพาะ Radio Times

^๑ อัตราดังกล่าวเป็นอัตราที่เรียกเก็บใน ค.ศ. ๑๙๙๔ โดยปกติ รัฐบาลและบีบีซีจะปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับอัตราที่จะเรียกเก็บในแต่ละปีซึ่งมักจะเพิ่มขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อ แต่ในช่วงรัฐบาลของนางมาร์กาเรต แทตเชอร์ รัฐบาลได้สั่งระงับการขึ้นค่าธรรมเนียมเป็นเวลาหลายปี

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

ซึ่งพิมพ์จำหน่ายรายอาทิตย์และเป็นคู่มือสำหรับการฟังวิทยุ นั้นเขียนได้อย่างมีศิลปะชวนอ่านแนะนำรายการไหนเหมาะกับผู้มีรสนิยมแบบใด ทำให้ขายดีมากจนบริษัทต่างๆ สนใจมาลงโฆษณามากมาย บีบีซีจึงได้รายได้จากการจำหน่ายหนังสือและการลงโฆษณาของเอกชน อย่างไรก็ตาม บีบีซีมีค่าใช้จ่ายในภาคบริการโลกอยู่มากทำให้ประชาชนชาวอังกฤษเคยเรียกร้องให้ลดค่าใช้จ่ายโดยการตัดทอนรายการบีบีซีภาคบริการโลกหรือเปลี่ยนให้เอกชนเข้าดำเนินการ แต่ทุกครั้งรัฐบาลก็ตัดสินใจคงให้บีบีซีดำเนินการต่อไป โดยพิจารณาว่า การดำเนินงานของบีบีซีเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในการรักษาอิทธิพลของอังกฤษในเวทีโลก โดยเฉพาะในยุคของเทคโนโลยีข้อมูลที่มีการแข่งขันกันสูงในการเสนอข่าวสารและขณะเดียวกันก็เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมและสินค้าของอังกฤษไปด้วย ซึ่งจะน้อมนำชาวโลกให้มรสนิยมชมชอบในผลิตภัณฑ์ของอังกฤษต่อไป.

(ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

British Commonwealth : เครื่องจักรภพอังกฤษ : ดู Commonwealth of Nations

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon (1879-1940) : นายเลฟ ดาวิโดวิช บรอนชไตน์; นายเลออน ตรอตสกี (พ.ศ. ๒๔๒๒- ๒๔๘๓)

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

เลฟ ดาวิดอวิช บรอนชไตน์ หรือ เลออน ตรอตสกี

เลฟ ดาวิดอวิช บรอนชไตน์หรือชื่อที่รู้จักกันดีทั่วไปว่า “เลออน ตรอตสกี” เป็นนักคิด นักเขียน นักวาดศิลป์ และนักปฏิวัติชาวรัสเซียเชื้อสายยิวที่มีบทบาทสำคัญในขบวนการปฏิวัติรัสเซีย เป็นสหายนิกของวลาดีมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin)* ผู้นำพรรคบอลเชวิค (Bolsheviks)* บรอนชไตน์หรือตรอตสกีมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งกองทัพแดง (Red Army)* ซึ่งทำให้รัฐบาลโซเวียตมีชัยชนะในสงครามกลางเมืองระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๘-๑๙๒๑ ภายหลังอสังกรรมของเลนินใน ค.ศ. ๑๙๒๔ โจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin)* ซึ่งแย่งชิงอำนาจการนำภายในพรรคคอมมิวนิสต์สามารถกำจัดตรอตสกีออกจากพรรคได้สำเร็จใน ค.ศ. ๑๙๒๗ และต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๒๙ ก็เนรเทศเขาออกนอกประเทศ ตรอตสกีจัดตั้งกลุ่มต่อต้านสตาลินและลัทธิสตาลิน (Stalinism)* ขึ้นภายนอกประเทศและพยายามก่อตั้งองค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๔ (Fourth International)* เพื่อคานอำนาจกับสตาลิน แต่นโยบายดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จมากนัก แม้เขาจะถูกลอบสังหารอย่างทารุณที่เม็กซิโกใน ค.ศ. ๑๙๔๐ โดยคอมมิวนิสต์ชาวสเปนที่รับคำสั่งจากสตาลิน แต่แนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของเขาโดยเฉพาะทฤษฎีการเมืองว่าด้วย “การปฏิวัติถาวร” (Permanent Revolution) ก็ยังคงมีอิทธิพลทางความคิดต่อขบวนการสังคมนิยม

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

เลออน ตรอตสกีเกิดในครอบครัวชาวนายิวที่มีฐานะเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๗๙ ณ หมู่บ้านยานอฟกา (Yanovka) ในยูเครนตอนใต้ เป็นบุตรคนที่ ๕ ในจำนวนพี่น้องชายหญิง ๘ คน บิดาต้องการให้เขาเป็นวิศวกรและเมื่ออายุ ๘ ปีก็ถูกส่งไปเรียนหนังสือที่เมืองโอดเดสซา แต่ใน ค.ศ. ๑๘๙๖ ได้ย้ายไปเรียนที่เมืองนิโคลายอฟ (Nikolayev) เมืองท่าบนฝั่งทะเลดำ ซึ่งทำให้เขามีโอกาสคลุกคลีกับผู้ปฏิบัติงานใต้ดินของขบวนการรัสเซียปอปูลิสต์ (Russian Populism)* ต่อมา เขาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโอดเดสซาแต่ไม่สำเร็จการศึกษาเพราะเดินทางกลับมาร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองที่นิโคลายอฟและร่วมก่อตั้งองค์การใต้ดินที่มีชื่อว่าสหภาพกรรมกรรัสเซียใต้ (South Russian Workers' Union) เพื่อเคลื่อนไหวปลุกจิตสำนึกทางการเมืองในหมู่กรรมกร ใน ค.ศ. ๑๘๙๘ ตรอตสกีในวัย ๑๙ ปี ถูกจับด้วยข้อหาก่อการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลและถูกจับขังเป็นเวลา ๒ ปี ก่อนจะถูกตัดสินลงโทษให้เนรเทศไปไซบีเรียเป็นเวลา ๔ ปี ช่วงที่ตรอตสกีถูกคุมขังเพื่อรอการพิจารณาคดี เขาแต่งงานกับอะเล็กซานดรา โซโคลอฟสกายา (Alexandra Sokolovskaya) สหายหญิงที่มีวัยสูงกว่า โซโคลอฟสกายาซึ่งเป็นคู่กรรมกรกับเขามาก่อนด้านทฤษฎีทางการเมืองได้มีส่วนสนับสนุนเขาให้มุ่งศึกษาแนวความคิดลัทธิมากซ์อย่างลุ่มลึกมากขึ้น ระหว่างที่ใช้ชีวิตเนรเทศในไซบีเรีย ตรอตสกีสร้างชื่อให้กับตนเองในฐานะนักเขียนบทความการเมืองและนักวิจารณ์วรรณกรรมที่มีฝีมือของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ขณะเดียวกันเขาก็เป็นแกนนำของกลุ่มศึกษาลัทธิมากซ์ท้องถิ่นด้วย

ใน ค.ศ. ๑๙๐๒ ตรอตสกีซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภรรยาและองค์การปฏิวัติท้องถิ่นสามารถหลบหนีจากไซบีเรียไปกรุงลอนดอนเพื่อพบและร่วมงานกับเลนิน ในการหลบหนีครั้งนี้ เขาใช้ชื่อปลอมในหนังสือเดินทางว่า เลออน ตรอตสกีแทนชื่อจริง ชื่อดังกล่าวได้มาจากชื่อของภารโรงที่เคยช่วยเหลือเขาในระหว่างที่ถูกจำคุก และต่อมากลายเป็นชื่อจัดตั้งและชื่อถาวรของเขาที่คนส่วนใหญ่จะรู้จักกันดีมากกว่าชื่อจริง ทักษะอันแหลมคมทางการเมืองและความสามารถด้านการเขียนของตรอตสกีทำให้เลนินสนับสนุนเขาให้เข้าร่วมเป็นกองบรรณาธิการวารสารใต้ดิน Iskra ของกลุ่มนักปฏิวัติรัสเซียนอกประเทศ ตรอตสกี

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

จึงมีโอกาสรู้จักและคุ้นเคยกับแกนนำคนสำคัญขององค์การปฏิวัติรัสเซียในต่างแดน ใน ค.ศ. ๑๙๐๓ มีการจัดประชุมใหญ่ครั้งที่ ๒ ของพรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตยรัสเซีย (Russian Social Democratic Labour Party - RSDLP)* ที่กรุงลอนดอนและรัสเซียตามลำดับ ผลกระทบที่สำคัญของการประชุมครั้งนี้คือสมาชิกพรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตยรัสเซียแตกเป็น ๒ กลุ่มคือกลุ่มบอลเชวิคและกลุ่มเมนเชวิค (Mensheviks)* ตรอตสกีสนับสนุนกลุ่มเมนเชวิคคัดค้านแนวความคิดของเลนินเกี่ยวกับการจะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่องค์การนำพรรคเพราะจะทำให้เกิดระบบเผด็จการขึ้น การสนับสนุนครั้งนี้มีส่วนทำให้เขาในเวลาต่อมาถูกกล่าวหาว่าเป็นกลุ่มปฏิปักษ์ปฏิวัติไม่ใช่บอลเชวิคที่แท้จริง หลังการประชุมใหญ่ครั้งที่ ๒ ตรอตสกีเดินทางไปเคลื่อนไหวในกลุ่มชุมชนชาวรัสเซียในต่างประเทศที่ฝรั่งเศส และที่กรุงปารีสเขามีโอกาสพบรักเป็นครั้งที่ ๒ กับ **นาตาลยา เซโดวา (Natalya Sedova)*** นักศึกษาศิลปะมหาวิทยาลัยปารีส และต่อมาทั้งคู่มีบุตรชาย ๒ คน ในระยะเวลาต่อมา ความผันแปรทางการเมืองในรัสเซียทำให้ตรอตสกีตัดความสัมพันธ์กับกลุ่มเมนเชวิคเพราะไม่เห็นด้วยที่กลุ่มดังกล่าวสนับสนุนพวกเสรีนิยม ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๔-๑๙๐๕ เขาใช้เวลาส่วนใหญ่ในเยอรมนีและศึกษาทฤษฎีการเมืองกับ **อะเล็กซานเดอร์ เฮลฟาน (Alexander Helphand)*** นักทฤษฎีลัทธิมากซ์ชาวเยอรมันที่เรื่องนาม เมื่อเกิดเหตุการณ์ **วันอาทิตย์นองเลือด (Bloody Sunday)*** ในรัสเซียซึ่งนำไปสู่การจลาจลประท้วงทั่วประเทศและเป็นชนวนสำคัญของการเกิดการปฏิวัติรัสเซียในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๕ ตรอตสกีได้ลักลอบกลับเข้าประเทศเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองโค่นล้มระบบซาร์

ในการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๙๐๕ (Revolution of 1905)* ตรอตสกีมีบทบาทสำคัญในการติดต่อประสานงานทั้งกับกลุ่มบอลเชวิคและเมนเชวิคเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองและเป็นผู้หน้าที่โดดเด่นในสภาโซเวียตแห่งเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก (St. Petersburg Soviet) ซึ่งเป็นสภาที่คนงานจัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารปกครองตนเอง อย่างไรก็ตาม **ซาร์**

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

นิโคลาสที่ ๒ (Nicholas II)* ทรงพยายามคลี่คลายความรุนแรงทางการเมืองด้วยการประกาศคำแถลงนโยบายทางการเมืองแห่งเดือนตุลาคม (October Manifesto) ซึ่งให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนให้จัดตั้ง **สภาดูมา (Duma)*** และให้มีการเลือกตั้งทั่วไป คำแถลงนโยบายทางการเมืองแห่งเดือนตุลาคมจึงทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองไว้ได้ และนำไปสู่การเริ่มต้นสมัยการปกครองระบอบประชาธิปไตยครั้งแรกของจักรวรรดิรัสเซีย สภาโซเวียตซึ่งขบวนการสังคมนิยมถือว่าเป็นการสืบสานอุดมการณ์และแนวนโยบาย ของ **คอมมูนแห่งปารีส (Commune of Paris)*** จึงถูกบดขยี้ทำลายลง และตรอตสกีผู้นำสภาโซเวียตถูกจับเป็นครั้งที่ ๒ แต่ใน ค.ศ. ๑๙๐๗ เขาสามารถหลบหนีจากโซเวียตออกนอกประเทศได้อีกครั้งหนึ่ง

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๗-๑๙๑๗ ตรอตสกีพำนักอยู่ที่กรุงเวียนนาและทำงานเป็นนักเขียนอิสระ งานเขียนทางการเมืองที่สำคัญของเขาคือ **Results and Prospects - The Moving Force of the Revolution** ซึ่งสรุปบทเรียนของการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๙๐๕ และการคาดการณ์การเกิดการปฏิวัติครั้งใหม่และนับเป็นการวางความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเมืองว่าด้วยการปฏิวัติถาวรในเวลาต่อมา เมื่อเกิด **สงครามบอลข่าน (Balkan Wars)*** ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๑๒ และ ค.ศ. ๑๙๑๓ ตรอตสกีเป็นผู้สื่อข่าวสงครามให้กับหนังสือท้องถิ่นและการรายงานข่าวสงครามของเขา เอื้อประโยชน์ให้กับรัฐบาลออสเตรเลีย-ฮังการีไม่น้อยเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายสงคราม อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตรอตสกีต่อต้านสงครามและอพยพไปฝรั่งเศส สเปน และสหรัฐอเมริกาตามลำดับ ที่นิวยอร์กเขามีโอกาสร่วมงานและสนทนากับ **นิโคไล อีวานอวิช บุกฮาริน (Nikolai Ivanovich Bukharin)*** นักทฤษฎีมากซ์คนสำคัญของพรรคบอลเชวิค แต่เมื่อเกิดการปฏิวัติ **เดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)*** ค.ศ. ๑๙๑๗ ในรัสเซีย ตรอตสกีก็ตัดสินใจเดินทางกลับประเทศในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๑๗ เพื่อเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมือง กับเลนินซึ่งเดินทางกลับถึงกรุงเปโตรกราด^๑ (Petrograd) ก่อน

^๑ เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก เป็นเมืองหลวงเก่าของจักรวรรดิรัสเซียที่ซาร์ปีเตอร์มหาราชทรงสร้างขึ้นเป็นเสมือนหน้าต่างเปิดสู่ประเทศตะวันตกใน ค.ศ. ๑๗๐๓ เพื่อนำรัสเซียไปสู่ความทันสมัยทัดเทียมมหาอำนาจตะวันตก เมื่อรัสเซียเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๑ รัฐบาลรัสเซียได้

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

ภายหลังการกลับเข้าประเทศ ทรอตสกีร่วมงานกับกลุ่มบอลเชวิคและเมนเชวิคอย่างใกล้ชิดในการประสานงานลับและงานเปิดเผยเข้าด้วยกันเพื่อเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลเฉพาะกาล (provisional government) ซึ่งมีอะเล็กซานเดอร์ เคเรนสกี (Alexander Kerensky)* เป็นผู้นำ แต่ในการพยายามลुकซึอ์ก่อกบฏของขบวนการปฏิวัติในเดือนมิถุนายน รัฐบาลสามารถปราบปรามการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้ ทรอตสกีถูกจับขังและขบวนการปฏิวัติต้องปรับแนวทางการเคลื่อนไหวลงใต้ดินและซุ่มซ่อนตัวเพื่อรอคอยโอกาสครั้งใหม่ ระหว่างที่ถูกจำขัง เลนินสนับสนุนทรอตสกีให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคบอลเชวิค และเลือกเขาเป็นสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรคด้วย ต่อมาเมื่อทรอตสกีได้รับอิสรภาพ เขาได้รับเลือกเป็นประธานสภาโซเวียตแห่งเปโตรกราดและทรอตสกีดำเนินนโยบายสนับสนุนข้อเรียกร้องของเลนินในการจะลุกฮือโค่นอำนาจรัฐบาลเฉพาะกาล

เมื่อนายพลลาฟร์ คอร์นีลอฟ (Lavr Kornilov)* พยายามก่อการเพื่อล้มอำนาจรัฐบาลเฉพาะกาลในต้นเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๑๗ สภาโซเวียตได้ร่วมมือกับรัฐบาลเฉพาะกาลระดมกำลังทหารและประชาชนจัดตั้งแนวรบปิดกั้นเส้นทางคมนาคมและการติดต่อสื่อสารต่างๆ ที่มุ่งสู่เมืองเปโตรกราด ขณะเดียวกันพรรคบอลเชวิคก็เคลื่อนไหวโจมตีแนวทางการที่กำลังก่อกบฏให้ล้มเลิกการเคลื่อนไหวซึ่งทำให้เกิดเหตุการณ์เรื่องคอร์นีลอฟ (Kornilov Affair)* ล้มลุกลงโดยปราศจากการนองเลือด ทรอตสกีได้ใช้เงื่อนไขทางการเมืองที่สภาโซเวียตกำลังมีบทบาทเหนือรัฐบาลเฉพาะกาลจัดตั้งคณะกรรมการปฏิวัติทหารแห่งสภาโซเวียตเปโตรกราด (Military Revolutionary Committee) ขึ้นเพื่อเตรียมการยึดอำนาจแต่ใช้เป็นข้ออ้างว่าเพื่อเป็นกองกำลังปกป้องเปโตรกราด และเริ่มเคลื่อนไหว

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

ทางการเมืองเพื่อให้คืนอำนาจทั้งหมดให้กับสภาโซเวียต แนวนโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดของเลนินที่ต้องการให้ยึดอำนาจ ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ พรรคบอลเชวิคซึ่งมีเลนินและทรอตสกีเป็นผู้นำก็ยึดอำนาจทางการเมืองได้สำเร็จ ภายหลังการยึดอำนาจ ทั้งเลนินและทรอตสกีต่างเห็นพ้องกันที่จะไม่ให้กลุ่มเมนเชวิคและกลุ่มสังคมนิยมปฏิวัติ (Social Revolutionaries)* ได้มีส่วนร่วมในการปกครอง แนวความคิดของคนทั้งสองจึงนำไปสู่การสถาปนาอำนาจเผด็จการของพรรคบอลเชวิคในเวลาต่อมา

หลังชัยชนะของการปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ เลนินแต่งตั้งทรอตสกีเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเพื่อเจรจากับมหาอำนาจกลาง (Central Powers)* ในการจะถอนตัวออกจากสงครามโลกและการทำสนธิสัญญาสันติภาพ ทรอตสกีปฏิเสธที่จะยอมรับเงื่อนไขของเยอรมนีเกี่ยวกับดินแดนที่สหภาพโซเวียตต้องสูญเสียและพยายามประวิงเวลาการลงนามในสนธิสัญญาเบรสต์-ลิตอฟสค์ (Treaty of Brest-Litovsk)* กับเยอรมนีเพราะคาดหวังว่าจะมีการปฏิวัติเกิดขึ้นในเยอรมนี นโยบายดังกล่าวทำให้เยอรมนีขุนเคืองและส่งกองทัพบุกโจมตีสหภาพโซเวียต รัฐบาลโซเวียตจึงต้องยอมลงนามในสนธิสัญญาเบรสต์-ลิตอฟสค์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ภายหลังการลงนามในสนธิสัญญาฉบับนี้ เกออร์กี วาซีเลวิช ชิเชริน (Georgi Vasilevich Chicherin)* ซึ่งสั่งตัดด้านการต่างประเทศได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศสืบต่อจากทรอตสกีที่ขอลาออก ชิเชรินมีบทบาทสำคัญในการดำเนินนโยบายสร้างสันติภาพและทำให้ประเทศตะวันตกถอนตัวจากการแทรกแซงกิจการภายในของสหภาพโซเวียต นโยบายดังกล่าวได้มีส่วนเอื้อให้รัฐบาลโซเวียต

อ้างอิงจากหน้า (๒๗๘)

เปลี่ยนชื่อเป็นเปโตรกราด เนื่องจากชื่อเดิมออกเสียงเป็นสำเนียงเยอรมันซึ่งเป็นประเทศคู่สงคราม ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ เปโตรกราดถือเป็นศูนย์กลางของการเคลื่อนไหวปฏิวัติ และเป็นจุดเริ่มต้นของการยึดอำนาจของพรรคบอลเชวิค ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๑๘ เมื่อรัฐบาลโซเวียตย้ายที่ทำการรัฐบาลไปยังกรุงมอสโก เปโตรกราดก็หมดบทบาทความสำคัญลง หลังอสังกรรมของเลนินผู้นำพรรคบอลเชวิคใน ค.ศ. ๑๙๒๔ ได้มีการเปลี่ยนชื่อเปโตรกราดเป็นเมืองเลนินกราด (Leningrad) เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่เลนิน แต่ต่อมาในทศวรรษ ๑๙๓๐ หลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียตได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็นเซนต์ปีเตอส์เบิร์กอีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. ๑๙๙๑ ปัจจุบันเมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์กเป็นเมืองใหญ่อันดับสองของสหพันธรัฐรัสเซีย และเป็นเมืองอุตสาหกรรมและเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

สามารถแก้ไขปัญหาทางการเมืองภายในได้สะดวกมากขึ้น ต่อมาตรอตสกีได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการการสงคราม (People's Commissar for Military Affairs) เพื่อจัดตั้ง กองทัพแดงและดำเนินการสู้รบเพื่อพิทักษ์ชัยชนะของการ ปฏิวัติเดือนตุลาคมซึ่งกำลังถูกคุกคามจากกองทัพรัสเซียขาว และฝ่ายปฏิวัติภายในประเทศ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๘-๑๙๒๑ ตรอตสกีใช้ชีวิตกว่า ๒ ปีบนขบวนรถไฟซึ่งใช้เป็น ศูนย์บัญชาการรบเดินทางไปทั่วประเทศเพื่อกำหนดนโยบาย สงครามจรมมีชัยชนะในสงครามกลางเมืองในที่สุด นอกจากนี้ กองทัพแดงที่มีประสิทธิภาพและระเบียบวินัยสูงก็สามารถ เอาชนะกองทัพของนายพลอันตอน อีวาโนวิช เดนิกิน (Anton Ivanovich Denikin)* ซึ่งเป็นกองกำลังที่เข้มแข็ง ที่สุดของฝ่ายรัสเซียขาวได้ในต้น ค.ศ. ๑๙๒๐ สงคราม กลางเมืองจึงสิ้นสุดลงอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม การสิ้นสุดของสงครามกลางเมือง ไม่ได้ทำให้สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจที่เสื่อมโทรมของ ประเทศกระตือรือร้น การจลาจลต่อต้านของชาวนาต่อ นโยบายเศรษฐกิจลัทธิคอมมิวนิสต์ยามสงคราม (War Communism)* ที่เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักเป็นหลักยังคงเกิดขึ้นทั่วไปและนำไปสู่การเกิดกบฏครอนสตัดต์ (Kronstadt Revot)* ในฤดูหนาว ค.ศ. ๑๙๒๐-๑๙๒๑ ตรอตสกีมีบทบาทสำคัญในการปราบปรามการกบฏครั้งนี้ และเขาสนับสนุนเลนินให้ดำเนินการปรับนโยบายเศรษฐกิจ ด้วยการเก็บภาษีในรูปของผลผลิตแทนการยึดผลผลิตส่วน เกิน และให้มีการค้าเสรีและวิสาหกิจเอกชนได้ **นโยบาย เศรษฐกิจใหม่ (New Economic Policy - NEP)*** ดังกล่าวจึงทำให้เศรษฐกิจของโซเวียตค่อยฟื้นตัวขึ้น ตรอตสกีจึงมีบทบาทเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในฐานะสหาย คู่คิดของเลนินและสมาชิกพรรคต่างคาดการณ์กันไปว่า เขาจะเป็นผู้สืบทอดอำนาจต่อจากเลนิน แต่สตาลิน ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคได้พยายามขัดขวางการ ก้าวสู่อำนาจของตรอตสกีด้วยการดำเนินนโยบายสร้าง พันธมิตรต่อต้านเขาและสร้างกลุ่มพันธมิตรใหม่ทำลายกลุ่ม พันธมิตรเก่าเพื่อไม่ให้สมาชิกกลุ่มคนโดยกเว้นสตาลินมี อำนาจเด็ดขาด ขณะเดียวกันสตาลินได้เสนอแนวความคิด ของการบริหารร่วมกัน (Troika) ระหว่างผู้นำพรรคซึ่งคณะ โปลิตบูโร (Politburo) ในเวลาต่อมาก็มีมติเห็นชอบด้วย

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

เมื่อเลนินล้มป่วยเป็นอัมพาตครั้งที่ ๒ ใน ค.ศ. ๑๙๒๒ ปัญหาความขัดแย้งของการสืบทอดอำนาจในกลุ่ม ผู้นำพรรคเริ่มเข้มข้นมากยิ่งขึ้น เลนินซึ่งตระหนักถึงความ เป็นอริระหว่างตรอตสกีกับสตาลินที่จะส่งผลสะท้อนต่อ พรรคได้เสนอแนะตรอตสกีให้ใช้พินัยกรรมลับ (secret tes- tament) ของเขาซึ่งแนะนำให้ปลดสตาลินออกจากตำแหน่ง เลขาธิการพรรคและระบุว่าตรอตสกีมีความเหมาะสมที่จะ เป็นผู้นำพรรคมากกว่าสตาลินเสนอแก่คณะกรรมการกลาง พรรคและเปิดทางให้ตรอตสกีใช้ความผิดพลาดของสตาลิน ในการดำเนินนโยบายเรื่องชนกลุ่มน้อยในสาธารณรัฐจอร์เจีย (Georgia) โจมตีสตาลินเพื่อให้การบริหารพรรคเป็น ประชาธิปไตยและทำลายการผูกขาดอำนาจของสตาลิน ในพรรค แต่ตรอตสกีซึ่งประเมินบทบาทของสตาลินต่ำ ไม่ยอมดำเนินการตามคำชี้แนะของเลนิน เขาเห็นว่าเงื่อนไข ของเวลายังไม่สุกงอมเพียงพอ ทั้งมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กอปรกับความเย่อหยิ่งและอุปนิสัยที่ไม่ชอบการประนีประนอม เขาไม่ต้องการลดตัวลงไปจัดการกับสตาลิน ตรอตสกีจึง เปิดโอกาสให้สตาลินสามารถสร้างสมอำนาจและมีบทบาท เพิ่มขึ้น เมื่อเลนินล้มป่วยอีกครั้งจนพูดไม่ได้และถึงแก่อสัญกรรมลงในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๒๔ สตาลินได้ กีดกันตรอตสกีไม่ให้เข้าร่วมในงานพิธีศพของเลนิน และ ต่อมาก็ลดบทบาทของตรอตสกีลงในคณะกรรมการกลาง พรรค ในการเปิดประชุมใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต ครั้งที่ ๑๓ เดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๒๔ สตาลินจึง ประสบความสำเร็จในการทำลายชื่อเสียงและอิทธิพลของ ตรอตสกีและกลุ่มที่สนับสนุนเขา เขากล่าวหาตรอตสกีว่าเป็น ผู้ต่อต้านพรรคและแนวความคิดว่าด้วยการปฏิวัติถาวรของ ตรอตสกีเป็นการเบี่ยงเบนอุดมการณ์ปฏิวัติของเลนิน ตรอตสกีและกลุ่มลัทธิตรอตสกี (Trotskyism)* จึงต้องถูกกำจัดออกจากพรรค

แนวความคิดว่าด้วยการปฏิวัติถาวรของตรอตสกี มีสาระหลักคือชนชั้นกรรมาชีพจะเป็นแกนนำและพลังของ การปฏิวัติเพื่อโค่นล้มระบบซาร์โดยมีชาวนาที่เป็นประชากร ส่วนใหญ่เป็นกำลังหนุน แม้การยึดอำนาจของชนชั้น กรรมาชีพจะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองและสังคม ตามแนวความคิดลัทธิมากซ์ แต่ชนชั้นกรรมาชีพจะไม่สามารถรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้นานหากไม่ได้รับการ หนุนช่วยจากชนชั้นกรรมาชีพในประเทศยุโรปอื่น ๆ ซึ่งต้อง

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

ก่อนการปฏิวัติยึดอำนาจภายในประเทศของตนด้วย การปฏิวัติในยุโรปจะทำให้การปฏิวัติรัสเซียดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และเชื้อไฟของการปฏิวัติจะลุกลามไปยังดินแดนส่วนอื่นของโลกจนกลายเป็นการปฏิวัติโลกและเป็นการปฏิวัติถาวรที่ต่อเนื่อง กล่าวอีกนัยหนึ่งการยึดอำนาจรัฐด้วยการปฏิวัติสามารถทำได้ภายในประเทศเดียว แต่การปฏิวัติเพื่อเป็นสังคมนิยมไม่อาจบรรลุผลสมบูรณ์ได้ภายในประเทศเดียวเพราะมีปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายและจำเป็นต้องได้รับการหนุนช่วยจากภายนอก ในกรณีนี้จำเป็นต้องสร้างประเทศบนเส้นทางสังคมนิยมตามลำพังก็จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ยุทธวิธีที่ถูกต้องเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอำนาจเผด็จการของระบอบรัฐราชการ (Dictatorship of the Bureaucracy) สตาลินซึ่งต้องการล้มล้างทฤษฎีปฏิวัติถาวรของตรอตสกีจึงเสนอแนวความคิดการสร้างพรรคสังคมนิยมภายในประเทศเดียว (Socialism in One Country)* โดยชี้ให้เห็นว่าการยึดอำนาจรัฐและการสร้างพรรคระบอบสังคมนิยมสามารถเกิดขึ้นได้ภายในประเทศเดียวโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยภายนอกมาหนุนช่วย สตาลินได้ติดต่อขอเขียนส่วนใหญ่ของเลนินมาเป็นเนื้อหาของแนวความคิดดังกล่าว

ใน ค.ศ. ๑๙๒๕ คณะกรรมการกลางพรรคมีมติให้ปลดตรอตสกีออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการการสงครามและต่อมาก็ปลดเขาจากการเป็นสมาชิกคณะไปลิตบูโร ตรอตสกีตอบโต้ด้วยการจัดตั้งกลุ่มฝ่ายค้านที่มีชื่อว่า ยูไนเตดออปโพสิชัน (United Opposition) ต่อต้านความเป็นเผด็จการของสตาลินและเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคและการปฏิรูปเศรษฐกิจ กรีกอริ ซีโนเวียฟ (Grigori Zinoviev)* และเลฟ คาเมเนฟ (Lev Kamenev)* ซึ่งเคยต่อต้านเขา และนาเดจดา ครุปสกายา (Nadezhda Krupskaya)* คู่ชีวิตของเลนินต่างก็สนับสนุนตรอตสกี แต่อิทธิพลและอำนาจของสตาลินที่ครอบงำพรรคทำให้การเคลื่อนไหวต่อต้านของตรอตสกีไม่ประสบความสำเร็จ ใน ค.ศ. ๑๙๒๗ สตาลินจึงสามารถจัดตรอตสกีออกจากพรรคได้ด้วยข้อหาเคลื่อนไหวล้มล้างพรรคและในต้น ค.ศ. ๑๙๒๘ ตรอตสกีก็ถูกเนรเทศไปเมืองอัลมา-อาตา (Alma-Ata) ในรัสเซียตอนกลาง ในช่วงการเนรเทศครั้งนี้สตาลินเสนอให้ตรอตสกียุติกิจกรรม

Bronstein, Lev Davidovich; Trotsky, Leon

ทางการเมืองทั้งหมดเพื่อแลกเปลี่ยนกับการจะอยู่ในสหภาพโซเวียตอย่างถาวรแต่ตรอตสกีปฏิเสธข้อเสนอนี้ประนีประนอมดังกล่าว ต่อมา ในวันที่ ๒๐ มกราคม ค.ศ. ๑๙๒๙ ตรอตสกีและครอบครัวจึงถูกเนรเทศออกนอกประเทศด้วยข้อหาเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลและเตรียมการก่อการลอบยิงเพื่อโค่นล้มพรรค ในขณะที่เดียวกัน ญาติมิตรและกลุ่มที่สนับสนุนเขาก็ถูกสตาลินสั่งจับขังและสังหาร ใน ค.ศ. ๑๙๓๒ ตรอตสกีก็ถูกถอดถอนสัญชาติความเป็นพลเมืองโซเวียตด้วย

ในการลี้ภัยครั้งที่ ๓ ซึ่งกินเวลานานกว่า ๑๐ ปี ครั้งนี้ ตรอตสกีต้องระเห่ร่อนไปตามประเทศต่าง ๆ และในแต่ละประเทศที่ไป เขายังถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจากรัฐบาลของประเทศเหล่านั้นด้วย นอกจากนี้ รัฐบาลโซเวียตยังดำเนินนโยบายกดดันรัฐบาลของประเทศที่รับตรอตสกีด้วยการข่มขู่จะใช้มาตรการทางเศรษฐกิจและการเมืองต่อต้าน แม้ช่วงชีวิตลี้ภัยดังกล่าวจะไม่อิสระและเสรีเหมือนครั้งก่อน ๆ แต่กลับเป็นช่วงที่ตรอตสกีสร้างสรรค์งานเขียนคลาสสิกทางการเมืองเป็นจำนวนมาก งานเขียนเล่มสำคัญของเขาคือ **My Life : an Attempt at an Autobiography, History of the Russian Revolution, The Revolution Betrayed, The Stalin School of Falsification และ The Struggle against Fascism in Germany** งานเขียนของตรอตสกีในช่วงทศวรรษ ๑๙๓๐ นี้ล้วนมีจุดมุ่งหมายจะชำระประวัติศาสตร์การปฏิวัติรัสเซียจากการบิดเบือนของสตาลิน การสร้างทฤษฎีที่เป็นกรอบความคิดเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของลัทธิสตาลินและลัทธินาซี ตลอดจนการขึ้นนำทางการเมืองและการจัดตั้งแก๊งค์ลัทธิตรอตสกีในประเทศยุโรปเพื่อร่วมกันก่อตั้งองค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๔ ขึ้น

ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ ตรอตสกีได้รับอนุญาตจากรัฐบาลเม็กซิโกให้ลี้ภัยอยู่ที่เมืองคอยออากัน (Coyoacan) ได้อย่างถาวร เขายังคงรณรงค์ทางความคิดเพื่อต่อต้านลัทธิสตาลินอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการวิพากษ์เปิดโปง การพิจารณาคดีแห่งมอสโก (Moscow Trials) ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๖-๑๙๓๘ ซึ่งเป็นการไต่สวนสมาชิกบอลเชวิคด้วยการสร้างหลักฐานเท็จและการข่มขู่บีบบังคับให้ยอมรับสารภาพความผิดที่พรรคสร้างขึ้น เมื่อสตาลินสนับสนุนอดอล์ฟ ฮิตเลอร์

Brumaire, Coup d'Etat

(Adolf Hitler)* ผู้นำเยอรมนีในการดำเนินนโยบายขยายอำนาจ ทรอตสกีซึ่งคาดการณ์ว่าสงครามครั้งใหม่กำลังจะก่อตัวขึ้นในยุโรปได้พยายามดำเนินการก่อตั้งองค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๔ ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๓๘ ที่กรุงปารีส เพื่อต่อต้านแนวนโยบายขององค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๓ (Third International) หรือโคมินเทิร์น (Comintern)* ซึ่งตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของสตาลินในการเสริมประโยชน์ให้แก่สหภาพโซเวียต เขาคาดหวังว่าองค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๔ จะทำหน้าที่ชี้นำแนวทางที่ถูกต้องแก่กรรมกรทั่วโลกและเสริมสร้างหลักการลัทธิสากลนิยมของชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat International) ให้มั่นคงมากขึ้น แต่การดำเนินงานขององค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๔ ก็ประสบความสำเร็จไม่มากนักเพราะมีสมาชิกและผู้สนับสนุนจำนวนน้อยคนและความผันผวนของสถานการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๒ ในทวีปยุโรปก็ทำให้การเคลื่อนไหวไม่ราบรื่น ทั้งทรอตสกีผู้นำทางความคิดก็ถูกลอบสังหารในเวลาต่อมา

เลออน ทรอตสกีเคยถูกลอบสังหารครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ โดยกลุ่มคนร้ายบุกกระดมยิงและขว้างระเบิดใส่บ้านพัก ต่อมา ในเดือนสิงหาคมขณะที่เขานั่งอ่านหนังสือในห้องทำงาน รามอน เมร์กาเดร์ (Ramon Mercader) คอมมิวนิสต์ชาวสเปนที่รับคำสั่งจากสตาลิน และเป็นบุคคลที่ทรอตสกีไว้วางใจได้ใช้ที่เจาะน้ำแข็ง (ice pick) กระหน่ำแทงศีรษะทรอตสกีเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ เขาเสียชีวิตในเย็นวันต่อมา ขณะอายุได้ ๖๑ ปี ส่วนเมร์กาเดร์ ฆาตรกรถูกศาลตัดสินจำคุก ๒๐ ปี และต่อมาหลังจากได้รับอริสรภาพ เขาได้รับยกย่องเป็นวีรบุรุษของสหภาพโซเวียต.

(สัตย์ชัย สุวังบุตร)

Brumaire, Coup d'Etat (1799) : รัฐประหารเดือนบรูแมร์ (พ.ศ. ๒๓๔๒)

Brumaire, Coup d'Etat

บรูแมร์เป็นคำในภาษาฝรั่งเศสมาจากคำว่า “บรูม” (brume) แปลว่า “หมอก” หมายถึงเดือนที่ ๒ ในปฏิทินสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยเริ่มจากวันที่ ๒๒ หรือ ๒๓ ตุลาคม และสิ้นสุดในวันที่ ๒๐ หรือ ๒๑ พฤศจิกายน ตามปฏิทินเกรกอเรียน (Gregorian Calendar)

รัฐประหาร ๑๘ บรูแมร์ (Coup d'Etat of 18 Brumaire) ซึ่งตรงกับวันที่ ๙ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๗๙๙ เริ่มจากการที่เอมานูแอล ซ็เยส (Emmanuel Joseph Sieyès)* หรือพระอธิการซ็เยส (Abbé Sieyès) ซึ่งเคยมีบทบาทสำคัญในการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๗๙๙ ได้ร่วมคบคิดกับนักการเมืองชั้นนำ คือ ชาร์ล มอริช เดอ ตาเลรอง (Charles Maurice de Talleyrand)* และนายพลนโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte)* เพื่อล้มล้างการปกครองแบบคณะกรรมาธิการอำนาจการ (Directory)* เนื่องจากเห็นว่าระบอบนี้ไม่มีประสิทธิภาพ และผู้ที่ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมาธิการอำนาจการส่วนใหญ่เป็นพวกฉ้อราษฎร์บังหลวงและขาดความสามารถทำให้ประเทศตกอยู่ในภาวะวิกฤติ ซ็เยสจึงต้องการเปลี่ยนรัฐบาลเพื่อให้ฝ่ายบริหารเข้มแข็งและรัฐบาลมีเสถียรภาพ

ฝ่ายผู้ก่อการได้ปล่อยข่าวลือว่า มีการเตรียมการโค่นล้มรัฐบาล เพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการย้ายสถานที่ประชุมของวุฒิสภา (Council of the Ancients) และสภาห้าร้อย (Council of the Five Hundred) ออกจากกรุงปารีส ทั้งนี้เพราะฝ่ายผู้ก่อการคาดการณ์ว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติทั้ง ๒ สภา จะต้องขัดขวางการทำรัฐประหารและเพื่อป้องกันฝูงชนชาวปารีสไม่ให้สนับสนุนสมาชิกสภาฯ ซึ่งอาจทำให้เกิดการจลาจล ฝ่ายผู้ก่อการจึงต้องหาทางย้ายสถานที่ประชุมดังกล่าว

การปล่อยข่าวดังกล่าวได้ผล สมาชิกสภาฯ ที่เกรงการก่อการร้ายได้ลงมติย้ายที่ประชุมไปยังพระราชวังแซงคลู (St. Cloud) นอกกรุงปารีส ในขณะที่แผนการปฏิวัติที่แท้จริงยังถูกปิดเป็นความลับ ฝ่ายรัฐบาลก็ได้แต่งตั้งให้นโปเลียนเป็นผู้บัญชาการทหารในกรุงปารีส นโปเลียนจึงส่งทหารเข้าล้อมพระราชวังลักเซมบูร์ก (Luxembourg) และบีบบังคับให้คณะกรรมาธิการอำนาจการลาออก

Brüning, Heinrich

เมื่อวันที่ ๑๙ บรูแมร์ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๔ วุฒิสภาได้เปิดสมัยประชุมฉุกเฉินด้วยการประกาศการลาออกของคณะกรรมการอำนวยการแต่วุฒิสภาไม่สนับสนุนโนโปลีเยน เพราะไม่พอใจที่ใช้กำลังทหารข่มขู่ ส่วนสมาชิกสภาहार้อยแสดงท่าทีต่อต้านโนโปลีเยนอย่างรุนแรง และลงมติประณามว่าโนโปลีเยนเป็นคณนอกกฎหมาย ซึ่งต้องถูกลงโทษประหารชีวิต ลูเซียง โบนาปาร์ต (Lucien Bonaparte) น้องชายของโนโปลีเยนซึ่งดำรงตำแหน่งประธานสภาहार้อยได้แก้ไขสถานการณ์ด้วยการเรียกร้องให้ทหารซึ่งปิดล้อมสภาเข้ามาช่วยเหลือโนโปลีเยน เมื่อถูกบีบบังคับ สมาชิกสภาहार้อยจึงต้องออกกฎหมายยุบการปกครองแบบคณะกรรมการอำนวยการและจัดตั้งการปกครองระบบกงสุล (Consulate System)* ขึ้น

แม้ว่าซีแอสและพรรคพวกของเขาตั้งใจจะใช้โนโปลีเยนเป็นเพียงเครื่องมือในการทำรัฐประหารครั้งนี้แต่นโนโปลีเยนกลับเห็นว่าความสำเร็จของรัฐประหารเดือนบรูแมร์เป็นการเปิดทางไปสู่อำนาจทางการเมืองของเขา และเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ต่อมาพิสูจน์ได้ว่า นโนโปลีเยนคือผู้เถลิงอำนาจอย่างแท้จริงจากชัยชนะในครั้งนี้.

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Brüning, Heinrich (1885–1970) : นายไฮน์ริช บร็อนนิง (พ.ศ. ๒๔๒๘–๒๕๑๓)

ไฮน์ริช บร็อนนิงเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการคลังชาวเยอรมันและเป็นนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimar Republic)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๐–๑๙๓๒ ว่าเป็นช่วงที่เกิดเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก

บร็อนนิงเกิดเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๘๕ ที่เมืองมินสเตอร์ (Münster) รัฐเวสต์ฟาเลีย (Westphalia) สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกทางเศรษฐศาสตร์จาก

Brussels, Pact of

มหาวิทยาลัยบอนน์ (Bonn) เขานับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เข้ารับราชการทหารในสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* หลังจากนั้นก็เริ่มเล่นการเมือง ใน ค.ศ. ๑๙๒๔ ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนพรรคเซนเตอร์ (Centre Party)* ในเขตเบรสเลา (Breslau) เข้าร่วมในสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาไรค์ชตาค (Reichstag)* ใน ค.ศ. ๑๙๒๙ ก็ได้เป็นหัวหน้าพรรค

เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๐ บร็อนนิงได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐไวมาร์ ในช่วงที่ภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกเขาจึงมุ่งแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่บีบบังคับเยอรมันอยู่ในเวลานั้นอย่างเร่งด่วนด้วยวิธีเพิ่มภาษีและตัดงบประมาณ แต่แผนการนั้นมิได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร เขาจึงเสนอให้ประธานาธิบดีพอล ฟอน ฮินเดนบวร์ก (Paul von Hindenburg ค.ศ. ๑๙๒๕–๑๙๓๔)* ใช้อำนาจประธานาธิบดีตามมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญไวมาร์ประกาศภาวะฉุกเฉินเพื่อหามาตรการช่วยประคองภาวะการเงินมิให้ล้มละลาย แต่ก็มิอาจสู้กับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำได้ ต่อมาเขาได้ขัดผลประโยชน์ของพวกเขาเจ้าของที่ดินรายใหญ่ (Junker) ซึ่งสนับสนุนประธานาธิบดีฮินเดนบวร์กอยู่ ประกอบกับเขาไม่สามารถต่อต้านอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์และพรรคนาซี (Nazi Party)* ได้ เมื่อประธานาธิบดีฮินเดนบวร์กเลิกสนับสนุน เขาจึงถูกบีบบังคับให้ลาออกเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๓๒ เมื่อพรรคนาซีขึ้นครองอำนาจ บร็อนนิงจึงเดินทางออกจากเยอรมนีใน ค.ศ. ๑๙๓๔ และต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๓๗ เขาเดินทางไปสหรัฐอเมริกาและเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดอยู่ถึง ๑๐ ปี ใน ค.ศ. ๑๙๔๗ เขาเดินทางกลับเยอรมนีและเข้าสอนในมหาวิทยาลัยโคโลญ (Cologne) จนกระทั่งถึงแก่อนิจกรรมใน ค.ศ. ๑๙๗๐ ขณะอายุ ๘๕ ปี.

(เพชร สุมิตร)

Brussels, Pact of (1948) : กติกาสัญญาบรัสเซลส์ (พ.ศ. ๒๔๙๑)

Brussels, Pact of

กติกาสัญญาบรัสเซลส์ เป็นกติกาสัญญาพันธมิตรระหว่าง อังกฤษ ฝรั่งเศส และกลุ่มประเทศเบเนลักซ์ (Benelux)* ซึ่งลงนามกันเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ โดยกำหนดให้กติกาสัญญาฉบับนี้มีอายุ ๕๐ ปี

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* สิ้นสุดลง ประเทศในยุโรปตะวันตกคาดว่าสหรัฐอเมริกาคงจะถอนตัวจากยุโรป ประชาชนในประเทศเหล่านี้ต่างวิตกว่าสหภาพโซเวียตจะเข้ากำลังคุกคามและยึดครองยุโรปตะวันตกเช่นเดียวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุโรปตะวันออก ดังนั้น ประเทศเหล่านี้จึงต้องการรวมกำลังกันเป็นกลุ่ม ประกอบกับในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ความคิดเรื่องความร่วมมือที่อยู่เหนือรัฐ (Supranational cooperation) ของแต่ละประเทศสมาชิกได้พัฒนาขึ้น ขั้นตอนแรกของการผูกพันอย่างใกล้ชิดระหว่างประเทศต่าง ๆ ในยุโรปตะวันตกคือการลงนามในกติกาสัญญาบรัสเซลส์ ซึ่งมีข้อผูกพันร่วมกันว่า ถ้าหากประเทศใดประเทศหนึ่งถูกโจมตีด้วยกำลังอาวุธประเทศที่ร่วมลงนามจะช่วยเหลือกันทั้งด้านการทหารและด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังตกลงให้จัดตั้งสภาดาวซึ่งจะกำหนดผลประโยชน์และการกระทำร่วมกัน ผู้แทนจากประเทศเหล่านี้ประชุมกันที่กรุงบรัสเซลส์ เพื่อวางแผนการสำหรับความร่วมมือและการจัดตั้งองค์กรของกลุ่มกติกาสัญญา โดยกำหนดให้มีการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศภาคีทุก ๆ ๓ เดือน มีการจัดตั้งสภาแห่งยุโรป (Council of Europe)* ซึ่งรวมผู้แทนจากรัฐสภาของประเทศในยุโรป ตลอดจนงานการจัดตั้งกรมการถาวรด้านการทหารและคณะกรรมการย้อยด้านเศรษฐกิจและสังคมหลาย ๆ คณะ ความคิดนี้เป็นการปูพื้นฐานสำหรับการสถาปนาสหภาพยุโรปตะวันตก (Western European Union - WEU)* กล่าวคือ เมื่อได้มีการแก้ไขกติกาสัญญาบรัสเซลส์ โดยอนุมัติให้อิตาลีและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเข้าร่วมในองค์การที่วานนี้ในเดือน พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ แล้ว องค์การที่ได้รับการจัดตั้งตามกติกาสัญญาบรัสเซลส์นี้ก็เปลี่ยนชื่อเป็นสหภาพยุโรปตะวันตก

กติกาสัญญาบรัสเซลส์นี้ยังเป็นต้นกำเนิดขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต (North Atlantic Treaty Organization - NATO)* ทั้งนี้

Bucharest, Treaties of

เพราะวุฒิสภาของสหรัฐอเมริกาได้ผ่านมติแวนเดนเบิร์ก (The Vandenberg Resolution) ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ซึ่งระบุว่า สหรัฐอเมริกาพร้อมที่จะสนับสนุนการเป็นพันธมิตรเพื่อการป้องกันร่วมกัน ดังปรากฏในกติกาสัญญาบรัสเซลส์ มติแวนเดนเบิร์กนี้เป็นการเปิดทางสำหรับสหรัฐอเมริกาที่จะเจรจาเพื่อการป้องกันร่วมกันกับกลุ่มประเทศภาคีกติกาสัญญาบรัสเซลส์และประเทศอื่น ๆ ในยุโรป ซึ่งส่งผลให้มีการลงนามในสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ (North Atlantic Treaty) เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๙ ในที่สุด.

(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Bucharest, Treaties of : สนธิสัญญาบูคาเรสต์

สนธิสัญญาบูคาเรสต์เป็นสนธิสัญญาสันติภาพลงนามกันที่เมืองบูคาเรสต์ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศโรมาเนีย สนธิสัญญาบูคาเรสต์มี ๔ ฉบับ คือ ฉบับ ค.ศ. ๑๘๑๒ ฉบับ ค.ศ. ๑๘๕๖ ฉบับ ค.ศ. ๑๙๑๓ และฉบับ ค.ศ. ๑๙๑๘

สนธิสัญญาบูคาเรสต์ฉบับที่ ๑ (ค.ศ. ๑๘๑๒) เป็นสนธิสัญญาที่รัสเซียลงนามกับจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๑๒ เพื่อยุติสงครามระหว่างกันซึ่งดำเนินมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๐๖ การที่รัสเซียตัดสินใจสงบศึกกับจักรวรรดิออตโตมันเนื่องจากขณะนั้นกำลังจะถูกกองทัพจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* รุกราน ตามสนธิสัญญาฉบับนี้ จักรวรรดิออตโตมันต้องยกแคว้นเบสซาราเบีย (Bessarabia) ให้แก่รัสเซีย แต่รัสเซียจะต้องคืนแคว้นวัลเลเชีย (Wallachia) และส่วนที่เหลือของแคว้นมอลเดเวีย (Moldavia) ซึ่งตนยึดครองอยู่ให้แก่จักรวรรดิออตโตมัน นอกจากนี้ จักรวรรดิออตโตมันสัญญาที่จะนิรโทษกรรมนักโทษการเมืองที่ตนกักขังไว้ และจะให้อิสรภาพในการปกครองตนเองแก่ชาว

Bucharest, Treaties of

เซอร์เบีย ซึ่งได้ก่อการกบฏต่อต้านเจ้าผู้ครองจักรวรรดิออตโตมัน แต่ป้อมปราการต่างๆ ของเซอร์เบียจะต้องอยู่ใต้การควบคุมของกองทัพจักรวรรดิออตโตมัน

สนธิสัญญาบูคาเรสต์ฉบับที่ ๒ (ค.ศ. ๑๘๘๖)

เป็นสนธิสัญญาที่เซอร์เบีย (Serbia) ลงนามกับบัลแกเรีย (Bulgaria) เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๘๖ สนธิสัญญานี้สืบเนื่องมาจากการที่เซอร์เบียซึ่งได้รับเอกราชใน ค.ศ. ๑๘๗๘ ยกทัพเข้าโจมตีบัลแกเรียในฐานะที่ผนวกมณฑลอีสเทิร์นรูมีเลีย (Eastern Rumelia) อันเป็นการละเมิดสนธิสัญญาเบอร์ลิน (Treaty of Berlin) ฉบับวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๘ แต่เซอร์เบียเป็นฝ่ายปราชัยอย่างย่อยยับต้องลงนามในสนธิสัญญาบูคาเรสต์ฉบับที่ ๒ กับบัลแกเรียรับรองการที่มณฑลอีสเทิร์นรูมีเลียถูกผนวกเข้ากับบัลแกเรีย

สนธิสัญญาบูคาเรสต์ฉบับที่ ๓ (ค.ศ. ๑๙๑๓)

เป็นสนธิสัญญาที่บัลแกเรียลงนามกับเซอร์เบีย กรีซ และโรมาเนียอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อยุติสงครามบอลข่านครั้งที่ ๒ (Second Balkan War) ใน ค.ศ. ๑๙๑๓ สาเหตุของสงครามเนื่องจากบัลแกเรียโต้แย้งการแบ่งดินแดนที่ยึดได้จากจักรวรรดิออตโตมันโดยพันธมิตรของตนในสงครามบอลข่านครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๑๒-๑๙๑๓) ว่าเป็นการแบ่งที่ไม่ยุติธรรมกล่าวคือที่บัลแกเรียได้รับส่วนใหญ่ของแคว้นทรซ (Thrace) และทางออกทะเลอีเจียน (Aegean) แต่ต้องสละแคว้นซิลิสเทรีย (Silistria) ให้แก่โรมาเนีย บัลแกเรียจึงไม่พอใจและยกกองทัพเข้าโจมตีเซอร์เบีย กรีซ และโรมาเนียตามสนธิสัญญาบูคาเรสต์ฉบับที่ ๓ บัลแกเรียได้รับส่วนหนึ่งของแคว้นมาซิโดเนีย (Macedonia) ซึ่งเป็นดินแดนเพียงเล็กน้อย และดินแดนตามชายฝั่งทะเลอีเจียนรวมทั้งเมืองท่าเดเดอากซ์ [(Dede Agach) หรืออะเล็กซานดรูโพลิส (Alexandroupolis)] ส่วนเซอร์เบียได้รับภาคเหนือและภาคกลางของแคว้นมาซิโดเนีย กรีซนั้นได้ภาคใต้ของแคว้นมาซิโดเนีย และโรมาเนีย ได้รับภาคใต้ของแคว้นดอบรูจา (Dobruja)

สนธิสัญญาบูคาเรสต์ฉบับที่ ๔ (ค.ศ. ๑๙๑๘)

เป็นสนธิสัญญาที่โรมาเนียจำต้องลงนามเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ กับฝ่ายมหาอำนาจกลาง (Central Powers)* หลังจากรที่เป็นฝ่ายปราชัยในระหว่าง

Bukharin, Nikolai Ivanovich

สงครามโลกครั้งที่ ๑ ตามสนธิสัญญาฉบับนี้ โรมาเนียต้องคืนภาคใต้ของแคว้นดอบรูจาให้แก่บัลแกเรีย และยอมให้จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungarian Empire)* ซึ่งเป็นฝ่ายมหาอำนาจกลาง มีอำนาจควบคุมทางผ่านทุกแห่งในเทือกเขาคาร์เพเทียน (Carpathian) นอกจากนี้ โรมาเนียต้องให้เยอรมนีเข้าป้อมน้ามันเป็นเวลา ๔๐ ปี อย่างไรก็ตามในเดือนพฤศจิกายนต่อมา เมื่อมหาอำนาจกลางปราชัยในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ฝ่ายสัมพันธมิตรได้ยกเลิกสนธิสัญญาฉบับนี้

นอกจากนี้ ยังมีสนธิสัญญาบูคาเรสต์ฉบับ ค.ศ. ๑๙๑๒ ซึ่งโปแลนด์ลงนามกับโรมาเนียและฝรั่งเศส เป็นสนธิสัญญาป้องกันตนเอง สนธิสัญญาฉบับนี้ได้มีการต่ออายุใหม่ใน ค.ศ. ๑๙๒๖.

(เพ็ญศรี ตึก)

Bukharin, Nikolai Ivanovich (1888-1938) : นายนิโคไล อีวาโนวิช บูฮาริน (พ.ศ. ๒๔๓๑-๒๔๘๑)

นิโคไล อีวาโนวิช บูฮาริน

Bukharin, Nikolai Ivanovich

นิโคลาส อีวานอวิช บูซารินเป็นนักทฤษฎีลัทธิมากซ์และนักปฏิวัติรัสเซียที่วลาดิมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin)* ผู้นำพรรคบอลเชวิค (Bolsheviks)* กล่าวยกย่องว่าเป็นนักคิดที่ยิ่งใหญ่และเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เด่นที่สุดคนหนึ่งของพรรค เขาเป็นหนึ่งในนักปฏิวัติจำนวนน้อยคนที่ใช้นามจริงในการเคลื่อนไหวต่อสู้ทางการเมือง ในทศวรรษ ๑๙๒๐ บูซารินมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนโจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin)* ต่อต้านเลออน ตรอตสกี (Leon Trotsky)* และกลุ่มปฏิวัติของสตาลิน เมื่อสตาลินเริ่มนโยบายการกวาดล้างครั้งใหญ่ (Great Purges) ในต้นทศวรรษ ๑๙๓๐ บูซารินถูกจับด้วยข้อกล่าวหาเป็นจารชนและศัตรูของพรรค เขาถูกตัดสินประหารด้วยการยิงเป้าในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๘

บูซารินเกิดในครอบครัวชนชั้นกลางที่กรุงมอสโก เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๘๘ เขาเริ่มสนใจในกิจกรรมการเมืองตั้งแต่เรียนหนังสือในชั้นมัธยมปลาย เมื่อเกิดการปฏิวัติรัสเซีย ค.ศ. ๑๙๐๕ (Revolution of 1905)* บูซารินเป็นผู้นำขบวนการศึกษาที่สนับสนุนขบวนการปฏิวัติและในระหว่างที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยมอสโก เขาเข้าเป็นสมาชิกพรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตยแห่งรัสเซีย (Russian Social Democratic Labour Party)* สาขา มอสโก และทำงานเป็นนักจัดตั้งและนักปลุกระดมคนสำคัญของพรรคเป็นเวลากว่า ๕ ปี ใน ค.ศ. ๑๙๑๑ รัฐบาลจับกุมเขาด้วยข้อหาปลุกระดมทางการเมืองและตัดสินให้จำคุก ๒ ปี แต่ก่อนจะพ้นโทษ บูซารินหลบหนีไปเยอรมนีและมีโอกาสพบกับวลาดิมีร์ เลนิน ผู้นำพรรคบอลเชวิคเป็นครั้งแรกในปลาย ค.ศ. ๑๙๑๒ ที่เมืองคราคูว์ (Cracow) ในออสเตรีย-โปแลนด์ เลนินชักชวนให้เขาร่วมงานกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Pravda ของพรรคซึ่งในเวลาต่อมาเขาทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๒-๑๙๑๓ บูซารินอาศัยอยู่ที่เวียนนา แต่ในต้น ค.ศ. ๑๙๑๔ รัฐบาลออสเตรียจับกุมและเนรเทศเขาไปสวีเดนด้วยข้อกล่าวหาเป็นสายลับรัสเซีย ใน ค.ศ. ๑๙๑๕ บูซารินลักลอบเข้าสวีเดนด้วยหนังสือเดินทางปลอม แต่รัฐบาลจับได้และเนรเทศเขาไปนอร์เวย์และเดนมาร์กตามลำดับ ในกลาง ค.ศ. ๑๙๑๖ บูซารินลี้ภัยออกจากเดนมาร์กเดินทางไปนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ที่นิวยอร์กบูซารินทำงานเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันชื่อ Novy Mir ของ

Bukharin, Nikolai Ivanovich

ชุมชนชาวรัสเซียในสหรัฐอเมริกา ณ ที่นี้เขามีโอกาสพบและสนิทสนมกับเลออน ตรอตสกี นักปฏิวัติคนสำคัญของพรรคบอลเชวิค

หลังการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ในรัสเซีย บูซารินเดินทางกลับรัสเซียโดยใช้เส้นทางผ่านญี่ปุ่นและไซบีเรีย ในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคบอลเชวิคครั้งที่ ๖ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ เขาได้รับเลือกเป็นสมาชิกคณะกรรมการบริหารแห่งสภาโซเวียตมอสโกและคณะกรรมการกลางพรรคบอลเชวิคแห่งมอสโก รวมทั้งดำรงตำแหน่งเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Pravda ของพรรคบอลเชวิคตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๒๓ บูซารินได้ชื่อว่าเป็นผู้นำกลุ่มคอมมิวนิสต์ปีกซ้าย (Left Communists) ในพรรคบอลเชวิคที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของเลนินในการทำสนธิสัญญาเบรสต์-ลิตอฟสค์ (Treaty of Brest-Litovsk)* กับเยอรมนี เนื่องจากเขาเรียกร้องให้รัสเซียทำสงครามจนถึงที่สุดในเวลาต่อมาเขายอมรับว่ามีทัศนคติที่ผิดพลาด ใน ค.ศ. ๑๙๑๙ เขาได้รับเลือกเป็นประธานองค์การคอมมิวนิสต์สากลหรือโคมินเทิร์น (Comintern)* และดำรงตำแหน่งจนถึง ค.ศ. ๑๙๒๘

งานเขียนเล่มสำคัญของบูซารินคือ The A B C of Communism (ค.ศ. ๑๙๑๘) และ The Economy of the Transitional Period (ค.ศ. ๑๙๒๐) หนังสือ The A B C of Communism ใช้เป็นตำราเรียนเล่มแรกของพรรคในสถาบันการศึกษาทุกระดับและเป็นตัวอย่างหนังสือทฤษฎีของพรรคในระยะแรก ๆ ที่ประยุกต์หลักทฤษฎีลัทธิมากซ์ให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจได้ง่ายสำหรับประชาชนทุกระดับ ส่วน The Economy of Transitional Period เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทุนนิยมแห่งรัฐ (State Capitalism) และการยืนยันว่าเมื่อชนชั้นกรรมาชีพได้อำนาจและสถาปนาระบอบการปกครองแบบเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพอย่างมั่นคงแล้ว การปฏิวัติจะบรรลุผลสมบูรณ์และระบอบคอมมิวนิสต์จะค่อยพัฒนาไปจนบรรลุเป้าหมาย รัฐสังคมนิยมใหม่จะรับผิดชอบด้านการสร้างสรรค์ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมในทุกด้าน

เมื่อเลนินถึงแก่อสัญกรรมในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๒๔ บูซารินได้รับเลือกเป็นสมาชิกคณะกรรมการการเมือง

Bukharin, Nikolai Ivanovich

โนโปลิตบูโร (Politburo) หลังจากที่เขาเคยยื่นสมัครเข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๑๙ บุษารินสนับสนุนโจเซฟ สตาลินในการดำเนินนโยบายกวาดล้างตรอตสกีและฝ่ายตรงข้ามกับสตาลิน แต่ใน ค.ศ. ๑๙๒๘ บุษารินหันมาต่อต้านสตาลิน เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับนโยบายการรวมอำนาจของระบบการผลิตแบบนารวม (Collectivization) และการใช้กำลังและความรุนแรงบีบบังคับชาวนาของสตาลินจึงปลดเขาออกจากทุกตำแหน่งในพรรค อย่างไรก็ตาม ในต้นทศวรรษ ๑๙๓๐ บุษารินหันมาสนับสนุนสตาลินใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่กระนั้นเขาก็ไม่มีโอกาสดำรงตำแหน่งสำคัญใด ๆ ของพรรคอีก ใน ค.ศ. ๑๙๓๔ เขาเป็นบรรณาธิการนิตยสาร **Isvestia** ของพรรคและเป็นประธานร่างรัฐธรรมนูญสหภาพโซเวียตฉบับ ค.ศ. ๑๙๓๖

ใน ค.ศ. ๑๙๓๗ บุษารินถูกปลดออกจากตำแหน่งทุกตำแหน่งอีกครั้งหนึ่งและถูกขับออกจากการเป็นสมาชิกพรรคด้วยข้อกล่าวหาเป็นพวกตรอตสกีและศัตรูแห่งการปฏิวัติ ศาลทหารสูงสุดแห่งสหภาพโซเวียตพิจารณาคดีบุษารินร่วมกับสมาชิกบอลเชวิครุ่นบุกเบิกคนอื่น ๆ รวม ๒๐ คน ระหว่างวันที่ ๒-๑๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๘ และตัดสินโทษให้ประหารด้วยการยิงเป้าทั้งหมดบุษารินถูกยิงเป้าเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๘ ต่อมาอาร์เทอร์ โคสต์เลอร์ (Arthur Koestler) นักเขียนชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียง ได้นำเรื่องราวการพิจารณาคดีทางการเมืองของบุษาริน ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ มาดัดแปลงเขียนเป็นนวนิยายการเมืองที่มีชื่อเสียงเรื่อง **Darkness At Noon** ซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่ใน ค.ศ. ๑๙๔๐

หลังอสัญกรรมของสตาลินใน ค.ศ. ๑๙๕๓ บุตรชายของบุษารินและกลุ่มแกนนำของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศยุโรปตะวันออกได้ใช้เงื่อนไขของนโยบายการล้มล้างอิทธิพลสตาลิน (De-stalinization)* พยายามเคลื่อนไหวให้มีการฟื้นคืนคดีการเมืองของบุษารินขึ้นพิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่งแต่ประสบกับความล้มเหลว อย่างไรก็ตาม ใน ค.ศ. ๑๙๘๕ เมื่อมีฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev)* ผู้นำสหภาพโซเวียตเริ่มนโยบายเปิด-ปรับ (Glasnost-Perestroika) เพื่อปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตย บุษารินก็ได้รับการยกย่องชื่อเสียงทางการเมืองกลับคืนใน ค.ศ. ๑๙๘๘.

(สัชชัย สุวังบุตร)

Bulgaria, Republic of

Bulgaria, Republic of : สาธารณรัฐบัลแกเรีย

แผนที่ประเทศบัลแกเรีย

สาธารณรัฐบัลแกเรียเป็นประเทศขนาดเล็กในคาบสมุทรบอลข่านซึ่งเคยตกอยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* เป็นเวลาเกือบ ๕๐๐ ปี เมื่อเกิดสงครามรัสเซีย-ตุรกี (Russo-Turkish War) ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๗-๑๘๗๘ บัลแกเรียเห็นเป็นโอกาสก่อการเคลื่อนไหวเรียกร้องเอกราชอีกครั้งและใน ค.ศ. ๑๙๐๘ ก็ประกาศตนเป็นเอกราชอย่างสมบูรณ์ โดยมีเจ้าชายเฟอร์ดินานด์ (Ferdinand) แห่งราชวงศ์ซัคซ์-โคบูร์ก-โกทา (Saxe-Coburg-Gotha) เป็นประมุข ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และสงครามโลกครั้งที่ ๒ บัลแกเรียซึ่งต้องการขยายดินแดนได้เป็นพันธมิตรกับเยอรมนี แต่ความพ่ายแพ้ในสงครามโลกของเยอรมนีทำให้บัลแกเรียไม่ได้รับผลตอบแทนใด ๆ ยิ่งไปกว่านั้น ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จะสิ้นสุดลงบัลแกเรียยังถูกสหภาพโซเวียตเข้ายึดครองใน ค.ศ. ๑๙๔๔ ต่อมา ประเทศก็เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญเป็นระบอบสังคมนิยม โดยมีชื่อว่าสาธารณรัฐประชาชนบัลแกเรีย (People's Republic of Bulgaria) ในปลายทศวรรษ ๑๙๘๐ เมื่อกลุ่มประเทศยุโรป

Bulgaria, Republic of

ตะวันออกต่างก่อการเคลื่อนไหวล้มล้างอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์ภายในประเทศและแยกตัวเป็นอิสระจากสหภาพโซเวียต บัลแกเรียซึ่งเคลื่อนไหวทางการเมืองล่าช้ากว่าประเทศยุโรป ตะวันออกอื่น ๆ ก็เริ่มปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตย และใน ค.ศ. ๑๙๙๑ ได้เปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐบัลแกเรีย

บัลแกเรียตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปยุโรป ทิศเหนือติดกับโรมาเนียและแม่น้ำดานูบ ทิศใต้ติดกับกรีซและตุรกี ทิศตะวันตกติดกับเซอร์เบียและบางส่วนของมาซิโดเนีย (Macedonia) ทิศตะวันออกติดกับทะเลดำ มีเนื้อที่ ๑๑๐,๙๑๒ ตารางกิโลเมตร ซึ่งร้อยละ ๔๑ เป็นหุบเขาและที่ราบ ร้อยละ ๓๓ เป็นป่าและภูเขา ส่วนที่เหลือเป็นพื้นที่ไม่อุดมสมบูรณ์ ภูมิอากาศทางตอนเหนือเป็นแบบภาคพื้นทวีปและทางตอนใต้เป็นแบบเมดิเตอร์เรเนียนอากาศโดยทั่วไปจะร้อนและแห้งในฤดูร้อน ส่วนฤดูหนาวอากาศชื้นและหนาวเย็น บัลแกเรียมีประชากร ๗,๕๑๗,๙๗๓ คน (ค.ศ. ๒๐๐๔) เป็นชาวบัลแกเรียร้อยละ ๘๕ และชาวเติร์กร้อยละ ๘.๕ ที่เหลือเป็นชาวอาร์เมเนีย รัสเซีย มาซิโดเนีย และพวกยิปซี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายบัลแกเรียออร์ทอดอกซ์ (Bulgarian Orthodox) และร้อยละ ๑๐ นับถือศาสนาอิสลาม ภาษาราชการคือภาษาบัลแกเรียซึ่งเป็นภาษากลุ่มสลาฟใต้ กรุงโซเฟีย (Sofia) เป็นเมืองหลวงและเมืองใหญ่สุดของประเทศทั้งถือเป็นเมืองประวัติศาสตร์เพราะมีโบราณสถานเก่าแก่และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก เมืองสำคัญอื่น ๆ มี บัวร์การ์ (Burgar) และวารินา (Varna) ซึ่งเป็นเมืองท่าและเมืองท่องเที่ยวตากอากาศที่สำคัญ คานซานลุก (Kanzanluk) เป็นเมืองอุตสาหกรรมน้ำหอมที่ทำจากกุหลาบซึ่งมีชื่อเสียงของโลกและเป็นเมืองท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นแหล่งปลูกกุหลาบ นานาพันธุ์ และมีหุบเขาแห่งกุหลาบ (Valley of Roses) ที่มีชื่อเสียงของประเทศซึ่งทุกปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายนจะมีงานเทศกาลดอกกุหลาบที่รู้จักกันว่า Bulgarian Rose International Meeting of Journals เพราะนักข่าวกว่า ๓๐๐ ประเทศทั่วโลกจะมาชุมนุมเพื่อชมขบวนคานิวาลกุหลาบและประเพณีการเก็บกุหลาบแรกแย้มของบัลแกเรีย

ดินแดนบัลแกเรียในอดีตประกอบด้วย ๒ มณฑลใหญ่คือมณฑลเทรซ (Thrace) และมีเซีย (Moesia) และเป็น

Bulgaria, Republic of

ที่อยู่อาศัยของพวกเทรโก-อิลลิเรียน (Thraco-Illyrians) ซึ่งเป็นชาวพื้นเมืองที่แทบจะไม่มีที่รู้จักกันทั้ง ๒ มณฑลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิโรมันและพวกโรมันจะใช้เส้นทางที่ตัดแบ่งมณฑลทั้ง ๒ ส่วนเป็นเส้นทางค้าขายติดต่อกับดินแดนตะวันออกใกล้ซึ่งปัจจุบันมีการสร้างทางหลวงคร่อมเส้นทางเดิมเรียกว่าทางหลวงสายอี ๕ (E-V) เป็นทางหลวงใหญ่ที่เชื่อมติดต่อกันระหว่างกรุงโซเฟียกับกรุงเบลเกรดและกรุงอิสตันบูล ตลอดจนประเทศตะวันออกกลางอื่น ๆ ในราวคริสต์ศตวรรษที่ ๖ ชนเผ่าสลาฟอพยพเข้ามาในบัลแกเรียและอาจขับไล่ชาวพื้นเมืองดังกล่าวออกไปหรืออาจหลอมกลืนเข้ากับกลุ่มของตน ต่อมาในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๗ พวกบัลการ์ (Bulgars) เชื้อสายเติร์กจากเอเชียตอนกลางเข้ารุกรานบริเวณแม่น้ำดานูบตอนใต้และยึดครองบางส่วนของมณฑลมีเซียซึ่งขณะนั้นทั้งเทรซและมีเซียเป็นดินแดนภายใต้การปกครองของจักรวรรดิไบแซนไทน์ (Byzantine Empire) พวกบัลการ์ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าพลเมืองที่ตนปกครองได้รับเอาวัฒนธรรมประเพณีของพวกสลาฟและผสมกลืนกับพวกสลาฟจนกลายเป็นพวกสลาฟในเวลาต่อมา ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๘ บัลแกเรียโดยการนำของข่านครุม (Khan Krum) สามารถแยกตัวออกจากจักรวรรดิไบแซนไทน์และจัดตั้งอาณาจักรที่เข้มแข็งขึ้นในบริเวณคาบสมุทรบอลข่านและแม่น้ำดานูบตอนใต้ตลอดจนยอมรับคริสต์ศาสนานิกายกรีกออร์ทอดอกซ์เป็นศาสนาของอาณาจักรระหว่าง ค.ศ. ๘๙๓-๙๒๗ บัลแกเรียขยายอำนาจและอิทธิพลไปยังดินแดนใกล้เคียงจนจัดตั้งเป็นจักรวรรดิขึ้นได้ แต่ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในเกี่ยวกับการแย่งชิงราชบัลลังก์และการถูกรุกรานจากพวกแมกยาร์ (Magyar) หรือพวกฮังการีอย่างต่อเนื่องก็มีผลให้จักรวรรดิบัลแกเรียอ่อนแอลงจนตกอยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดิไบแซนไทน์อีกครั้งใน ค.ศ. ๑๐๑๘ ต่อมา เมื่อจักรวรรดิไบแซนไทน์เสื่อมอำนาจ บัลแกเรียก็เห็นเป็นโอกาสแยกตัวเป็นอิสระและจัดตั้งเป็นจักรวรรดิที่เข้มแข็งได้อีกครั้งหนึ่งระหว่าง ค.ศ. ๑๑๘๕-๑๓๓๐ แต่ใน ค.ศ. ๑๓๙๖ ก็ถูกพวกเติร์กรุกรานและเข้ายึดครองเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจักรวรรดิออตโตมันเป็นเวลาเกือบ ๕๐๐ ปี

Bulgaria, Republic of

ในช่วง ๕ ศตวรรษ (ค.ศ. ๑๓๙๖-๑๘๗๘) ของการตกอยู่ใต้อำนาจของจักรวรรดิออตโตมัน นักประวัติศาสตร์บัลแกเรียถือว่าเป็นยุคของการกดขี่ทาง ประชาชาติและยุคมืดทางด้านศิลปวิทยาการ ช่วงสมัย ดังกล่าวจึงมีชื่อเรียกที่รู้จักกันทั่วไปว่าสมัย “แอกของพวกเติร์ก” (Turkish yoke) ชาวบัลแกเรียที่ไม่ยอมนับถือศาสนา อิสลามจะถือเป็นพลเมืองชั้นสองที่มีหน้าที่ต้องรับใช้และ ตอบสนองความต้องการของนายชาวมุสลิม พวกเขาต้อง เสียภาษีอย่างหนักและมีชีวิตอยู่ใต้กฎระเบียบทางสังคมอัน เข้มงวดนอกจากนี้ ในทุก ๕ ปี เด็กและผู้ชายคริสต์ทุก ๑ ใน ๔ คนที่มีอายุระหว่าง ๑๐-๒๐ ปี จะถูกคัดเลือกให้เป็น ข้าราชการของรัฐ พวกเขาจะถูกบังคับให้เปลี่ยนศาสนาและ ถูกส่งไปศึกษาอบรมตามโรงเรียนพิเศษต่าง ๆ เพื่อให้ สามารถปฏิบัติงานเป็นนายทหารในกองทัพหรือทำงานใน ระบบราชการได้ ประเพณีปฏิบัติดังกล่าวสร้างความโกรธแค้นและเกลียดชังอย่างมากให้กับครอบครัวชาวคริสต์ที่ ต้องสูญเสียบุตรชายไป ในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ เมื่อจักรวรรดิออตโตมันเริ่มเสื่อมอำนาจและถูกประเทศ มหาอำนาจตะวันตกเข้ารุกรานทั้งเกิดภาวะเศรษฐกิจเสื่อมถอยและความวุ่นวายทางการเมืองภายใน พวกบัลแกเรีย ก็ได้รับผลกระทบอย่างมากเพราะถูกบังคับให้ทำงานหนัก มากขึ้นเพื่อผลิตอาหารและวัตถุดิบตอบสนองความต้องการของเมืองหลวงและกองทัพ ขณะเดียวกันหน่วย กองทัพของขุนนางท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ตั้งตนเป็นอิสระจากการ ปกครองของส่วนกลางก็ฉวยโอกาสในช่วงที่บ้านเมืองตก อยู่ในสภาวะวุ่นวายบุกปล้นสะดมทรัพย์สินและฆ่าฟันผู้คน ในดินแดนของบัลแกเรียจนพลเมืองลดจำนวนลงอย่างมาก และบ้านเมืองก็ได้รับความพินาศเสียหายอย่างหนัก

ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เมื่อเกิดสงคราม อิสราฟกรีก (Greek War of Independence)* ใน ค.ศ. ๑๘๓๐ ซึ่งนำไปสู่การแยกตัวเป็นอิสระของกรีซจากจักรวรรดิ ออตโตมัน ชัยชนะของกรีซในสงครามดังกล่าวมีส่วน กระตุ้นให้ปัญญาชนบัลแกเรียเริ่มก่อการเคลื่อนไหว ทางการเมืองและสังคมเพื่อปลุกจิตสำนึกของความรักชาติ ในหมู่ประชาชนเพื่อเตรียมการกู้เอกราช ผู้นำคนสำคัญคือ วาซิล เลฟสกี (Vasil Levsky) ซึ่งในเวลาต่อมาได้รับ ยกย่องเป็นวีรบุรุษของชาติ เลฟสกีเน้นการเคลื่อนไหวทาง

Bulgaria, Republic of

วัฒนธรรมโดยเฉพาะการรณรงค์ฟื้นฟูงานด้านศิลปวรรณคดี และประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดความรักและความภูมิใจในชาติ ขณะเดียวกันก็เคลื่อนไหวจัดตั้งองค์การทางการเมืองเพื่อ สร้างเอกภาพทางความคิดและการจะรวมพลังของกลุ่มรักชาติ ต่าง ๆ ขบวนการชาตินิยมบัลแกเรียจึงเริ่มมีบทบาททางการเมือง มากขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๗๕ เมื่อพวกสลาวในมณฑล บอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา (Bosnia-Herzegovina) ก่อกบฏ ต่อต้านจักรวรรดิออตโตมัน รัสเซียได้แสดงท่าทีจะสนับสนุน การก่อกบฏดังกล่าว ขบวนการชาตินิยมบัลแกเรียซึ่งคาดหวังว่าจะได้รับการช่วยเหลือจากประเทศมหาอำนาจด้วย จึงก่อกบฏต่อต้านจักรวรรดิออตโตมันใน ค.ศ. ๑๘๗๖ แต่กองทัพสุลต่านบุกปราบปรามอย่างทารุณและเด็ดขาด อาคารบ้านเรือน หมู่บ้านและศาสนสถานจำนวนมาก ถูกเผาผลาญทำลายอย่างย่อยยับ พลเมืองชายหญิงและ เด็กถูกเข่นฆ่าอย่างเหี้ยมโหดประมาณ ๑๒,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ คน ทั้งหน่วยจรรยาบัลแกเรียตามเขตป่าเขาก็ถูกปราบปราม อย่างทารุณด้วย ขบวนการสังหารอย่างทารุณดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นทั่วไปโดยเฉพาะในรัสเซียซึ่งพลเมือง มีความอาทรเห็นใจพวกสลาวด้วยกัน ในอังกฤษ วิลเลียม อีวาร์ด แกลดสโตน (William Ewart Gladstone)* ผู้นำคนสำคัญของพรรคฝ่ายค้านได้เขียนจุลสารเกี่ยวกับการ สังหารโหดชนกลุ่มน้อยในจักรวรรดิออตโตมัน เขาเรียกร้อง ให้รัสเซียบุกคาบสมุทรบอลข่านเพื่อช่วยเหลือพวกสลาว โดยไม่ใส่ใจต่อรัฐบาลอังกฤษโดยการนำของนายกรัฐมนตรี เบนจามิน ดิสเรลลี (Benjamin Disraeli)* แห่งพรรค ทอริหรือพรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party)* ซึ่งดำเนินนโยบายต่อต้านรัสเซียและสนับสนุนตุรกีอยู่

เมื่อรัสเซียบุกโจมตีตุรกีใน ค.ศ. ๑๘๗๗ ประเทศ มหาอำนาจอื่น ๆ ก็เริ่มเข้าแทรกแซงเพื่อป้องกันมิให้รัสเซีย ขยายอิทธิพลในคาบสมุทรบอลข่าน อังกฤษส่งกองทัพเรือ ไปยังช่องแคบบอสפורัส (Bosporus)* และดาร์ดาเนลล์ (Dardanelles)* เพื่อยับยั้งการรุกคืบหน้าของรัสเซีย สงครามระหว่างรัสเซียกับตุรกีจึงสิ้นสุดลงด้วยการลงนามใน สนธิสัญญาซานสตีฟาโน (Treaty of San Stefano)* เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๗๘ ในสนธิสัญญานี้ บัลแกเรียได้รับการจัดตั้งเป็นรัฐเอกราชที่มีอาณาเขต กว้างใหญ่ครอบคลุมตั้งแต่ทะเลเอเจียนจนถึงพื้นที่ส่วนใหญ่

Bulgaria, Republic of

ของมาซิโดเนีย ประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ ต่างต่อต้านสนธิสัญญาฉบับดังกล่าวเนื่องจากเห็นว่าเป็นภัยต่ออำนาจและความมั่นคงของประเทศอื่น ๆ ในยุโรป ทั้งเปิดโอกาสให้รัสเซียใช้บัลแกเรียซึ่งจะเป็นรัฐบริวารของตนเป็นช่องทางขยายอำนาจเข้าครอบครองคาบสมุทรบอลข่าน อังกฤษเรียกร้องให้มีการประชุมชาติมหาอำนาจในยุโรปเพื่อพิจารณาบทบาทสนธิสัญญาซานสตีฟาโน **เจ้าชายอ็อทโท ฟอน บิสมาร์ค (Otto von Bismarck)*** อัครมหาเสนาบดีเยอรมนีจึงโน้มน้าวรัสเซียให้เข้าร่วมการประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลิน (Congress of Berlin)* ซึ่งมีขึ้นระหว่างวันที่ ๑๓ มิถุนายน ถึงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๘ ต่อมารัสเซียกับตุรกีต่างยอมลงนามในสนธิสัญญาฉบับใหม่คือสนธิสัญญาเบอร์ลิน (Treaty of Berlin) เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๘ ตามสนธิสัญญาฉบับนี้ บัลแกเรียมีฐานะเป็นรัฐกึ่งเอกราชใต้การปกครองตุรกีและมีอาณาเขตลดน้อยลงโดยอีสเทิร์นรูมีเลีย (Eastern Rumelia) ซึ่งเป็นดินแดนตอนใต้ถูกแยกออกเป็นดินแดนอิสระและให้ข้าหลวงชาวคริสต์ปกครอง มาซิโดเนียกลับไปอยู่ใต้อำนาจของตุรกีตามเดิม นอกจากนี้ บัลแกเรียยังต้องสูญเสียมณฑลนอร์เทิร์นดอบรูจา (Northern Dobruja) ให้แก่โรมาเนียด้วย อย่างไรก็ตาม บัลแกเรียซึ่งถูกบังคับให้ยอมรับเงื่อนไขของสนธิสัญญาเบอร์ลินไม่พอใจอย่างมากต่อข้อตกลงใหม่ที่ประเทศมหาอำนาจกำหนดจึงยังคงกล่าวอ้างตลอดเวลาว่าเส้นเขตแดนที่ถูกต้องของตนคือเส้นเขตแดนที่เคยกำหนดไว้ในสนธิสัญญาซานสตีฟาโน

ใน ค.ศ. ๑๘๗๙ สภาแห่งบัลแกเรียเห็นชอบให้อัญเชิญอะเล็กซานเดอร์แห่งบัทเทนบูร์ก (Alexander of Battenburg) เจ้าชายเยอรมันซึ่งเป็นพระญาติของซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ (Alexander II)* แห่งรัสเซียเป็นประมุข อะเล็กซานเดอร์จึงทรงเป็นประมุขพระองค์แรกของรัฐบัลแกเรียใหม่ ใน ค.ศ. ๑๘๘๕ เมื่ออีสเทิร์นรูมีเลียก่อกบฏเพื่อรวมเข้ากับบัลแกเรีย อะเล็กซานเดอร์ทรงเป็นผู้นำของการเคลื่อนไหวครั้งนี้และพระองค์ทรงได้รับการยอมรับให้ดำรงตำแหน่งเป็นข้าหลวงแห่งอีสเทิร์นรูมีเลียด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในและการต่อต้านของรัสเซียได้นำไปสู่การก่อรัฐประหารของกองทัพในเวลาต่อมาซึ่งทำให้อะเล็กซานเดอร์ถูกบีบบังคับ

Bulgaria, Republic of

ให้สละราชย์ เจ้าชายเฟอร์ดินานด์แห่งราชวงศ์ซัคส์-โคบูร์ก-โกทาได้รับเลือกให้เป็นประมุขสืบแทน ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๙๐๘ เมื่อเกิดวิกฤตการณ์บอสเนีย (Bosnia Crisis) อันสืบเนื่องจากจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี ผนวกมณฑลบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา บัลแกเรียก็เห็นเป็นโอกาสประกาศตนเป็นเอกราชจากตุรกีเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๘ โดยมีพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ ๑ เป็นประมุข

เมื่อเกิดสงครามบอลข่าน (Balkan Wars)* ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๒ บัลแกเรียมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งกลุ่มพันธมิตรสันนิบาตบอลข่าน (Balkan League) ขึ้นเพื่อรวมกำลังทำสงครามจนมีชัยชนะต่อตุรกี แต่ปัญหาความขัดแย้งเรื่องการแบ่งสรรดินแดนที่ได้รับทำให้บัลแกเรียไม่พอใจ บัลแกเรียจึงก่อสงครามกับประเทศพันธมิตรสันนิบาตบอลข่านและกับโรมาเนียและตุรกีซึ่งนำไปสู่การเกิดสงครามบอลข่านครั้งที่ ๒ ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๑๓ ในสงครามครั้งนี้ บัลแกเรียพ่ายแพ้อย่างยับเยินและต้องยอมลงนามในสนธิสัญญาบูคาเรสต์ (Treaty of Bucharest)* ค.ศ. ๑๙๑๓ โดยสูญเสียดินแดนเกือบทั้งหมดในมาซิโดเนียและเทรซให้กับเซอร์เบียและกรีซทั้งต้องยกมณฑลเซเทิร์นดอบรูจา (Southern Dobruja) ให้แก่โรมาเนียด้วย เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ บัลแกเรียจึงเข้าร่วมเป็นพันธมิตรของฝ่ายมหาอำนาจกลาง (Central Powers)* เพื่อหวังจะได้ดินแดนที่สูญเสียไปตั้งแต่สงครามบอลข่านครั้งที่ ๒ กลับคืน แต่ความปราชัยของฝ่ายมหาอำนาจกลางทำให้บัลแกเรียถูกบังคับให้ลงนามในสนธิสัญญาเนอญี (Treaty of Neuilly)* เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๙ ทั้งถูกลดกำลังทหารและกำลังอาวุธตลอดจนต้องชำระค่าปฏิกรรมสงครามเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ พระเจ้าเฟอร์ดินานด์ที่ ๑ ยังต้องสละราชย์และพระราชโอรสได้ขึ้นครองบัลลังก์สืบแทนเป็นพระเจ้าบอริสที่ ๓ (Boris III) ซึ่งทรงอภิเษกสมรสกับราชธิดาของพระเจ้าวิกเตอร์ เอ็มมานูเอลที่ ๓ (Victor Emmanuel III)* แห่งอิตาลี และทรงปกครองบัลแกเรียจนถึง ค.ศ. ๑๙๔๓

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๘-๑๙๓๙ บัลแกเรียดำเนินนโยบายปฏิรูปการเมืองและสังคมให้เป็นประชาธิปไตยและ

Bulgaria, Republic of

ปรับความสัมพันธ์กับประเทศในคาบสมุทรบอลข่านแต่ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในอย่างรุนแรงระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์บัลแกเรียกับพรรคชาวนาบัลแกเรีย (Bulgarian Agrarian Party) ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลทำให้กลุ่มชนชั้นสูงกับกองทัพร่วมมือกันก่อรัฐประหารล้มล้างรัฐบาล แต่ต่อมาพระเจ้าบอริสที่ ๓ ก็ทรงก่อรัฐประหารอีกครั้งและทรงปกครองประเทศในระบอบเผด็จการ เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ บัลแกเรียเข้าร่วมสงครามกับเยอรมนี และในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๑ ได้ร่วมลงนามในกติกาสัญญาต่อต้านคอมินเทิร์น (Anti-Comintern Pact)* แม้พระเจ้าบอริสที่ ๓ จะทรงสนับสนุนเยอรมนีแต่พระองค์ก็ปฏิเสธที่จะทรงปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ผู้นำเยอรมนีในการดำเนินนโยบายกวาดล้างชาวยิวบัลแกเรีย ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ ฮิตเลอร์พยายามบีบบังคับให้บัลแกเรียประกาศสงครามกับสหภาพโซเวียตแต่พระเจ้าบอริสที่ ๓ ทรงแสดงท่าทีไม่เห็นด้วย เพราะบัลแกเรียต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับสหภาพโซเวียตไว้ทั้งถือว่าเป็นชนชาติสลาฟเช่นเดียวกับตน ต่อมาอีก ๓ วันหลังจากที่พระองค์เดินทางไปเจรจาหารือกับฮิตเลอร์ที่ปารีสซึ่งจะเดินทางออก พระองค์ก็สิ้นพระชนม์ลงอย่างมีเงื่อนไข พระเจ้าซิเมออนที่ ๒ (Simeon II) พระราชโอรสวัย ๖ ขันษาเสด็จขึ้นครองราชย์โดยมีผู้สำเร็จราชการและรัฐบาลที่สนับสนุนนาซีทำหน้าที่ปกครองประเทศ อย่างไรก็ตาม พรรคคอมมิวนิสต์และพรรคการเมืองอื่น ๆ ตลอดจนปัญญาชนผู้รักชาติก็ได้ร่วมกันจัดตั้งขบวนการต่อต้านนาซีซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าองค์การแนวร่วมเพื่อปิตุภูมิ (Fatherland Front) ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๔๒ ต่อมา สหภาพโซเวียตซึ่งต้องการขยายอิทธิพลเข้าไปในกรีซและตุรกี โดยเดินทัพผ่านบัลแกเรียประกาศสงครามกับบัลแกเรียในวันที่ ๕ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๔ องค์การแนวร่วมเพื่อปิตุภูมิจึงร่วมมือและประสานงานกับสหภาพโซเวียตอย่างใกล้ชิดในการต่อต้านนาซีเยอรมัน กองทัพแดงของโซเวียตซึ่งบุกเข้ายึดครองบัลแกเรียจึงสนับสนุนให้องค์การแนวร่วมเพื่อปิตุภูมิยึดอำนาจและจัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศในปลาย ค.ศ. ๑๙๔๔ ต่อมา ในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๔๖ รัฐบาลจัดให้มีการลงประชามติเพื่อให้ประชาชนตัดสินใจรูปแบบการปกครองประเทศ ประชาชนร้อยละ ๙๒ ไม่ต้องการระบอบกษัตริย์ พระเจ้าซิเมออนที่ ๒ จึงสละราช-

Bulgaria, Republic of

สมบัติและเสด็จลี้ภัยไปต่างประเทศ บัลแกเรียก็ประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสาธารณรัฐประชาชนบัลแกเรียเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๖ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๖

ผลการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ ปรากฏว่าองค์การแนวร่วมเพื่อปิตุภูมิได้รับเลือก ๓๖๔ ที่นั่งซึ่งในจำนวนดังกล่าวมีพรรคคอมมิวนิสต์รวมอยู่ด้วย ๒๗๗ ที่นั่ง ส่วนพรรคการเมืองอื่น ๆ ได้ ๑๐๑ ที่นั่ง พรรคคอมมิวนิสต์จึงได้อำนาจปกครองประเทศตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคมเป็นต้นมาโดยมีเกออร์กี ดิมิทروف (Georgi Dimitrov)* เลขาธิการองค์การคอมมิวนิสต์สากลหรือคอมินเทิร์น (Comintern)* และผู้นำคนสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นนายกรัฐมนตรีบริหารประเทศระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๖-๑๙๔๙ ต่อมา พรรคคอมมิวนิสต์ได้ดำเนินการกวาดล้างพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามจนเกือบหมด ยกเว้นพรรคสหภาพชาวนาแห่งชาติบัลแกเรีย (Bulgarian Agrarian National Union - BANU) ซึ่งเป็นพรรคพันธมิตรที่ร่วมกันก่อตั้งองค์การแนวร่วมเพื่อปิตุภูมิ นโยบายกวาดล้างดังกล่าวมีส่วนทำให้บัลแกเรียซึ่งเป็นประเทศที่มีปัญญาชนเป็นจำนวนมากอยู่แล้วยิ่งลดน้อยลงไปอีก สมาชิกพรรคส่วนใหญ่ในเวลาต่อมาโดยเฉลี่ยมักจะมีการศึกษาไม่สูงนักหากเปรียบเทียบกับสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม หลังอสังกรรมของ โจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin)* ผู้นำสหภาพโซเวียต ใน ค.ศ. ๑๙๕๓ บัลแกเรียซึ่งดำเนินนโยบายตามสหภาพโซเวียตอย่างเคร่งครัดก็ยกเลิกนโยบายจับกุมและกวาดล้างทั้งปรับแผนนโยบายทางการเมืองให้มีลักษณะยืดหยุ่นและผ่อนปรนมากขึ้น หลัง ค.ศ. ๑๙๕๖ เป็นต้นมา ประชาชนที่เคยถูกจับขังและต้องโทษหนักในค่ายกักกัน (Concentration Camps)* ก็เริ่มได้รับการกู้เกียรติให้กลับสู่สถานภาพเดิมทางสังคม

ในช่วงสิบปีแรกของการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ บัลแกเรียจัดรูปแบบการปกครองประเทศตามแบบสหภาพโซเวียตทุกประการ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๗ ซึ่งมีสาระสำคัญคล้ายคลึงกับรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๙๓๖ ของสหภาพโซเวียต รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวเรียกว่ารัฐธรรมนูญฉบับ

Bulgaria, Republic of

ดิ มิทรอฟ เนื่องจากเขามีบทบาทสำคัญในการร่างรัฐธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์กรสูงสุดในการปกครองประเทศและเป็นแกนนำทางสังคมและเศรษฐกิจ มีการจัดตั้งหน่วยตำรวจลับเพื่อคอยสอดส่องควบคุมประชาชนและเพื่อขจัดศัตรูของพรรค ตลอดจนมีการสร้างค่ายกักกันแรงงาน นอกจากนี้ มีการวางแผนเศรษฐกิจจากส่วนกลางและกำหนดใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจทุก ๕ ปี โดยเน้นความสมดุลของการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรมเพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างของรายได้ระหว่างเมืองกับชนบทและให้นำระบบนารวมมาใช้อย่างกว้างขวางในภาคเกษตรกรรม ความสำเร็จของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ได้สัดส่วนระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับเกษตรกรรม ทำให้บัลแกเรียไม่ต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเช่นประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ ทั้งมีเสถียรภาพที่มั่นคงทางการเมืองและสังคมด้วย พรรคคอมมิวนิสต์ยังจัดโครงการสวัสดิการทางสังคมด้านต่าง ๆ และสนับสนุนให้สตรีมีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจมากขึ้นด้วย

ใน ค.ศ. ๑๙๕๖ เมื่อนิกิตา ครุชชอฟ (Nikita Khrushchev)* ผู้นำสหภาพโซเวียตเริ่มนโยบายการล้มล้างอิทธิพลสตาลิน (De-stalinization)* และปรับนโยบายต่างประเทศกับกลุ่มรัฐบริวารโซเวียต (Soviet bloc) ด้วยการยอมรับแนวทางอันหลากหลายของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเศยุโรปตะวันออกในการสร้างและพัฒนาประเทศบนเส้นทางสังคมนิยม บัลแกเรียโดยการนำของโทดอร์ ชิฟคอฟ (Todor Zhivkov ปกครองระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๔-๑๙๘๙)* ก็ปรับนโยบายต่างประเทศให้มีลักษณะยืดหยุ่นมากขึ้นด้วยการสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศในคาบสมุทรบอลข่าน และกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นมากขึ้นกับประเทศสมาชิกในองค์การสนธิสัญญาออร์ซอ (Warsaw Treaty Organization - WTO)* และองค์การโคเมคอน (Comecon)* พรรคคอมมิวนิสต์ยังผ่อนปรนความเข้มงวดทางการเมืองและสังคมด้วยการยุบค่ายกักกันแรงงานและนโยบายการปราบปรามกวาดล้างอย่างรุนแรง ทั้งให้นิรโทษกรรมนักโทษการเมืองและเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารประเทศด้วย ขณะเดียวกันก็เน้นนโยบายด้านสวัสดิการสังคมมากขึ้นเป็นต้นว่าโครงการสร้างที่อยู่อาศัยเป็นระยะอย่างต่อเนื่องเพื่อ

Bulgaria, Republic of

ตอบสนองความต้องการของประชาชน การปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้พลเมืองทุกคนอ่านออกเขียนได้และกำหนดการศึกษาภาคบังคับสำหรับพลเมืองวัย ๖-๑๗ ปี การเพิ่มบริการด้านสุขภาพอนามัยและอื่น ๆ บรรยากาศเสรีที่ครอบคลุมทั่วประเทศตลอดระยะเวลา ๓๕ ปีของสมัยการปกครองของโทดอร์ ชิฟคอฟจึงมีส่วนทำให้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและสังคมไม่รุนแรงเหมือนประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ การเคลื่อนไหวทางการเมืองของปัญญาชนจึงเกือบจะหยุดนิ่ง ยกเว้นในช่วงทศวรรษ ๑๙๗๐ ที่ปัญญาชนก่อการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนกลุ่มกฎบัตร ๗๗ (Charter 77)* ซึ่งเป็นขบวนการสิทธิมนุษยชนในอดีตประเทศเชโกสโลวาเกีย (Czechoslovakia)* แต่รัฐบาลก็ปราบปรามได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สอดคล้องกับสหภาพโซเวียตและการมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหภาพโซเวียตทางการค้า ก็ทำให้สหภาพโซเวียตเชื่อมั่นและไว้วางใจบัลแกเรีย บัลแกเรียจึงไม่มีกองทหารโซเวียตประจำการอยู่ในประเทศเหมือนประเทศในยุโรปตะวันออกอื่น ๆ

ในกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ เมื่อประธานาธิบดีมีฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev)* ผู้นำสหภาพโซเวียตดำเนินนโยบายเปิด-ปรับ (Glasnost-Perestroika) เพื่อปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตยและผ่อนคลายการควบคุมประเทศยุโรปตะวันออก นโยบายดังกล่าวมีส่วนทำให้ประชาชนในประเทศยุโรปตะวันออกเห็นเป็นโอกาสก่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อล้มล้างอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์และแยกตัวออกจากสหภาพโซเวียต แม้บัลแกเรียในระยะแรก ๆ จะพยายามรักษาความสัมพันธ์อันดีกับสหภาพโซเวียตไว้ แต่กระแสการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั่วประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ ได้ส่งผลกระทบต่อการเมืองภายในประเทศจนทำให้กลุ่มคอมมิวนิสต์หัวอนุรักษ์ต้องหมดอำนาจลงในเวลาต่อมา การเคลื่อนไหวต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์บัลแกเรียซึ่งก่อตัวขึ้นที่กรุงโซเฟียในต้นฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. ๑๙๘๙ ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วไปทั่วประเทศ ขบวนการเหตุการณ์ต่อต้านที่สำคัญประการหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการดำเนินนโยบายบังคับให้เป็นบัลแกเรีย (Bulgarianization) ของพรรคคอมมิวนิสต์ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๘๔-๑๙๘๙ ซึ่งทำให้ชาวบัลแกเรียเชื้อสายตุรกีกว่า ๓๐๐,๐๐๐ คนถูกเนรเทศไปตุรกี

Bulgaria, Republic of

การใช้นโยบายดังกล่าวมีสาเหตุจากในกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ มีชาวตุรกีจำนวนมากอพยพเข้ามาเป็นแรงงานภายในประเทศ พรรคคอมมิวนิสต์จึงหวาดระแวงว่าแรงงานอพยพดังกล่าวจะมีส่วนทำให้พลเมืองเชื้อสายตุรกีที่เป็นชนกลุ่มน้อยถูกโน้มน้าวหรือหลอกลอนให้ยอมรับอำนาจและอิทธิพลของตุรกี รัฐบาลจึงบังคับให้พลเมืองเชื้อสายตุรกีเปลี่ยนบัตรประจำตัวและชื่อที่มีสำเนียงอิสลามให้เป็นภาษาบัลแกเรีย และห้ามประกอบกิจกรรมทางศาสนา มาตรการบังคับดังกล่าวทำให้พลเมืองเชื้อสายตุรกีก่อการเคลื่อนไหวประท้วงโดยได้รับการหนุนช่วยจากกลุ่มสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ และองค์การนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) รัฐบาลตอบโต้ด้วยการจับกุมขังและเนรเทศ และห้ามการจับกลุ่มชุมนุมในที่สาธารณะ นอกจากนี้ ความขัดแย้งภายในพรรคด้านนโยบายระหว่างกลุ่มปฏิรูปกับกลุ่มหัวอนุรักษ์ซึ่งนำไปสู่การปลดผู้นำคนสำคัญของกลุ่มปฏิรูปออกจากพรรคก็สร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นทั่วไป ขณะเดียวกันสถานะเศรษฐกิจที่เสื่อมถอยและกระแสการวิพากษ์โจมตีพรรคคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรงและต่อเนื่องก็ทำให้การชุมนุมต่อต้านของกลุ่มต่าง ๆ มีพลังและเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกขณะจนพรรคคอมมิวนิสต์ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ไว้ได้ อย่างไรก็ตาม ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๙ พรรคคอมมิวนิสต์ก็สามารถยุติการเคลื่อนไหวทางการเมืองลงได้เมื่อประกาศปลดโทดอร์ ชีฟคอฟซึ่งปกครองประเทศถึง ๓๕ ปีออกจากตำแหน่ง ผู้นำประเทศและขับไล่ออกจากพรรค ทั้งประกาศนโยบายปฏิรูปประเทศตามแนวทางประชาธิปไตยโดยยอมให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองและกำหนดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น ต่อมาชีฟคอฟถูกจับดำเนินคดีข้อหาทุจริตและฉ้อฉลระหว่างอยู่ในอำนาจ และในกลาง ค.ศ. ๑๙๙๒ แม้เขาจะถูกตัดสินจำคุก ๘ ปีแล้ว แต่ก็ยังคงถูกพิจารณาคดีอีกด้วยข้อหาใช้อำนาจในทางมิชอบด้วยการละเมิดสิทธิมนุษยชนและยั่วยุให้เกิดความเกลียดชังทางเชื้อชาติ

ใน ค.ศ. ๑๙๙๐ สภาแห่งชาติบัลแกเรียมีมติให้แก้ไขและยกเลิกมาตราในรัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๙๗๑ จำนวน ๒๑ มาตราที่ระบุนการกำกวมสิทธิและอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์ในฐานะเป็นองค์กรสูงสุดในการปกครองประเทศและเป็นแกนนำทางเศรษฐกิจและสังคม มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งประกาศใช้ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.

Bulgaria, Republic of

๑๙๙๑ สาเหตุสำคัญคือการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิเสรีภาพของพลเมือง เสรีภาพในการนับถือศาสนา และการกำหนดให้ประธานาธิบดีซึ่งดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน ๕ ปี และคุณสมบัติสำคัญของผู้จะดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคือต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี และมีภูมิลำเนาอยู่ในบัลแกเรียติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี การกำหนดคุณสมบัติบางประการดังกล่าวก็เพื่อป้องกันไม่ให้พระเจ้าซิมโออนที่ ๒ ที่ทรงลี้ภัยต่างประเทศมีโอกาสกลับมาปกครองประเทศอีก นอกจากนี้ มีการเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐบัลแกเรียและให้นำเพลงประจำชาติและธงชาติที่ใช้มาก่อน ค.ศ. ๑๙๔๗ กลับมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของประเทศอีกครั้งหนึ่ง

ระหว่างปลาย ค.ศ. ๑๙๘๙ ถึงกลาง ค.ศ. ๑๙๙๐ บัลแกเรียประสบกับปัญหายุ่งยากทางการเมืองอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่สืบเนื่องจากการถอนตัวของพรรคคอมมิวนิสต์ในการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันการเลือกตั้งทั่วไปที่กำหนดขึ้นในกลางเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๙๐ ก็ทำให้กลุ่มการเมืองต่าง ๆ เน้นความสนใจเฉพาะหน้าไปที่การเตรียมการเลือกตั้ง พรรคคอมมิวนิสต์ได้ปรับโครงสร้างการบริหารและเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคสังคมนิยมบัลแกเรีย (Bulgarian Socialist Party - BSP) ส่วนพรรคการเมืองอื่น ๆ นั้น พรรคที่โดดเด่นมากที่สุดคือ พรรคสหภาพแห่งพลังประชาธิปไตย (Union of Democratic Forces - UDF) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มฝ่ายค้านต่าง ๆ กว่า ๑๐ กลุ่มโดยมีพรรคสหภาพชาวนาบัลแกเรียในอดีตเป็นแกนนำ อย่างไรก็ตาม ผลการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกปรากฏว่าพรรคสังคมนิยมบัลแกเรียได้รับชัยชนะและเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้นบริหารประเทศ ชัยชนะดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นเพราะพรรคมีฐานเสียงที่แข็งแกร่งตามเขตชนบทและหัวเมือง ทั้งพรรคการเมืองอื่น ๆ ขาดประสบการณ์ทางการเมือง แต่ปัญหาความขัดแย้งในรัฐบาลผสมและวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่ยืดเยื้อซึ่งรัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ ทำให้พรรคสังคมนิยมบัลแกเรียต่อมาต้องลาออก พรรคสหภาพแห่งพลังประชาธิปไตยซึ่งเป็นพรรคที่มีเสียงข้างมากเป็นอันดับสองจึงได้จัดตั้งรัฐบาลที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์บริหารประเทศเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๖ โดยมีเชลยู เชเลฟ (Zhelyu Zhelev) ผู้นำพรรคเป็นประธานาธิบดี

Bülow, Bernhard Fürst von

ในกลาง ค.ศ. ๑๙๑๑ แม้อองค์การโคเมคอนและองค์การสนธิสัญญาออร์ซอจะถูกยุบเลิก แต่บัลแกเรียยังคงรักษาความสัมพันธ์อันใกล้ชิดทางการค้าและการทูตกับสหพันธรัฐรัสเซีย และกลุ่มอดีตประเทศยุโรปตะวันออกอื่น ๆ ขณะเดียวกันบัลแกเรียก็ปรับความสัมพันธ์ทางการทูตและร่วมมือกับประเทศยุโรปตะวันตกมากขึ้น โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ใน ค.ศ. ๑๙๙๒ บัลแกเรียเป็นสมาชิกสภาแห่งยุโรป (Council of Europe)* และภาคีสมาชิกของสหภาพยุโรปตะวันตก (Associate Partner of Western European Union - WEU) รวมทั้งสมาชิกกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund - IMF)* ตลอดจนธนาคารโลก นอกจากนี้ บัลแกเรียยังร่วมมือกับ ๖ ประเทศในเครือรัฐเอกราช (Commonwealth of Independent States - CIS)* และประเทศยุโรปอื่น ๆ รวม ๑๐ ประเทศลงนามกติกาสัญญาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเขตทะเลดำ (Black Sea Economic Co-operation Pact) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในส่วภูมิภาคและเพื่อเสริมการดำเนินงานทางเศรษฐกิจของประชาคมยุโรป (European Community - EC)* ต่อมาบัลแกเรียยังเข้าเป็นสมาชิกองค์การนาโตในฐานะภาคีเพื่อสันติภาพ (Nato-Partnership for Peace) ด้วย.

(สัญญา สว่างบุตร)

Bülow, Bernhard Fürst von (1849–1929) : เจ้าชายแบร์นฮาร์ด ฮาร์ต ฟอน บือโลว์ (พ.ศ. ๒๓๙๒–๒๔๗๒)

เจ้าชายแบร์นฮาร์ด ฟอน บือโลว์เป็นนักการทูตและอัครมหาเสนาบดีแห่งเยอรมนีระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๐-๑๙๐๙

Bülow, Bernhard Fürst von

เจ้าชายแบร์นฮาร์ด ฟอน บือโลว์

บือโลว์เกิดเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๔๙ ที่โคลน์ฟลอตท์เบค (Klein Flottbeck) เป็นบุตรของแบร์นฮาร์ด แอนสท์ ฟอน บือโลว์ (Bernhard Ernst von Bülow) เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศในช่วง ค.ศ. ๑๘๗๗-๑๘๗๙ บือโลว์ศึกษาวิชากฎหมายที่เมืองโลซาน (Lausanne) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ที่เบอร์ลินและไลพ์ซิก (Leipzig) ประเทศเยอรมนี และเข้ารับราชการในกระทรวงการต่างประเทศใน ค.ศ. ๑๘๗๔ เป็นเอกอัครราชทูตประจำกรุงโรม ใน ค.ศ. ๑๘๙๓ และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๙๗ จักรพรรดิวิลเลียมที่ ๒ (William II)* โปรดบือโลว์มากจึงทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีในวันที่ ๑๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๐ พระองค์ทรงหวังว่าบือโลว์จะเป็นอัครมหาเสนาบดีผู้สามารถเยี่ยงเจ้าชายอ็อทโท ฟอน บิสมาร์ค (Otto von Bismarck)* ฝ่ายประชาชนชาวเยอรมันก็คาดว่าบือโลว์จะดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบรุกเป็นผลสำเร็จ และคงจะสามารถป้องกันไม่ให้อัครมหาเสนาบดีวิลเลียมที่ ๒ ทรงเข้าแทรกแซงในกิจการต่างประเทศจนเกินขอบเขตอันจะเป็นผลเสียหายต่อเยอรมนี

Bülow, Bernhard Fürst von

แม้ว่าบ็อลโลว์จะเป็นนักการทูตที่คล่องแคล่ว แต่ก็ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและขาดความรอบรู้ทั้งด้านกิจการภายในและการต่างประเทศ จึงทำให้ฐานะด้านการเมืองของบ็อลโลว์อ่อนแอ และผู้นำประเทศอื่น ๆ ก็ขาดความเชื่อถือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศนั้น บ็อลโลว์ตกอยู่ใต้อิทธิพลของบารอน ฟรีดริช ฟอน โฮลชไตน์ (Baron Friedrich von Holstein) ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศผู้ทรงอิทธิพลและของจอมพลเรือ อัลเฟรด ฟอน เทียร์พิทซ์ (Alfred von Tirpitz)* เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ บ็อลโลว์จึงยึดนโยบายแสวงหาอาณานิคม และในระยะที่เขาเป็นเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศนั้น เยอรมนีก็ได้เข้าอ่าวเกี้ยวเงา (Kiaochow Bay) ในประเทศจีนและถือเป็นเขตอิทธิพล แล้วเข้าครอบครองหมู่เกาะแคโรไลน์ (Caroline Islands) และหมู่เกาะซามัว (Samoa Islands) ในมหาสมุทรแปซิฟิก บ็อลโลว์เป็นผู้หนึ่งที่สนับสนุนโครงการสร้าง**ทางรถไฟเบอร์ลิน-แบกแดด (Berlin-Baghdad Railway)*** เพื่อขยายอิทธิพลของเยอรมนีเข้าไปในตะวันออกกลาง และยังชักนำให้ประเทศมหาอำนาจยอมรับการผนวกบอสเนีย (Bosnia) กับเฮอร์เซโกวีนา (Herzegovina) ของออสเตรีย-ฮังการี ใน ค.ศ. ๑๙๐๘ การรับรองดังกล่าวนอกจากเป็นการสนับสนุนพันธมิตรของเยอรมนีแล้ว ยังเป็นการป้องกันการปิดล้อมเยอรมนีอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อความพยายามที่จะป้องกันการรวมตัวกันของอังกฤษ ฝรั่งเศสและรัสเซียเพื่อต่อต้านเยอรมนีไม่ประสบผลสำเร็จ ใน ค.ศ. ๑๘๙๘ บ็อลโลว์และโฮลชไตน์จึงพยายามเจรจาเพื่อสร้างระบบพันธมิตรกับอังกฤษ แต่อังกฤษซึ่งไม่พอใจที่เยอรมนีพยายามแข่งขันกำลังทางนาวีกับตน ก็พยายามแยกตัวห่างออกไป นอกจากนั้น การเจรจาสันติสัญญาบอร์เกอ (Treaty of Björkö)* เพื่อกระชับความสัมพันธ์กับรัสเซียใน ค.ศ. ๑๙๐๕ ก็ประสบความล้มเหลว และใน ค.ศ. ๑๙๐๗ รัสเซียก็เข้าร่วมในกลุ่มประเทศ**ความตกลงไตรภาคี (Triple Entente)*** การที่เยอรมนีต้องเผชิญหน้ากับฝรั่งเศสและอังกฤษในปัญหาโมร็อกโกในช่วง ค.ศ. ๑๙๐๕-๑๙๐๖ นั้น ทำให้การเมืองระหว่างประเทศตึงเครียดมากขึ้น

ในด้านการเมืองภายในประเทศนั้น บ็อลโลว์ได้รับการสนับสนุนจากพวกอนุรักษนิยม **พรรคเซนเตอร์**

Bülow, Bernhard Fürst von

(Centre Party)* และจากพวกเสรีนิยมในบางกรณี แม้ว่าบ็อลโลว์จะไม่ใช้มาตรการกดขี่พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democrat) แต่ก็ไม่ได้เปิดโอกาสให้พรรคนี้มีอำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม เขาก็ยังนำมาตรการเพื่อสวัสดิการทางสังคมมาใช้ บ็อลโลว์หลีกเลี่ยงปัญหาเร่งด่วนหลายเรื่อง เช่น การเลิกล้มกฎหมายเลือกตั้งแบบแบ่งชนชั้นของปรัสเซีย การลดฐานะของปรัสเซียที่โดดเด่นเหนือรัฐอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างรัฐ การแก้ไขปัญหาด้านการเงินของจักรวรรดิและการเก็บภาษีทางตรง บ็อลโลว์ตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมมือกับสภาผู้แทนราษฎรหรือ**สภาไรค์ชตาค (Reichstag)*** ซึ่งมีแนวโน้มไปทางเสรีนิยมมากขึ้น และนับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๐๕ บ็อลโลว์จึงสนับสนุนระบอบรัฐธรรมนูญแบบเสรีนิยมมากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างบ็อลโลว์กับจักรพรรดิวิลเฮ็ล์มที่ ๒ เสื่อมลงเนื่องจากพระองค์ทรงพยายามเข้าแทรกแซงในกิจการด้านต่างประเทศ และเหตุการณ์เลวลง เมื่อหนังสือพิมพ์ **The Daily Telegraph** ตีพิมพ์คำให้สัมภาษณ์ของจักรพรรดิวิลเฮ็ล์มที่ ๒ ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๘ ที่วิจารณ์กิจการด้านต่างประเทศของมหาอำนาจในยุโรป คำให้สัมภาษณ์นี้ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีกับอังกฤษและรัสเซีย และเป็นสาเหตุให้จักรพรรดิวิลเฮ็ล์มที่ ๒ ถูกวิจารณ์อย่างรุนแรงทั้งในและนอกประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เรียกร้องให้มีการวางมาตรการจำกัดบทบาททางการเมืองของพระองค์ อันที่จริง ก่อนที่จักรพรรดิวิลเฮ็ล์มที่ ๒ จะมีพระบรมราชานุญาตให้ตีพิมพ์คำให้สัมภาษณ์ดังกล่าว พระองค์ได้ส่งต้นฉบับไปให้บ็อลโลว์ตรวจก่อน แต่บ็อลโลว์ไม่ได้ตรวจทานให้รอบคอบ นอกจากนี้ เมื่อเกิดเรื่องอื้อฉาวขึ้นและมีการชักพอกอัครมหาเสนาบดีในสภาผู้แทนราษฎร บ็อลโลว์กลับไม่ยอมรับความผิดพลาดและฉวยโอกาสในขณะที่จักรพรรดิวิลเฮ็ล์มที่ ๒ ถูกบีบคั้นจากสถาบันการเมืองและมติมหาชนในขณะนั้น บีบบังคับให้ทรงทำสัญญาเรื่องการจำกัดบทบาทของพระองค์ทางด้านการเมืองและการปฏิบัติตามเงื่อนไขรัฐธรรมนูญ

เหตุการณ์นี้ทำให้จักรพรรดิวิลเฮ็ล์มที่ ๒ ทรงขัดเคืองพระทัยเป็นอย่างยิ่ง เพราะทรงเชื่อว่าบ็อลโลว์มีเจตนาร้ายต่อพระองค์ ดังนั้น เมื่อบ็อลโลว์ขัดแย้งกับสภา

Buonarotti, Philippe Michel

ผู้แทนราษฎรเรื่องข้อเสนองบประมาณในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๐๙ จักรพรรดิวิลเลียมที่ ๒ จึงทรงฉวยโอกาสปลดบ็อลโลว์ออกจากตำแหน่ง

ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ จนถึงกลาง ค.ศ. ๑๙๑๕ บ็อลโลว์ได้ดำรงตำแหน่งเป็นเอกอัครราชทูตเยอรมันประจำกรุงโรมอีกครั้งหนึ่ง และพยายามจะป้องกันไม่ให้อิตาลีเข้าร่วมกับฝ่ายพันธมิตรทำสงครามกับเยอรมนี แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ จักรพรรดิวิลเลียมที่ ๒ ไม่ทรงยินยอมแต่งตั้งบ็อลโลว์ให้เป็นอัครมหาเสนาบดีอีกแม้ว่าบรรดาข้าราชการสำนักพยายามจะบีบบังคับพระองค์ก็ตาม

หลังจากบ็อลโลว์ถึงแก่อนิจกรรมใน ค.ศ. ๑๙๒๙ ขณะอายุ ๘๐ ปีแล้ว ได้มีการตีพิมพ์บันทึกความทรงจำของเขา บันทึกดังกล่าวส่วนใหญ่ได้แสดงถึงความพยายามที่จะปิดความรับผิดชอบในเรื่องการเกิดสงครามและความพ่ายแพ้ของเยอรมนีในสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* แต่บันทึกนั้นก็สะท้อนให้เห็นความคิดและสติปัญญาของบ็อลโลว์ด้วย.

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Buonarotti, Philippe Michel (1761-1837) : นายฟิลิป มิเชล บูโอนารอตตี (พ.ศ. ๒๓๐๔-๒๓๘๐)

ฟิลิป มิเชล บูโอนารอตตีเป็นนักก่อการปฏิวัติ เขาเป็นชาวอิตาลีโดยกำเนิด แต่ต่อมาได้เปลี่ยนสัญชาติเป็นชาวฝรั่งเศส เป็นเพื่อนและสานุศิษย์คนสำคัญของฟรองซัว บาเบฟ (François Babeuf)* และเป็นตัวเชื่อมระหว่างนักปฏิวัติคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ กับนักปฏิวัติคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙

Burke, Edmund

หลังจากที่บูโอนารอตตีหนีรอดจากการถูกจับในข้อหาเข้าร่วมกับบาเบฟเพื่อเตรียมล้มล้างรัฐบาลของคณะกรรมการอำนาจการ (Directory)* ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๙๖ แล้วเขาได้ใช้ชีวิตเร่ร่อนนอกประเทศฝรั่งเศส ระหว่างนั้น เขาได้เข้าร่วมในสมาคมคาร์บอนารี (Carbonari)* ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการรวมชาติอิตาลี เขายังดำเนินกิจกรรมเผยแพร่หลักการความเสมอภาคโดยสมบูรณ์ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จากการปฏิวัติ ใน ค.ศ. ๑๘๒๘ เขาพิมพ์หนังสือเรื่อง *L'Histoire de la Conspiration de l' Egalite, dite "de Babeuf"* ซึ่งเป็นตำราสำหรับนักปฏิวัติหัวรุนแรง

ภายหลังการปฏิวัติเดือนกรกฎาคม (July Revolution 1830)* ซึ่งทำให้การปกครองของพระเจ้าชาร์ลที่ ๑๐ (Charles X) แห่งราชวงศ์บูร์บง (Bourbon) ล่มสลายลงและเริ่มรัชกาลของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป (Louis Philippe)* แห่งราชวงศ์ออร์เลออง (Orléans) แล้ว บูโอนารอตตีก็เดินทางกลับประเทศฝรั่งเศส ได้เป็นผู้นำของขบวนการสังคมนิยมและขบวนการชาโคแบง (Jacobins)* ที่ต่อต้านพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปเรื่อยมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๓๐ จนถึงเวลาที่เขาถึงแก่กรรมใน ค.ศ. ๑๘๓๗.

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Burke, Edmund (1729-1797) : นายเอดมันด์ เบิร์ก (พ.ศ. ๒๒๗๒-๒๓๕๐)

เอดมันด์ เบิร์กเป็นนักเขียน นักปรัชญา นักพูด และสมาชิกสภาสามัญ สังกัดพรรควิก (Whig) ของอังกฤษ ในช่วงครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ความสามารถในการพูดหรืออภิปรายในรัฐสภาทำให้รัฐบาลปฏิรูปนโยบายทางการเมืองและสังคม ทำให้เขามีชื่อเสียงโดดเด่น โดยเฉพาะนโยบายที่เขาเห็นว่าไม่เป็นธรรมต่อชาวอาณานิคมในทวีปอเมริกาเหนือ แต่งานเขียนชิ้นสำคัญของเขาซึ่ง

Burke, Edmund

ต่อต้านการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๗๘๙ (French Revolution 1789)* ซึ่งนักปฏิวัติฝรั่งเศสอ้างเหตุผลในการกระทำประการหนึ่งว่าเพื่อจรรโลงความเป็นธรรมในสังคมได้ทำให้คนทั่วไปมองว่าเบิร์กยังคงยึดติดกับโครงสร้างสังคมแบบเก่าที่มีเจ้าขุนมูลนายการเสนอให้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในสังคมของเบิร์กจึงเป็นเพียงการเริ่มต้นของกระแสอนุรักษ์นิยมสมัยใหม่แบบที่เบนจามิน ดิสเรลีย์ เอิร์ลที่ ๑ แห่งบีคอนส์ฟีลด์ (Benjamin Disraeli, 1st Earl of Beaconsfield ค.ศ. ๑๘๐๔-๑๘๘๑)* ได้สืบสานต่อในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙

เบิร์กถือกำเนิดในราววันที่ ๑๒ มกราคม ค.ศ. ๑๗๒๙ ที่นครดับลิน (Dublin) ไอร์แลนด์ บิดาเป็นทนายความชาวไอริชซึ่งนับถือศาสนาคริสต์นิกายอังกฤษ ส่วนมารดานับถือนิกายโรมันคาทอลิก เบิร์กได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีความเชื่อตามนิกายทางบิดาและนับถือนิกายอังกฤษมาโดยตลอด เขาเข้าเรียนที่โรงเรียนประจำของนิกายควอเกอร์ (Quaker) และที่ทรินิตีคอลเลจ (Trinity College) ที่นครดับลินใน ค.ศ. ๑๗๔๘ เมื่อจบแล้วก็เข้าไปใช้ชีวิตในกรุงลอนดอนเพื่อศึกษาต่อด้านกฎหมายใน ค.ศ. ๑๗๕๐ ที่สำนักกฎหมายมิดเดิลเทมเปิล (Middle Temple) แต่ไม่นานเขาก็ละทิ้งการเรียนเพื่อทุ่มเทเวลาให้แก่งานเขียนซึ่งเขาสนใจมากกว่า

ใน ค.ศ. ๑๗๕๙ เขาเริ่มจัดพิมพ์ **The Annual Register** ซึ่งเป็นจดหมายเหตุเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในสังคมในรอบปีที่ผ่านมา ใน ค.ศ. ๑๗๖๕ เบิร์กรับหน้าที่เป็นเลขานุการส่วนตัวของชาลส์วัตสัน เวนต์เวิร์ท มาร์ควิสที่ ๒ แห่งรอกกิงแฮม (Charles Watson Wentworth, 2nd Marquis of Rockingham ค.ศ. ๑๗๓๐-๑๗๘๒) นักการเมืองพรรควิกที่เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รอกกิงแฮมเป็นบุคคลที่แสดงมิตรภาพมั่นคงต่อเบิร์กโดยตลอดและมีส่วนช่วยเหลือเบิร์กด้านการเงินด้วย เบิร์กเป็นเลขานุการส่วนตัวให้รอกกิงแฮมจนกระทั่งรอกกิงแฮมเสียชีวิตใน ค.ศ. ๑๗๘๒

ใน ค.ศ. ๑๗๖๕ เบิร์กได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาสามัญเป็นครั้งแรกจากเขตเวินโดเวอร์ (Wendover) สุนทรพจน์ในสภาที่โด่งดังของเบิร์กในช่วงนี้เกี่ยวข้องกับดินแดน

Burke, Edmund

อาณานิคมอเมริกาซึ่งพรรควิกเคยโจมตีรัฐบาลทอรี่อย่างรุนแรง รัฐบาลของรอกกิงแฮมได้ยกเลิกพระราชบัญญัติแสตมป์ (Stamp Act) ที่กำลังบังคับใช้ในดินแดนอาณานิคม แต่ได้ออกกฎหมายอีกฉบับยืนยันว่าอังกฤษมีอำนาจอธิปไตยเหนืออาณานิคมทั้งปวงอยู่ อย่างไรก็ดี ความขัดแย้งในหมู่ข้าราชการสำนักทำให้รอกกิงแฮมต้องลาออกจากตำแหน่งผู้นำรัฐบาลในปีต่อมา แต่ยังคงเป็นผู้นำพรรควิกต่อต้านรัฐบาลของพระเจ้าจอร์จที่ ๓ (George III ค.ศ. ๑๗๖๐-๑๘๒๐)* ซึ่งมีเฟรเดอริก นอร์ท ลอร์ด นอร์ทที่ ๔ และเอิร์ลที่ ๒ แห่งกิลด์ฟอร์ด (Frederick North, 8th Lord North and 2nd Earl of Guildford ค.ศ. ๑๗๓๒-๑๗๙๒) เป็นนายกรัฐมนตรีที่คอยขานรับการชี้แนะของพระองค์ รอกกิงแฮมมี ชาลส์ เจมส์ ฟอกซ์ (Charles James Fox) และเบิร์กเป็นกระบอกเสียงสำคัญของพรรควิกในการกล่าวโจมตี

ใน ค.ศ. ๑๗๖๘ เบิร์กมีฐานะดีขึ้นมากจนสามารถซื้ออสังหาริมทรัพย์กว้างใหญ่ที่บีคอนส์ฟีลด์ (Beaconsfield) จากตระกูลเกรกอรี (Gregory) เพื่อเป็นที่พำนักอันภูมิฐานแห่งใหม่ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๗๗๔ เขาได้เปลี่ยนไปเป็นผู้แทนราษฎรจากเขตบริสตอล (Bristol) ตามคำเรียกร้องของพลเมือง ที่นั่นซึ่งคงจะเห็นด้วยกับการที่เบิร์กต้องการให้อังกฤษประนีประนอมกับชาวอาณานิคมอเมริกาซึ่งกำลังเคลื่อนไหวประท้วงรัฐบาลอังกฤษอยู่ เพราะชาวอาณานิคมไม่มีตัวแทนในรัฐสภาอังกฤษแต่ถูกอังกฤษออกกฎหมายเรียกเก็บภาษีบังคับใช้ สุนทรพจน์ที่สำคัญได้แก่ On American Taxation ใน ค.ศ. ๑๗๗๔ และ On Conciliation with the Colonies ใน ค.ศ. ๑๗๗๕ อย่างไรก็ดี ใน ค.ศ. ๑๗๘๐ ชาวเมืองบริสตอลก็ถอนการสนับสนุนเบิร์กเพราะไม่พอใจที่เบิร์กแสดงตนว่าต้องการให้อังกฤษปล่อยให้อิอร์แลนด์ใช้ระบบการค้าเสรี และให้เพิกถอนข้อจำกัดทางการเมืองต่าง ๆ ที่ใช้บังคับกับชาวไอริชคาทอลิก

เบิร์กกลับเข้าสู่สภามาอีกครั่งในปีถัดมาในฐานะผู้แทนราษฎรจากเขตมอลตัน (Malton) มณฑลยอร์กเชียร์ ซึ่งเป็นถิ่นของรอกกิงแฮม ที่ดำรงตำแหน่งเป็นเอิร์ลแห่งมอลตันด้วยกรรมอันแผ่รื้อนของเบิร์กที่กล่าวโจมตีการดำเนินการของรัฐบาลลอร์ดนอร์ทเกี่ยวกับการทำสงครามกับอาณานิคมอเมริกาโดยเฉพาะการใช้ชาวอินเดียนพื้นเมืองสู้รบกับชาวอาณานิคมเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่ง

Burke, Edmund

กอดันรัฐบาลจนลอร์ดนอร์ทต้องลาออกในที่สุด หลังจากนั้น
พรรควิกได้เข้าบริหารประเทศแทนใน ค.ศ. ๑๗๘๒ โดย
รอกกิงแฮมกลับมาจัดตั้งรัฐบาล แต่ ๔ เดือนต่อมาเขาก็
ถึงแก่อนิจกรรม ลอร์ดนอร์ทและฟอกซ์จึงได้ร่วมมือกัน
จัดตั้งรัฐบาล โดยที่พระเจ้าจอร์จที่ ๓ ทรงขุ่นเคืองพระทัย
ที่ลอร์ดนอร์ทหันกลับไปร่วมมือกับพรรควิกครั้งนี้ เบิร์กได้
รับแต่งตั้งเป็นองคมนตรีและปลัดบัญชีกลาโหม (paymaster
to the British forces) ในช่วงนี้เองที่เบิร์กเริ่มเฟื่องฟู
ดำเนินงานของบริษัทอีสต์อินเดีย (East India) จนกระทั่ง
ในที่สุดมีการตั้งข้อหาและไต่สวนความผิดฐานฉ้อราษฎร์
บังหลวงกับวอร์เรน เฮสติงส์ (Warren Hastings) ข้าหลวง
ใหญ่แห่งกษัตริย์ประจำเบงกอลซึ่งทำงานกับบริษัทนี้เป็นการ
ร่วมลงทุนระหว่างรัฐบาลอังกฤษกับเอกชน รัฐสภา
พิจารณาคดีของเฮสติงส์เป็นระยะเวลานานเกือบ ๘ ปีใน
ศาลแห่งสภาขุนนาง (House of Lords) โดยเริ่มการไต่สวน
เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๗๘๘ สิ้นสุดวันที่ ๒๓
เมษายน ค.ศ. ๑๗๙๕ รวมทั้งสิ้น ๑๔๕ นัด สภาสามัญ
ส่งเบิร์ก ฟอกซ์ และริชาร์ด เชริตัน [Richard Sheridan
ต่อมาเป็นลอร์ดมินโต (Minto)] เป็นผู้แทนในการไต่สวน
คดีนี้ เบิร์กได้ติดตามเรื่องของเฮสติงส์มาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๘๑
เพราะมีรายงานของคณะกรรมการชุดหนึ่งเกี่ยวกับ
พฤติกรรมของเฮสติงส์ในอินเดียปรากฏออกมา การกล่าว
เปิดการไต่สวนคดีครั้งนี้ของเบิร์กได้รับยกย่องว่าเป็น
การแสดงศิลปะการพูดที่เยี่ยมยอดที่สุดครั้งหนึ่งในอังกฤษ
แม้เฮสติงส์ได้รับการตัดสินให้พ้นข้อกล่าวหาว่าทำผิด
แต่เงินทองที่เขาขนกลับมาจากอินเดียก็หมดไปกับการใช้
จ่ายกับคดีที่ยืดเยื้อเป็นเวลาหลายปี การกล่าวประณาม
การคอร์รัปชัน และการเรียกร้องให้รัฐบาลระมัดระวังใน
การแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มากขึ้น ตลอดจน
การที่เบิร์กสนับสนุนวิลเลียม วิลเบอร์ฟอร์ซ (William
Wilberforce) ซึ่งเป็นนักเทววิทยาที่เรียกร้องให้รัฐบาลยุติ
การค้าทาสผิวดำเพื่อเป็น แรงงานในอาณานิคมโพ้นทะเล
ทำให้เบิร์กมีชื่อเสียงว่าเป็นนักปฏิรูปของกลุ่มวิก

แต่เมื่อเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๗๘๙ ขึ้น
การแสดงออกของเบิร์กได้ทำให้ผู้คนประหลาดใจเป็นอันมาก
เพราะเขาเห็นว่าประชาชนควรยึดมั่นในจารีตที่ยาวนาน

Burke, Edmund

ความมีระเบียบเรียบร้อยและการเคารพในผู้ปกครอง
โดยเบิร์กเขียนงานหลายเล่มเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้ที่สั่น
สะเทือนโลกตะวันตกที่กำลังก้าวล่วงจากระบอบเก่า ใน ค.ศ.
๑๗๙๐ หนังสือ **Reflections on the Revolution in
France** ของเบิร์กได้จัดพิมพ์ขึ้น (ชื่อเดิมของหนังสือที่รู้จัก
กันดีเล่มนี้ คือ **Reflections on the Revolution
in France, and on the Proceedings in Certain
Societies in London Relative to that Event**) เบิร์ก
กล่าวถึงสาเหตุของการปฏิวัติว่าเป็นการคบคิดวางแผน
ระหว่างกลุ่มธุรกิจการเงินกับกลุ่มนักปรัชญาการเมือง
ซึ่งต้องการทำลายศาสนาคริสต์ แม้ว่าทัศนะของเขาจะไม่
เป็นที่ยอมรับแต่การคาดการณ์ของเขาเกี่ยวกับเหตุการณ์
ปฏิวัติลำดับต่อ ๆ มากลับถูกต้องอย่างน่าอัศจรรย์สำหรับ
คนทั่วไป เขาพยากรณ์ว่า กลุ่มคนรวยใหม่ (nouveau riches)
ที่ได้ทรัพย์มาจากการยึดครองทรัพย์สินของกลุ่มอำนาจเก่า
จะปกครองฝรั่งเศส พันธบัตรที่นักปฏิวัติพิมพ์ขึ้นใช้จะ
ทำให้การเงินของฝรั่งเศสปั่นป่วนยิ่งขึ้น ความน่าสะพรึง
กลัวจะเกิดขึ้นเพราะบ้านเมืองไร้ข้อแม้ เหตุการณ์โกลาหลนี้
จะยุติได้ก็ต่อเมื่อมีนายพลคนหนึ่งที่มีความสามารถใน
การบังคับบัญชาดีดุจดั่งจิตใจผู้คนไปรวมเป็นศูนย์แห่งความ
จงรักภักดีแห่งใหม่ งานเขียนชิ้นนี้แปลเป็นภาษาฝรั่งเศส
เยอรมัน และอิตาลีทันที และกลายเป็นหนังสือขายดีที่สุด
เล่มหนึ่ง ชื่อของเบิร์กกลายเป็นตัวแทนของการต่อต้านการ
ปฏิวัติและของพลังอนุรักษนิยม ซึ่งต่อมา ขยายความ
ครอบคลุมไปถึงฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการปฏิรูปประบรัฐสภา
ของอังกฤษซึ่งทำให้เบิร์กขัดแย้งกับสมาชิกพรรควิกบางคน
โดยเฉพาะฟอกซ์ซึ่งเป็นเพื่อนกันมานาน และทำให้เกิดการ
แตกแยกในพรรควิกขึ้น เมื่อการต่อต้านการปฏิวัติฝรั่งเศส
ของเบิร์กเพิ่มขึ้นทวีคูณ และขึ้นถึงขีดสุด เมื่อพระเจ้าหลุยส์
ที่ ๑๖ ทรงถูกประหารชีวิตด้วยกิโยตินแล้วเขาก็ได้จัดพิมพ์
Letters on a Regicide Peace ออกมาจำนวน ๔ ฉบับ
ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๙๕-๑๗๙๗

อย่างไรก็ดี เบิร์กยุติบทบาทในรัฐสภาตั้งแต่ ค.ศ.
๑๗๙๔ และถอนตัวจากแวดวงการเมืองในปีต่อมา โดยได้
รับเงินเลี้ยงชีพจำนวนหนึ่งจากรัฐบาล มีผู้กล่าวว่า การสืบ

Burschenschaft

เชื้อสายไอริชทำให้เบิร์กมีความยึดมั่นในสถาบันกษัตริย์ และโครงสร้างสังคมที่ถดถอยกันตามสถานะต่าง ๆ มากกว่า เพื่อนพ้องชาวอังกฤษที่มีแนวคิดเสรีนิยม แม้เบิร์กจะเรียกหาความยุติธรรมในสังคมแต่เขาก็เกลียดชังการใช้วิธีการรุนแรงที่จะทำให้การปฏิรูปสังคมนั้น ๆ เป็นไปได้

เอเดมันด์ เบิร์ก ถึงแก่กรรมที่บีคอนส์ฟีลด์เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๙๗ ขณะอายุ ๖๙ ปี ศพของเขาฝังที่โบสถ์เล็ก ๆ แห่งหนึ่งของเมืองนี้ อย่างไรก็ตาม งานเขียนของเบิร์กคงมีอิทธิพลต่อมาอีกเป็นเวลานาน โดยเฉพาะต่อ **เจ้าชายเคลเมนส์ ฟอน เมทเทอร์นิช (Klemens von Metternich ค.ศ. ๑๗๗๓-๑๘๕๙)*** อัครมหาเสนาบดีแห่งจักรวรรดิออสเตรีย ซึ่งเป็นผู้นำสำคัญของพลังปฏิวัติอนุรักษนิยมที่ต่อต้านการแพร่กระจายความคิดของการปฏิวัติฝรั่งเศสในยุโรปในครั้งแรกของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙.

(ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

Burschenschaft : บัวร์เชนชาฟท์

บัวร์เชนชาฟท์คือองค์กรนักศึกษาเยอรมันในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่แสดงออกซึ่งความรู้สึกชาตินิยมหลังสมัยนโปเลียน องค์กรนี้เริ่มตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๑๕ โดยกลุ่มนักศึกษา ๑๑ คนในมหาวิทยาลัยแห่งเมืองเยนา (Jena) พวกเขาเคยร่วมต่อต้านการขยายอำนาจของจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* มาแล้ว การยึดครองรัฐปรัสเซียในสมัยจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ เป็นเหตุให้ชาวเยอรมันส่วนใหญ่เกิดความรู้สึกชาตินิยมและเกิดความคิดที่จะรวมชาติตั้งขึ้นเมื่อในการประชุมใหญ่แห่งเวียนนา (Congress of Vienna)* ไม่ได้พิจารณาการสถาปนาจักรวรรดิเยอรมัน นักศึกษาเหล่านี้จึงผิิดหวัง และด้วยความรักชาติ พวกเขาจึงจัดตั้งสมาคมขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรวมชาติเยอรมัน และใช้คำขวัญว่า "อิสรภาพ เกียรติยศ และปิตุภูมิ" องค์กรในลักษณะเดียวกันนี้ก็ได้

Burschenschaft

ถือกำเนิดขึ้นในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อีก ๑๕ มหาวิทยาลัย ภายในเวลา ๒ ปี

ความสำคัญขององค์กรบัวร์เชนชาฟท์ปรากฏขึ้นเมื่อนักศึกษาจัดสภากิจการทางการเมืองในงานของเมืองวาร์ทบูร์ก (Wartburg) เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๑๗ อีก ๑ ปีต่อมาที่ตั้งองค์กรชาตินิยมขึ้น ระหว่างนั้นนักศึกษา และนักการเมืองหัวรุนแรงที่มหาวิทยาลัยจีสเซน (Giessen) ก็แสดงการเคลื่อนไหว ในทำนองเดียวกัน สมาชิกที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในกลุ่มเหล่านี้ คือ คาร์ล ซานด์ (Karl Sand) ได้ลอบสังหารนักแสดงชื่อออกุสต์ ฟอน คอตเซบู (August von Kotzebue) อาจารย์ชาวรัสเซียเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๑๙ หลังจากนั้น ยังได้พยายามลอบสังหารเสนาบดีแห่งนัสเซา (Nassau) อีกด้วย

เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลปรัสเซียหัวเกรงว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองซึ่งจะมีผลกระทบต่อข้อตกลงของประเทศมหาอำนาจอนุรักษนิยมที่รวมอยู่ในกลุ่มสนธิสัญญาพันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Alliance)* **เจ้าชายเคลเมนส์ ฟอน เมทเทอร์นิช (Klemens von Metternich)*** ผู้เป็นอัครมหาเสนาบดีออสเตรียจึงพยายามโน้มน้าวให้พระเจ้าเฟรเดอริก วิลเลียมที่ ๔ (Frederick William IV) แห่งปรัสเซีย ทรงเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการขึ้น เพื่อควบคุมและปราบปรามลัทธิเสรีนิยม อันนำไปสู่**กฤษฎีกาคาร์ลสบาด (Carlsbad Decrees)*** ใน ค.ศ. ๑๘๑๙

เจ้าชายเมทเทอร์นิชได้หารือกับเสนาบดีของรัฐเยอรมันต่าง ๆ ในที่ประชุมที่เมืองคาร์ลสบาด เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๑๙ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากออสเตรีย และรัฐเหล่านี้คือ ปรัสเซีย แซกโซนี (Saxony) บาวาเรีย (Bavaria) วิเทนแบร์ก (Wittenberg) บาเดิน (Baden) แฮโนเวอร์ (Hanover) นัสเซา และเมคเลนบูร์ก (Mecklenburg) ที่ประชุมมีมติให้ล้มเลิกบัวร์เชนชาฟท์และองค์กรลับอื่น ๆ ให้วางระเบียบบรรทัดฐานสิ่งพิมพ์ ตั้งกรรมการของรัฐไปดูแลควบคุมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และตั้งกรรมการกลางสอบสวนชั้นชุดหนึ่งที่รัฐไมนซ์ (Mainz) เพื่อสอบสวนกิจกรรมเกี่ยวกับการปฏิวัติต่าง ๆ สภานิติบัญญัติ (Diet) เห็นชอบและประกาศ

Butler, Richard Austen

ใช้มาตรการนี้เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ค.ศ. ๑๙๑๙ กฎหมาย
คาร์ลสบาดจึงกลายเป็นมาตรการควบคุมและตรวจสอบ
กิจกรรมต่าง ๆ อย่างเข้มงวด เป็นเหตุให้บูร์เซนาชฟท์ต้อง
สลายตัว

อย่างไรก็ดี องค์การนี้ก็ยังคงดำเนินการแบบ
องค์การลับต่อไป และปรากฏบทบาทใหม่อีกครั้งหนึ่ง
ในการปฏิวัติใน ค.ศ. ๑๙๔๘ และหลังจากรวมจักรวรรดิ
เยอรมันใน ค.ศ. ๑๙๗๑ แล้ว องค์การนี้ช่วยกระตุ้นให้เกิด
ความรู้สึกชาตินิยม และสมาชิกส่วนใหญ่คือผู้ที่ต่อต้าน
พวกยิว ครั้นถึงสมัยอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)*
ได้มีการยุบองค์การนี้และองค์การอื่น ๆ อีก ต่อมา ภาย
หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ บูร์เซนาชฟท์ก็ปรากฏตัวขึ้นใหม่
และตั้งเป็นองค์การทางการเมืองที่เมืองมาร์บูร์ก (Marburg)
เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๕๐ และกลับมามีบทบาท
ในมหาวิทยาลัยในทศวรรษ ๑๙๗๐ เพื่อแสวงหาความเป็น
เอกภาพให้แก่เยอรมนี อนึ่ง องค์การในลักษณะนี้ได้เกิดขึ้น
ในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรวมชาติ
ของตน.

(เพชร สุมิตร)

Butler, Richard Austen, Baron Butler of Saffron Walden (1902–1982) : ริชาร์ด ออสเทน บัตเลอร์, บารอนบัตเลอร์ แห่งแซฟฟรอนวอลเดน (พ.ศ. ๒๔๔๕– ๒๕๒๕)

ริชาร์ด ออสเทน บัตเลอร์เป็นนักการเมืองอังกฤษ
สังกัดพรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party)*
เขาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ ระหว่าง ค.ศ.
๑๙๔๑-๑๙๖๔ แต่เป็นบุคคลที่พลาดการได้รับแต่งตั้งเป็น
นายกรัฐมนตรีถึง ๒ ครั้ง ทั้ง ๆ ที่หลายคนคาดคะเนว่าชื่อ

Butler, Richard Austen

ของเขาจะได้รับการกราบบังคมทูลเสนอต่อสมเด็จพระ
พระราชินีนาถเอลิซาเบทที่ ๒ (Elizabeth II* ค.ศ.
๑๙๕๒-) ผลงานโดดเด่นที่ทำให้ชาวอังกฤษกล่าวขวัญ
ถึงเขาตลอดมาคือการผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติ
การศึกษา ค.ศ. ๑๙๔๔ (Education Act of 1944) ซึ่งทำให้
รัฐรับภาระในการจัดการศึกษาภาคบังคับระดับมัธยมให้แก่
เยาวชนอังกฤษนับเป็นการเปิดโอกาสให้ครอบครัวที่มี
ฐานะทางเศรษฐกิจไม่อำนวยสามารถส่งบุตรเข้าเรียนได้
พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเรียกกันทั่วไปว่าพระราชบัญญัติ
ของบัตเลอร์ (Butler's Act)

บัตเลอร์เกิดที่เมืองแอตตอกเซไร (Attock Serai)
ในอินเดีย (ปัจจุบันอยู่ในประเทศปากีสถาน) เมื่อวันที่ ๙
ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๐๒ เป็นบุตรข้าราชการอังกฤษคน
สำคัญที่ไปประจำการที่อินเดียซึ่งเป็นอาณานิคมของ
อังกฤษในขณะนั้น บัตเลอร์เข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์
ใน ค.ศ. ๑๙๒๑ และได้เป็นประธานสโมสรนักศึกษาใน
ค.ศ. ๑๙๒๔ เมื่อจบการศึกษาใน ค.ศ. ๑๙๒๕ เขาทำ
หน้าที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสและเป็นสมาชิกแห่ง
วิทยาลัยคอร์ปัสคริสตี (Corpus Christi) จนกระทั่ง ค.ศ.
๑๙๒๙ ก็ได้รับเลือกเข้าสภาสามัญในฐานะสมาชิกพรรค
อนุรักษนิยมจากเขตแซฟฟรอนวอลเดน (Saffron Walden)
มณฑลเอสเซกซ์ (Essex) บัตเลอร์เป็นผู้แทนจากเขตนี้
ตลอดชีวิตการเมืองของเขา

ตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๓๐ บัตเลอร์เริ่มสั่งสม
ประสบการณ์ในการทำงานในกระทรวงหลายแห่ง ได้แก่
กระทรวงกิจการอินเดีย กระทรวงแรงงาน และกระทรวง
การต่างประเทศ ซึ่งการทำงาน ณ ที่หลังนี้เขาได้รับคำตำหนิ
ที่ร่วมสนับสนุนการทำกติกาสัญญามิวนิก ค.ศ. ๑๙๓๘
(Munich Pact of 1938) ของเนวิลล์ แชมเบอร์เลน
(Neville Chamberlain)* นายกรัฐมนตรีอังกฤษระหว่าง
ค.ศ. ๑๙๓๗-๑๙๔๐ ตามนโยบายเอาใจอักษะประเทศ
(Appeasement Policy)* โดยชักชวนฝรั่งเศสและอิตาลี
ร่วมกันรับข้อเรียกร้องของอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf
Hitler)* ผู้นำเยอรมนี เพราะหวังว่าภาวะตึงเครียดใน
ยุโรปจะคลี่คลายลงเมื่อเยอรมนีได้รับการโอนอ่อนผ่อนตาม
ข้อเรียกร้อง การตกลงตามกติกาสัญญาฉบับนี้มีผลให้อดีต
ประเทศเชโกสโลวาเกีย (Czechoslovakia) สูญเสียดินแดน

Butler, Richard Austen

ประมาณ ๑ ใน ๕ และประชากรอีก ๑ ใน ๔ ให้แก่เยอรมนี ยิ่งไปกว่านั้น ๖ เดือนต่อมา เยอรมนีก็เข้าครอบครองดินแดนส่วนที่เหลือของเชโกสโลวาเกียทั้งหมดเท่ากับว่าการทำศึกาสัญญามิวนิกที่ผู้นำอังกฤษภาคภูมิใจมาก จนถึงกับกล่าวว่าเป็น “การตกลงสันติภาพอย่างมีเกียรติ (Peace with Honour)” เมื่อเดินทางกลับถึงอังกฤษนั้น ไร้ผลโดยสิ้นเชิง

บัตเลอร์ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเป็นครั้งแรกในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* โดยได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๔๕) ในช่วงนี้เอง เขาได้เสนอและผลักดันให้รัฐสภาผ่านร่างกฎหมายฉบับหนึ่งซึ่งต่อมากลายเป็นผลงานที่สำคัญที่สุดของเขาที่ทำให้คนรุ่นหลังกล่าวขวัญถึง นั่นคือ พระราชบัญญัติการศึกษา ค.ศ. ๑๙๔๔ พระราชบัญญัตินี้สะท้อนให้เห็นการมองการณ์ไกลของบัตเลอร์และความเป็นผู้ริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ตามกฎหมายนี้รัฐเพิ่มความรับผิดชอบด้านการศึกษาของประชาชนมากขึ้นโดยรับภาระในการจัดการศึกษาภาคบังคับขั้นมัธยมในอังกฤษและเวลส์ ทั้งนี้เพราะจากการสำรวจ ใน ค.ศ. ๑๙๓๙ มีผู้ศึกษาต่อระดับมัธยม ๕๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นเพียงร้อยละ ๑๔ ของจำนวนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ควรได้รับการศึกษาขั้นดังกล่าว

นับแต่นี้ระบบการศึกษาขั้นต้นของอังกฤษจะเป็นระบบเดียวกัน โดยกำหนดว่าเด็กอายุ ๓-๕ ปีเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล (primary or nursery school) อายุ ๕-๗ ปีเข้าโรงเรียนเด็กเล็ก (infant school) อายุ ๗-๑๑ ปีเข้าโรงเรียนประถม (junior school) และระหว่าง ๑๑-๑๕ ปีเข้าโรงเรียนมัธยม (secondary school) ตามกฎหมายนี้ซึ่งรัฐจะรับผิดชอบเป็นครั้งแรกแก่ประชาชนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายการศึกษาขั้นมัธยมได้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ โรงเรียนมัธยมทั่วไป (grammar school) โรงเรียนเทคนิค (technical school) และโรงเรียนมัธยมแบบใหม่ (modern secondary school) สำหรับการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนแบบแรกหรือที่เรียกว่าแกรมมาร์สกูลนั้น บัตเลอร์ได้เสนอให้ใช้วิธีสอบคัดเลือกแบบใหม่สำหรับเด็กที่อายุระหว่าง ๑๑-๑๒ ปี (eleven-plus exam) การแบ่งโรงเรียนมัธยมออกเป็น ๓ ประเภทก็เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด

Butler, Richard Austen

ได้มากขึ้น แต่ไม่ว่าประเภทไหนก็ถือว่ามีความดีศรีเท่าเทียมกัน ทั้งกำหนดว่าเด็กจะออกจากระบบโรงเรียนได้ก็ต่อเมื่ออายุ ๑๕ ปี ทั้งนี้ เพื่อสร้างความพร้อมด้านคุณสมบัติให้แก่ผู้ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษา ค.ศ. ๑๙๔๔ จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในวงการศึกษาระดับอังกฤษ บัตเลอร์จึงได้รับยกย่องว่ามีคุณูปการต่อสังคมอังกฤษมาก ทั้งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เขายังสนับสนุนให้มีการตั้งหน่วยงานด้านการศึกษาระหว่างประเทศขึ้น ซึ่งนำไปสู่การก่อตั้งองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก (United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization - UNESCO) ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๔๖

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ บัตเลอร์เป็นประธานหน่วยงานวิจัยของพรรคอนุรักษนิยมซึ่งกลายเป็นพรรคฝ่ายค้าน เขาได้ปรับปรุงกลไกและภาพลักษณ์ของพรรคอนุรักษนิยมให้ทันสมัยขึ้น ครั้นพรรคอนุรักษนิยมกลับมาบริหารประเทศใน ค.ศ. ๑๙๕๑ บัตเลอร์ก็ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในรัฐบาลของเซอร์วินสตัน เชนเนิร์ด สเปนเซอร์ เซอร์วิลล์ (Sir Winston Leonard Spencer Churchill)* จนถึง ค.ศ. ๑๙๕๕ เนื่องจากอังกฤษยังคงได้รับผลกระทบรุนแรงจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ อยู่ ประเทศจึงต้องมีวินัยทางด้าน การคลังและยังคงต้องใช้นโยบายอดออม (Austerity Programme) ทางเศรษฐกิจต่อไปเหมือนตอนสิ้นสงครามใหม่ ๆ และบัตเลอร์ได้เสนอกฎหมายงบประมาณที่จำกัดการให้สินเชื่ออย่างรุนแรง ลดเงินเดือนรัฐมนตรี ลดการนำเข้า และใช้นโยบายรัดเข็มขัดการใช้จ่ายของรัฐในหลาย ๆ ทาง ตลอดจนคิดหาวิธีรักษาค่าของเงินปอนด์และแก้ไขภาวะเงินเฟ้อ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำหลังสงครามให้ผ่านพ้น กว่าแม่บ้านชาวอังกฤษจะเลิกใช้สมุดบันทึกอาหารได้ก็ต้องรอถึง ค.ศ. ๑๙๕๔ ใน ค.ศ. ๑๙๕๕ บัตเลอร์ได้เปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมูรธาธร (Lord Privy Seal) และเป็นผู้นำพรรคในสภาสามัญด้วย

ในวันที่ ๙ มกราคม ค.ศ. ๑๙๕๗ นายกรัฐมนตรีรอเบิร์ต แอนโทนี อีเดน (Robert Anthony Eden ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๗๗)* แห่งพรรคอนุรักษนิยมขอลาออก

Butler, Richard Austen

จากตำแหน่งเพราะปัญหาสุขภาพและความกดดันที่สืบเนื่องมาจากกรณีวิกฤตการณ์คลองสุเอซ (Suez Crisis Affair)* ที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๖ อีเดนได้รับคำตำหนิจากการส่งกำลังทหารอังกฤษเข้ายึดคลองสุเอซในอียิปต์ร่วมกับฝรั่งเศสและอิสราเอลเมื่อเขาแสดงความจำนงขอลาออกและยินดีรับสถาปนาเป็นเอิร์ลที่ ๑ แห่ง เอวอน (1st Earl of Avon) แล้ว ผู้คนทั่วไปเชื่อว่าบัตเลอร์คงจะขึ้นดำรงตำแหน่งแทนแต่การที่เขาแสดงตนว่าสนับสนุนการตัดสินใจของอีเดนกรณีวิกฤตการณ์คลองสุเอซอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มาร์ควิสที่ ๕ แห่งซอลสเบอรี (5th Marquess of Salisbury) ผู้นำพรรคอนุรักษนิยมในสภาขุนนางและเซอร์วินสตัน เชอร์ชิลล์ อดีตนายกรัฐมนตรีได้รับกราบบังคมทูลถวายคำปรึกษาต่อสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบทที่ ๒ ว่า **มอริซ ฮาโรลด์ แมกมิลแลน, เอิร์ลที่ ๑ แห่งสตอกตัน (Maurice Harold Macmillan, 1st Earl of Stockton ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๘๖)*** เป็นผู้เหมาะสม บัตเลอร์ได้ตกลงใจรับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในคณะรัฐมนตรีชุดใหม่และคงเป็นผู้นำในสภาสามัญต่อไป

ใน ค.ศ. ๑๙๖๒ บัตเลอร์เปลี่ยนมารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศซึ่งแมกมิลแลนก็ได้กล่าวกับผู้อื่นเป็นครั้งแรกว่าบัตเลอร์เป็นรองนายกรัฐมนตรีของเขาด้วย ภารกิจสำคัญในช่วงนี้คือการดำเนินนโยบายของอังกฤษในแอฟริกาตอนกลางและการเจรจากับกลุ่มประชาคมยุโรป (European Community - EC)* ซึ่งอังกฤษเรียกว่าตลาดร่วมยุโรป (Common Market) เพราะแมกมิลแลนได้แถลงในรัฐสภาแล้วใน ค.ศ. ๑๙๖๑ ว่าอังกฤษจะขอสมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศแห่งนี้ซึ่งก่อตั้งตามสนธิสัญญาโรม (Treaty of Rome) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๗ โดยความร่วมมือกันระหว่างฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมนีตะวันตก และกลุ่มประเทศ

Butler, Richard Austen

เบนลักซ์ (Benelux)* **เอ็ดเวิร์ด ฮีท (Edward Heath* ค.ศ. ๑๙๑๖-)** ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมุรธาธรก็ได้ยื่นเรื่องขอสมัครที่กรุงปารีสในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ แล้ว

ในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๖๓ แมกมิลแลนได้บอกกับสมาชิกพรรคว่าจะลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทั้งนี้ภายหลังการผ่าตัดต่อมลูกหมากและการได้รับความกดดันจากกรณีโปรฟูโม (Profumo Affair)* และจากการที่อังกฤษถูกฝรั่งเศสใช้เสียงยับยั้งในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประชาคมยุโรป ชื่อของบัตเลอร์ที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็เข้ามาอยู่ในความคิดของคนทั่วไปอีก เพราะบัตเลอร์มีประสบการณ์การเป็นสมาชิกสภาสามัญมากกว่า ๓๐ ปี และผ่านงานบริหารมาหลายกระทรวงทั้งเคยเป็นผู้นำพรรคในสภาสามัญ (ค.ศ. ๑๙๕๕-๑๙๖๑) แต่มีสมาชิกพรรคอนุรักษนิยมอีกคนหนึ่งที่อยู่ใชาย่อยได้รับการเสนอชื่อด้วย คือ ลอร์ดเฮลแชม (Lord Hailsham) วัย ๕๕ ปี ซึ่งเข้าเป็นสมาชิกสภาสามัญมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๓๘ และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอยู่ ลอร์ดเฮลแชมประกาศด้วยว่ายินดีสละบรรดาศักดิ์ขุนนางเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเข้าสภาสามัญอย่างไรก็ดี ในที่สุดกลับกลายเป็นว่าแมกมิลแลนกราบบังคมทูลถวายคำปรึกษาต่อสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบทที่ ๒ ว่า **เซอร์อะเล็ก ดักลาส-ฮูม (Sir Alec Douglas-Home ค.ศ. ๑๙๐๓-๑๙๖๖)*** เหมาะสมสืบต่องานแทนเขา แม้บัตเลอร์ต้องพลาดหวังตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งที่ ๒ เขาก็ตกลงใจเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศต่อไปและได้อยู่ในตำแหน่งดังกล่าวจนถึง ค.ศ. ๑๙๖๔

ผลงานสำคัญที่บัตเลอร์ทำในช่วงเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศครั้งหลังนี้ คือการเข้าร่วม

* กรณีโปรฟูโมเกิดขึ้นจากการที่จอห์น โปรฟูโม (John Profumo) สมาชิกพรรคอนุรักษนิยมซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๖๐ ยอมรับว่าได้มีความสัมพันธ์กับคริสติน เคเลอร์ (Christine Keeler) โสเภณีสาวซึ่งกำลังมีเจ้าหน้าที่ทูตทหารเรือชาวรัสเซียมาติดพันอยู่พร้อมทั้งรับว่าหากกล่าวปฏิเสธก่อนหน้าจะเป็นการเจตนากล่าวเท็จต่อคณะรัฐมนตรีและสมาชิกสภาสามัญ เหตุการณ์นี้ทำให้ชาวอังกฤษหวุ่นไหวต่อการถูกสหภาพโซเวียตจารกรรมความลับต่าง ๆ ของทางราชการ

Butler, Richard Austen

ประชุมกำหนด อนาคตของดินแดนต่าง ๆ ที่รวมเข้าเป็น สหพันธรัฐแอฟริกากลาง (Central African Federation) ซึ่งก่อตั้งเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๓ ประกอบด้วย โรดิเซียเหนือ (Northern Rhodesia) โรดิเซียใต้ (Southern Rhodesia) และไนแอสซาแลนด์ (Nyasaland) ปัญหาการดำรงอยู่ต่อไป ของสหพันธรัฐเกิดขึ้น เพราะภูมิหลังที่ต่างกันของสมาชิก สหพันธรัฐ โรดิเซียใต้นั้นมีฐานะเป็นอาณานิคมอังกฤษที่ได้ สิทธิปกครองตนเอง ประชากรประกอบด้วยคนผิวขาว จำนวนมาก ส่วนโรดิเซียเหนือและนยาซาแลนด์ประกอบด้วยชนพื้นเมืองแอฟริกาเป็นส่วนใหญ่และมีฐานะเป็นรัฐในอารักขา (Protectorate) ของอังกฤษ

การประชุมซึ่งจัดขึ้นที่น้ำตกวิกตอเรีย (Victoria Falls Conference) ซึ่งกันพรมแดนระหว่างโรดิเซียเหนือกับ โรดิเซียใต้อันเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๓ จบลงด้วยการที่ บัตเลอร์จัดให้มีการลงนามในเอกสารที่แถลงการสลายตัวอย่างเป็นทางการของสหพันธรัฐแอฟริกากลาง ดินแดน โรดิเซียเหนือและไนแอสซาแลนด์ประกาศความเป็นเอกราช จากอังกฤษอย่างรวดเร็วและมีชื่อใหม่ว่า แซมเบีย (Zambia) และมาลาวี (Malawi) ตามลำดับ แต่ประเทศใหม่ทั้งสอง ยังคงเป็นสมาชิกในเครือจักรภพ (Commonwealth of Nations)* ตามลำดับ ส่วนดินแดนโรดิเซียใต้ซึ่ง เปลี่ยนชื่อเป็นโรดิเซียในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ ก็เรียกร้องเอกราชเช่นกัน แต่อังกฤษยังไม่ยินยอมโดยอ้างว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในโรดิเซียยังมีจำนวนจำกัดเกินไป เพราะ นโยบายการกีดกันคนพื้นเมืองผิวดำ ทำให้คนผิวขาว ๒๑๗,๐๐๐ คน เป็นผู้กำหนดชะตากรรมของคนผิวขาว ๓,๗๕๐,๐๐๐ คน^๑

Butler, Richard Austen

บัตเลอร์ละทิ้งชีวิตการเมืองใน ค.ศ. ๑๙๖๕ และ ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเป็นบารอนบัตเลอร์ แห่งแซฟฟรอนวอลเดน (Baron Butler of Saffron Walden) ในปีเดียวกันนั้นเขาก็รับตำแหน่งอธิการบดีแห่งทรินิตีคอลเลจ (Trinity College) มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ด้วย ซึ่งบัตเลอร์ เป็นอยู่จนถึง ค.ศ. ๑๙๗๘ ใน ค.ศ. ๑๙๗๑ บารอน บัตเลอร์ยังได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์การ์เตอร์ (Knight of the Garter) ซึ่งเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเก่าแก่ที่สุดของอังกฤษอีกด้วยและในปีนั้นเขาก็ได้พิมพ์ หนังสือซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นงานอัตชีวประวัติชิ้นเยี่ยม คือ **The Art of the Possible**

การที่บัตเลอร์ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นสมาชิกพรรคอนุรักษนิยมที่มีความคิดเสรี ผู้สนับสนุนการปกครองตนเองของ อินเดียตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๓๐ ผู้ปรับปรุงระบบการศึกษา เพื่อให้โอกาสเท่าเทียมกันแก่ประชาชนและต่อต้านมาตรการ การลงอาญาอย่างรุนแรง ทั้งโดยส่วนตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อ การโจมตีอียิปต์ของอังกฤษและฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๙๕๖ ต้องพลาดจากการได้รับเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีถึง ๒ ครั้งนั้น มีผู้กล่าวว่าความเป็นผู้มีแนวคิดเสรีนิยมนั้นเอง อาจมีส่วนทำให้สมาชิกระดับนำของพรรคอนุรักษนิยมที่ยึด มั่นกับแนวทางของพรรคไม่อาจยอมรับบัตเลอร์ได้ แต่บ้างก็ ว่าเป็นเพราะบัตเลอร์ยังขาดคุณสมบัติความเป็นผู้นำที่ สามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด แม้ความสามารถในการ บริหารของเขาไม่เคยเป็นที่กังขาก็ตาม

บารอนบัตเลอร์แห่งแซฟฟรอนวอลเดนถึงแก่อนิจกรรมที่เกรตยิลด์ัม (Great Yeldham) ในมณฑล เอสเซ็กซ์เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๘๒ ขณะอายุ ๘๐ ปี.

(ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

^๑ โรดิเซียใต้เอกราชในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๘๐ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นซิมบับเว (Zimbabwe) ประชากรผิวขาวจำนวนมากพากันทิ้งถิ่น และอพยพไปพำนักที่อังกฤษ ออสเตรเลีย แคนาดา และสหภาพแอฟริกาใต้

รายชื่อผู้เขียน

๑. นายโกวิท วงศ์สุรวัฒน์ B.S. (Political Sciences) Illinois State University; M.S. (History) Illinois State University สหรัฐอเมริกา; กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร; รองศาสตราจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; ภาควิชาสังคมศาสตร์และการเมือง ประเภทสังคมศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน.
๒. นางสาวชาคริต ชุ่มวัฒนะ อ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๑) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; M.A. (Modern European History) สหรัฐอเมริกา; Ph.D. (English History) Cornell University สหรัฐอเมริกา; ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
๓. นางประทุมพร วิชรเสถียร ร.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๒) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; M.A. (International Relations) University of Pennsylvania สหรัฐอเมริกา; Dip. in International Relations, Institute of Social Studies, The Hague เนเธอร์แลนด์; รองศาสตราจารย์ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
๔. นางเพชรী สุมิตร B.A.; M.A. University of California at Berkeley สหรัฐอเมริกา; ศาสตราจารย์เกียรติคุณ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; ราชบัณฑิต สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ประเภทประวัติศาสตร์ สาขาประวัติศาสตร์สากล ราชบัณฑิตยสถาน.
๕. นางเพ็ญศรี ตู่ก อ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๒) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Certificat de Langue Pratique (degré moyen) mention : Bien; Certificat de Langue Française (degré supérieur) mention : Bien; Certificat de Phonétique (mention : Honorable); Diplôme de Doctorat d' Université de Paris (en histoire) Sorbonne, mention : Très Honorable ฝรั่งเศส; อดีตศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; ราชบัณฑิต สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ประเภทประวัติศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์สากล ราชบัณฑิตยสถาน.
๖. นายรอง ศยามานนท์ M.A. (Cantab.); Dip.Ed. (Cantab.); อ.ด. (กิต.จุฬาฯ); อดีตผู้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ อธิการุณในวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; ราชบัณฑิต สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ประเภทประวัติศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์สากล ราชบัณฑิตยสถาน (ถึงแก่อนิจกรรม).

๗. นางวิลาสวงศ์ พงศบุตร อ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๒) อนุ.ค จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; M.A. มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา; Certificate in South-East Asia Studies มหาวิทยาลัยอัลประเทศอังกฤษ; ศาสตราจารย์กิตติคุณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
๘. นางวิไลเลขา ถาวรธนาสาร อ.บ. (เกียรตินิยมอันดับ ๒) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; M.A. (Asian Studies) University of Hawaii; รองศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
๙. นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์ อ.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; อ.ม. (ประวัติศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; Ph.D. (History) Northern Illinois University สหรัฐอเมริกา; รองศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
๑๐. นายสัญญาชัย สุวังบุตร อ.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; M.A. University of Colorado สหรัฐอเมริกา; Dip. in Soc. Hist. Kyoto ญี่ปุ่น; Dip. in Fine Arts Florence อิตาลี; รองศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร; ภาควิชาสังคมศาสตร์ สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ประเภทประวัติศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน.
๑๑. นางสาวสุจิตรา วุฒิสถียร B.A. (History) Clark University สหรัฐอเมริกา; M.A. (History) University of Illinois สหรัฐอเมริกา; รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเว็บบสเตอร์ (ประเทศไทย).
๑๒. นายอดิศักดิ์ ทองบุญ ป.ธ.๗; พ.ม.; พ.ธ.บ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย; M.A. Ind. Phil.& Rel. (B.H.U.) อินเดีย; ศาสตราจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; ภาควิชาสังคมศาสตร์ และการเมือง ประเภทปรัชญา ราชบัณฑิตยสถาน.
๑๓. นายอนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์ A.A. (Bus.Admin.) Barstow College สหรัฐอเมริกา; B.A. (History) Fuman University สหรัฐอเมริกา; M.A. (History) Central Missouri State University สหรัฐอเมริกา; Ed. Spec. (Social Studies) Central Missouri State University สหรัฐอเมริกา; ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.